

การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของ
อาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

โดย
นางวิโรจน์ พวงอินทร์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-464-997-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**THE INTERNAL QUALITY ASSURANCE IN
VOCATION EDUCATION, KANCHANBURI**

By

Wirot Poungin

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

A Master's Report Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the

Degree

MASTER OF EDUCATION

Department of Education Administration

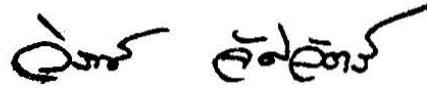
Graduate School

SIPAKORN UNIVERSITY

2005

ISBN 974-464-997-6

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้สารนิพนธ์เรื่อง “การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี” เสนอโดย นายวิโรจน์ พวงอินทร์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา



(รองศาสตราจารย์ ดร.วิสาข์ จิตวิตร)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ รักษาราชการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

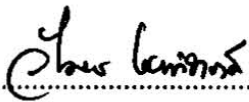
วันที่ ๒๕ เดือน ๙.๐ พ.ศ. ๒๕๕๙

ผู้ควบคุมสารนิพนธ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ

คณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์



ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.วิชชัย เชาว์ดำรงค์)

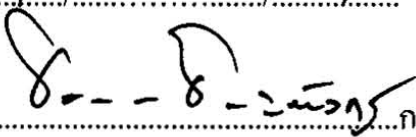
๙, ๘.๐, ๕๙



กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ)

๙, ๘.๐, ๕๙



กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชวนชม ชินะตั้งกูร)

๙, ๘.๐, ๕๙

K 45252527 : สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คำสำคัญ : การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน

วิจารณ์ พวงอินทร์ : การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี
(THE INTERNAL QUALITY ASSURANCE IN VOCATIONAL EDUCATION, KANCHANABURI)
อาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์ : ผศ.ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์. 132 หน้า. ISBN 974-464-997-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี 2) ปัญหาในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี และ 3) แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีประชากรได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 6 สถาบัน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้ทำหน้าที่ดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ตามหลักการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระบบอาชีวศึกษาและการสนทนากลุ่มเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยดังนี้ การดำเนินงาน การรายงาน และการเตรียมการ
2. ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี พบว่าโดยรวมและรายด้านมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมาก ดังนี้ การดำเนินงาน การเตรียมการ และการรายงาน
3. แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ควรมีการพัฒนาความรู้และทักษะในการประกันคุณภาพภายใน โดยการส่งครูอบรม ศึกษาดูงาน และนำความรู้ไปขยายผล ควรวางแผนการดำเนินงาน การนิเทศกำกับติดตาม เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้ดำเนินงานตามแผน และมีการรายงานการประกันคุณภาพภายใน

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2548

ลายมือชื่อนักศึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์

K 45252527: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORDS : INTERNAL QUALITY ASSURANCE

WIROT POUNGIN : THE INTERNAL QUALITY ASSURANCE IN VOCATIONAL EDUCATION, KANCHANABURI. MASTER'S REPORT ADVISOR : ASST.PROF.PRASERT INTARAK, Ed.D. 132 pp. ISBN 974-464-997-6

The purposes of this research were to find 1) the internal quality assurance in Vocational Education, Kanchanaburi, 2) the problems of the internal quality assurance in Vocational Education, Kanchanaburi, and 3) the guideline for developing the internal quality assurance in Vocational Education, Kanchanaburi. The population were 6 Vocational Colleges in Kanchanaburi. The respondents comprised of the college directors, college deputy directors and the teachers who had responsibility in internal quality assurance in Vocational Education. The instrument employed in this study was a questionnaire about the internal quality assurance in Vocational Education based on the internal quality assurance principle of Department of Vocational Education and the focus group in order to find the guideline for developing the internal quality assurance in Vocational Education in Kanchanaburi. The statistics used for analysis were frequency (f), percentage (%), mean (μ), standard deviation (σ) and content analysis.

The findings were as follows:

1. The internal quality assurance in Vocational Education in Kanchanaburi, as a whole and individual aspect, were at a high level.

2. The problems of the internal quality assurance in Vocational Education in Kanchanaburi as a whole was at a low level. When considering in each aspect, it was found that the individual aspect was at a low level, except evaluation verification was at a moderate level.

3. The guideline for developing the internal quality assurance in Vocational Education, Kanchanaburi were 1) it should develop the knowledge and skill in the internal quality assurance in vocational education in Kanchanaburi by preparing training and observing activities for teacher and extending results, 2) it should set an internal quality assurance plan and also follow up intensively in order to encourage and support the plan, and 3) it should make a report of the internal quality assurance.

Department of Educational Administration Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2005

Student's signature.....

Master's Report Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี โดยได้รับความกรุณาให้คำปรึกษา แนะนำช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ชวนชม ชินะตั้งกูร และ อาจารย์ ดร.วัชณี เขาวคำรงค์ ซึ่งเป็นคณะกรรมการการตรวจสอบสารนิพนธ์ จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ด้านการบริหารการศึกษาให้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และคณะครู-อาจารย์ ในอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ที่ให้ความอนุเคราะห์การตอบแบบสอบถาม รวมทั้งอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ เพื่อน ๆ นักศึกษาบริหาร รุ่น 22 และพี่-น้องทุกคน ที่ให้คำปรึกษาช่วยเหลือและให้กำลังใจเสมอมา

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	2
ปัญหาของการวิจัย	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ข้อคำถามของการวิจัย.....	7
สมมติฐานการวิจัย.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	11
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	12
การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	12
ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา.....	12
มาตรฐานอาชีวศึกษาที่ใช้ในการประกันคุณภาพภายใน.....	15
เกณฑ์การประเมินผลภายใน.....	16
ระบบข้อมูลและการประมวลผลในสถานศึกษา.....	19
องค์ประกอบของระบบการประเมินผลภายในสถานศึกษา	24
ขั้นตอนการประเมินผลภายในสถานศึกษา.....	32
การเขียนรายงานผลประเมินตนเองของสถานศึกษา.....	41

บทที่	หน้า
การจัดและการบริหารอาชีวศึกษา.....	48
ความหมายของการอาชีวศึกษา	48
การบริหารการศึกษาระดับอาชีวศึกษา.....	51
ร่างกฎกระทรวงส่วนแบ่งราชการของสำนักงานคณะกรรมการ	
การอาชีวศึกษา.....	56
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	60
งานวิจัยภายในประเทศ.....	60
งานวิจัยต่างประเทศ.....	67
สรุป.....	71
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	73
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	73
ระเบียบวิธีวิจัย.....	74
แผนแบบของการวิจัย.....	74
ประชากร.....	74
ตัวแปรที่ศึกษา.....	75
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	76
การสร้างเครื่องมือ.....	77
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	77
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	78
สรุป.....	79
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัว.....	80
ตอนที่ 2 สถานภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอาชีวศึกษา	
จังหวัดกาญจนบุรี.....	82
ตอนที่ 3 ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอาชีวศึกษา	
จังหวัดกาญจนบุรี.....	87
ตอนที่ 4 แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษา.....	92

บทที่	หน้า
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 95
	สรุปผลการวิจัย..... 95
	อภิปรายผล..... 96
	ข้อเสนอแนะ..... 102
	ข้อเสนอแนะทั่วไป..... 102
	ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป..... 103
	บรรณานุกรม..... 102
	ภาคผนวก
	ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือ..... 109
	ภาคผนวก ข ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม..... 115
	ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 118
	ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย..... 125
	ประวัติผู้วิจัย..... 132

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	องค์ประกอบของการปฏิบัติงานในระบบการประเมินผลภายในสถานศึกษา ..	30
2	สรุปรูปแบบและองค์ประกอบของเนื้อหาในรายงานการประเมินตนเอง	42
3	แสดงประชากรและผู้ให้ข้อมูลของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 6 สถานศึกษา.....	75
4	จำนวนร้อยละของข้อมูล สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	81
5	สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี	83
6	สภาพการดำเนินการเตรียมการประกันคุณภาพภายในอาชีวศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี	84
7	สภาพการดำเนินการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอาชีวศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี	85
8	สภาพการดำเนินการรายงานการประกันคุณภาพภายในอาชีวศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี	87
9	ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอาชีวศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี	88
10	ปัญหาการดำเนินการเตรียมการประกันคุณภาพภายในอาชีวศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี	89
11	ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอาชีวศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี	
12	ปัญหาการดำเนินการรายงานการประกันคุณภาพภายในอาชีวศึกษา.....	90
	จังหวัดกาญจนบุรี	92

สารบัญแนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดของการวิจัย	8
2	ขอบเขตของการวิจัย	10
3	องค์ประกอบของระบบสารสนเทศ	24
4	ระบบการประเมินภายในตามแนวความคิดของ สุวิมล ว่องวาณิช.....	31
5	ขั้นตอนการประเมินภายในตามแนวคิดของ วรภัทร์ ภู่เจริญ.....	34
6	ขั้นตอนการประเมินผลภายในตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ ฮ่องกง (2000), หน้า 2	36
7	ขั้นตอนการดำเนินงานการประเมินผลภายในสถานศึกษาตามแนวทาง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.....	40
8	แสดงการแบ่งส่วนราชการของกรมอาชีวศึกษา.....	53
9	แสดงโครงสร้างการบริหารของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา.....	55
10	รายชื่อสถานศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5.....	60

บทที่ 1

บทนำ

โลกปัจจุบันเป็นโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง เป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องมีการเตรียมพร้อมในด้านการเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและเตรียมความพร้อมที่จะเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่ท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าวได้แก่คุณภาพของคน ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง และจะต้องเป็นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อให้สัถยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่มีรู้จักคิด วิเคราะห์ รู้จักการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขตามความมุ่งหมายและหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ที่บัญญัติไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข¹ ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต เพื่อให้สามารถปรับตนเองและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและเหมาะสม สอดคล้องกับสภาวะความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมืองของประเทศ ดังนั้นการที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าว ย่อมจำเป็นต้องอาศัยการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นสำคัญ คุณภาพของการศึกษาจึงถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณธรรมและคุณภาพในด้านต่าง ๆ ตามตามสัถยภาพ อันเป็นพื้นฐานและเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนในทุก ๆ ด้าน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงเป็นงานสำคัญที่ต้องดำเนินการอยู่เสมอ การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาต้องมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

¹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค, 2542), 14.

มีความต่อเนื่องและมีการตรวจวัดระดับคุณภาพทางการศึกษาเป็นระยะ ๆ เพื่อค้นหาปัญหาและกำหนดทิศทางการพัฒนาไปสู่ความก้าวหน้าทางการศึกษา และการพัฒนาประเทศต่อไป² เพื่อผลิตคนที่มีคุณภาพและสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 โดยมีจุดเน้นที่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นหลัก ผู้ที่อยู่ในวงการศึกษาดูเฉพาะผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ ทั้งนี้เพราะมนุษย์คือผลผลิตอันเกิดจากการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผลผลิตที่ได้คือผู้เรียนที่สังคมเชื่อมั่นว่าสถานศึกษาจะผลิตผู้เรียนที่มีความรู้ความสามารถ มีลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและตามความคิดหวังของสังคม โดยมีปัจจัยและกระบวนการในการจัดการศึกษาที่มีมาตรฐานใกล้เคียงกัน³

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยได้มีความพยายามในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาไทยมาโดยตลอดแต่จากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับมัธยมศึกษาของกรมวิชาการ ปี 2546 พบว่า ผลการประเมินความสามารถทางด้านภาษาไทย คณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งสามวิชาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาความรู้ความสามารถด้านภาษาไทย คณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 46.65, 39.07 และร้อยละ 45.31 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งสามวิชา ทุกระดับการศึกษาแนวโน้มของผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2543, 2544 และ 2545 พบว่าความรู้ความสามารถของผู้เรียน ทั้งสามวิชามีแนวโน้มสูงขึ้น ถึงแม้วิชาคณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่าเดิมมาก อีกทั้งจำนวนผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยเทียบเท่ากับเกณฑ์การประเมินที่อยู่ในระดับปรับปรุงก็เพิ่มสูงขึ้นอีกด้วย แต่คะแนนเฉลี่ยก็ยังต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็มในแต่ละวิชา จากสภาพปัญหาที่เป็นอยู่นี้ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาควรต้องเร่งแก้ปัญหาอย่างรีบด่วนและจริงจัง เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานทางวิชาการสูงขึ้นและพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ และจากผลทางการศึกษาพบว่า เด็กไทยทำคะแนนได้ดีสำหรับข้อสอบแบบเลือกตอบที่ใช้ทักษะพื้นฐาน เช่น การบวก ลบ คูณ

²เจิมทอง สิริแสงเลิศ, “การวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษามบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540), 1.

³ปนัดดา เจียรกุล และคณะ, รายงานผลการสัมมนาเรื่อง การนิเทศการศึกษา : กลยุทธ์เพื่อการประกันคุณภาพ (กรุงเทพมหานคร : สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541), 19. (อัคราเนนา)

หาร หรือข้อสอบที่ใช้ความจำ แต่ไม่สามารถทำข้อสอบที่เป็นโจทย์ปัญหา ที่ต้องคิดวิเคราะห์ หรือต้องเขียนคำตอบอธิบายยาว ๆ แสดงให้เห็นถึงปัญหาในการคิดวิเคราะห์หรือความคิดออกมา เป็นคำพูดของเด็กไทย ในขณะที่ความสามารถดังกล่าว เป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับการดำรงชีวิตในโลกปัจจุบัน⁴

จากที่กล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงคุณภาพของการศึกษาของไทยจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ หรือจริยธรรม คุณธรรม ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของไทยโดยจะต้องเริ่มจากสถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการพัฒนาคุณภาพของตนเอง ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษานั้น จะต้องมีการประกันคุณภาพภายใน ในกระบวนการบริหารและการจัดการ การเรียนการสอน ตามปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา อันจะเป็นการสร้าง ความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน เพื่อให้เด็กไทยเป็นคนดี มีความสามารถและมีความสุข จะได้ช่วยกันสร้างสรรค์สังคมให้มีสันติ ลี้ภัยลี้ภัยยั่งยืน เศรษฐกิจมั่นคง สามารถร่วมมือและแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้อย่างมีศักดิ์ศรีในสังคมโลกต่อไป การพัฒนาการประกันคุณภาพภายในจึงเป็นงานที่สำคัญของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาเพื่อผู้

เรียนและสังคมโดยรวม
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้มีบทบัญญัติว่าด้วยการที่ รัฐธรรมนูญ ต้องจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็นหลักในการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ และเป็นเข็มทิศชี้แนะในการพัฒนาสังคมไทยให้ยั่งยืนมั่นคง พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงเป็นกฎหมายหลักของการศึกษาระดับแรกของประเทศไทยที่ประชาชนได้มี ส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงในการจัดการ ศึกษา และการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะในด้านระบบการบริหารและการจัดการที่เน้นการพัฒนา คุณภาพการศึกษา ซึ่งบัญญัติในหมวด 6 ว่าด้วย มาตรฐานการและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ บริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงาน

⁴กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา : กรอบและแนวทางการดำเนินงาน (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานทดสอบการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544), 46.

ต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป

กรมอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคน ทั้งในระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยีในทุกสาขาวิชาชีพ อย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน ให้มีความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี สามารถสนองความต้องการของตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพอิสระ การอาชีวศึกษาหรือการศึกษาวิชาชีพจึงเป็นรากฐานอันสำคัญในการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม เพราะความเจริญของประเทศต้องเริ่มจากพื้นฐานของการประกอบอาชีพ สร้างผลผลิตและรายได้ของประชาชน การจัดการอาชีวศึกษาหรือการศึกษาวิชาชีพ จึงต้อง สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนและสังคมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น โดยมีตัวชี้วัดคุณภาพของ ผู้สำเร็จการอาชีวศึกษาที่สำคัญประการหนึ่งคือ ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถประกอบอาชีพหรือ สามารถทำงานได้จริง นอกเหนือไปจากที่จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านวิชาการ และมีคุณลักษณะ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามที่สถานประกอบการต้องการตามร่างพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา ได้กำหนดมาตรฐานและคุณภาพการอาชีวศึกษาไว้ในหมวด 4 โดยระบุถึงการกำหนดมาตรฐาน วิชาชีพเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการโดยการมีส่วนร่วม ขององค์กรวิชาชีพ และกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพไว้ในการประกัน คุณภาพภายใน ส่วนในหมวดที่ 5 ได้กำหนดให้มีคุณวุฒิวิชาชีพ สำหรับการศึกษาระดับอาชีวศึกษา และฝึกอบรม อาชีพทั้งในระบบ นอกโรงเรียนและตามอัธยาศัย ใช้ระบบการเทียบโอนคุณวุฒิและประสบการณ์ เพื่อเป็นการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตโดยเฉพาะกลุ่มที่ทำงานแล้ว⁵

ดังนั้น สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพของตนเอง โดยให้มีการ บริหารจัดการทำงานที่เน้นคุณภาพ มีระบบการประเมินผลภายในผสมผสานอยู่ในกระบวนการ บริหารและการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่าง ต่อเนื่องตลอดเวลา เป็นการสร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตาม มาตรฐานการศึกษาที่กำหนด จากนั้นจึงจัดทำรายงานผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบทุกปี และต้อง ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อชี้จุดแข็ง จุดอ่อน ให้สถานศึกษาได้พัฒนาคุณภาพต่อไป ในปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้จัดให้มีระบบประกันคุณภาพ โดยกำหนดให้ มีมาตรฐานการอาชีวศึกษา ซึ่งได้มีการปรับปรุงและพัฒนาครั้งที่ 1 ในปี 2545 ประกอบด้วย

⁵กรมอาชีวศึกษา, คู่มือการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (กรุงเทพมหานคร : งาน ประกันคุณภาพการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์, 2545), 2. (อัดสำเนา)

12 มาตรฐาน มี 54 ตัวบ่งชี้ จำแนกเป็น มาตรฐานด้านผู้สำเร็จการศึกษาและผู้เรียน 3 มาตรฐาน มี 14 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานด้านกระบวนการ 5 มาตรฐาน มี 22 ตัวบ่งชี้ และมาตรฐานด้าน ปัจจัย 4 มาตรฐาน มี 18 ตัวบ่งชี้ เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินการ ประกันคุณภาพภายใน

จากการติดตามผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ของกลุ่มงาน มาตรฐานสถาบันและสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 412 แห่ง ปรากฏว่าในปัจจุบันมีสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาแล้วทั้ง 412 แห่ง ได้รับการรับรองการรายงาน 412 แห่ง

ปัญหาของการวิจัย

จากการรับรองการรายงานการตรวจเยี่ยมจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โดยภาพรวมในด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของ อาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี 4 จุดที่ควรพัฒนาด้านผู้สำเร็จการศึกษาและผู้เรียน ได้แก่ ควรมีการ พัฒนาแบบทดสอบมาตรฐานวิชาชีพ หาวิธีการลดจำนวนนักศึกษาที่ออกกลางคัน เพิ่มบทบาท ของอาจารย์ที่ปรึกษา ปรับปรุงระบบติดตามผลนักศึกษาที่เรียนจบในแต่ละปี จำนวนที่ผู้ศึกษาต่อ หรือมีงานทำ มาตรฐานด้านกระบวนการ สถานศึกษาและสถานประกอบการสมควรได้ร่วมมือ และวางแผนเพื่อกำหนดแนวทางการฝึกงาน การนิเทศ การประเมินผล การส่งเสริมให้มีการวิจัย มากขึ้น และจัดงบประมาณเพื่อการสนับสนุนการวิจัย ควรมีการพัฒนาการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ สื่อการสอนในสถานศึกษา และให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำแผนการสอน นำผลงานมาประเมิน วิเคราะห์และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในด้านปัจจัย ควรมีการวางแผนแม่บทในการพัฒนาบุคลากร ให้ชัดเจน ควรมีการวางแผนจัดทรัพยากรในศูนย์วิทยบริการ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ให้ชัดเจน ควรมีโครงการให้บริการวิชาการแก่ชุมชนสังคมและให้นักศึกษาได้ร่วมกิจกรรมโดยทั่วถึง

วิทยาลัยในสถานศึกษาของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีได้รับการประเมินสถานศึกษา จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (สมศ.)⁶ 6 สถานศึกษา ได้รับรายงาน ผลการประเมินจาก สมศ. จำนวน 4 สถานศึกษา จากรายงานผลการประเมินการปฏิบัติงานดังกล่าว ที่ผู้วิจัยได้รวบรวมปัญหา หรือจุดที่ควรพัฒนาจากรายงานผลการประเมินสถานศึกษา คือ มาตรฐานที่ 1 ด้านผู้จบการศึกษา มีปัญหาในการสร้าง การพัฒนาแบบทดสอบมาตรฐานวิชาชีพให้ ตรงกับสาขาวิชาทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ นักศึกษาบางส่วนไม่ได้รับการทดสอบก่อนสำเร็จการ

⁶สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, รายงานผลการประเมิน สถานศึกษา (กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี จำกัด, 2545), 24.

ศึกษา ในด้านการเก็บข้อมูลมีปัญหาด้านวิธีการเพื่อให้ได้ผลสัมฤทธิ์ การเก็บข้อมูลการมีงานทำของผู้จบการศึกษาไม่หลากหลาย ครอบคลุม ขาดการสำรวจความพึงพอใจของผู้ประกอบการที่ผู้จบการศึกษาออกไปทำงาน ปัญหาจำนวนนักศึกษาที่ลาออกกลางคันไม่ลดลง มาตรฐานที่ 2 ด้านการเรียนรู้ สถานศึกษาและสถานประกอบการยังคงมีปัญหาในการร่วมมือกันด้านการวางแผนเพื่อกำหนดแนวทางฝึกงาน การจัดทำป้ายนิเทศในห้องเรียนในโรงฝึกงานหรือภายนอก ขาดความทันสมัย เนื้อหาสาระไม่ครบถ้วน และปัญหาในการพัฒนาระบบการบันทึกข้อมูล การปฏิบัติงานการใช้เครื่องมือ มาตรฐานที่ 3 ด้านการสนับสนุนการเรียนรู้มีปัญหาในการพัฒนาบุคลากร และขาดบุคลากรที่มีคุณวุฒิเฉพาะสาขาวิชาชีพ ขาดการส่งเสริมการใช้ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคธุรกิจ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้มาเป็นวิทยากรเพื่อถ่ายทอดความรู้ ทางด้านศูนย์วิทยบริการ มีปัญหาด้านการจัดสรรค่าใช้จ่าย ทำให้มีสื่อ หนังสือ ที่เกี่ยวกับวิชาชีพไม่พอเพียง ต่อความต้องการของนักศึกษา และขาดการรณรงค์ให้นักศึกษาเข้าใช้บริการของศูนย์วิทยบริการ มาตรฐานที่ 4 งานวิจัยและงานสร้างสรรค์ สถานศึกษาขาดงบประมาณสำหรับงานวิจัย การพัฒนางานวิจัยไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร มาตรฐานที่ 5 ด้านการบริการวิชาการนั้น การจัดกิจกรรมที่ให้บริการวิชาการแก่ชุมชน สังคม มีน้อยและไม่ครอบคลุมทุกวิชา ขาดความสอดคล้องกับท้องถิ่น นักศึกษาไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโครงการที่ให้บริการวิชาการแก่ชุมชน มาตรฐานที่ 6 ด้านกิจการนักศึกษา และการบ่มเพาะศิลปวัฒนธรรม สถานศึกษาขาดงบประมาณในการจัดกิจกรรมเพื่อทำนุบำรุง และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย การดำเนินกิจกรรมองค์การนักศึกษา ไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร มาตรฐานที่ 7 ด้านการบริหารจัดการ มีปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการบริหารจัดการ การจัดทำวิสัยทัศน์และการทำ SWOT ของสถานศึกษา การประเมินขาดความชัดเจน ไม่นำ PDCA มาช่วยในการบริหาร บุคลากรสายสนับสนุนการสอนไม่เพียงพอ มาตรฐานที่ 8 ด้านระบบการประกันคุณภาพภายในขาดการกำหนดแนวทาง และตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพภายในอย่างชัดเจน และครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาของชาติ กระบวนการตรวจสอบย้อนกลับยังไม่เกิดความเชื่อมั่นเพราะการเรียนการสอนไม่มีการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด และปัญหาการจัดกิจกรรม 5 ส.ที่ขาดความต่อเนื่อง

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจวิจัยเรื่องการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งจะทำได้แนวทางที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และจะส่งผลให้การประกันคุณภาพการศึกษาประสบความสำเร็จตามหมวด 6 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อทราบสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อทราบปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี
3. เพื่อทราบแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

ข้อคำถามของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการหาคำตอบสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงกำหนดข้อคำถามเพื่อการวิจัยดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีอยู่ในระดับใด
2. ปัญหาในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีอยู่ในระดับใด
3. แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีเป็นอย่างไร

สมมติฐานการวิจัย

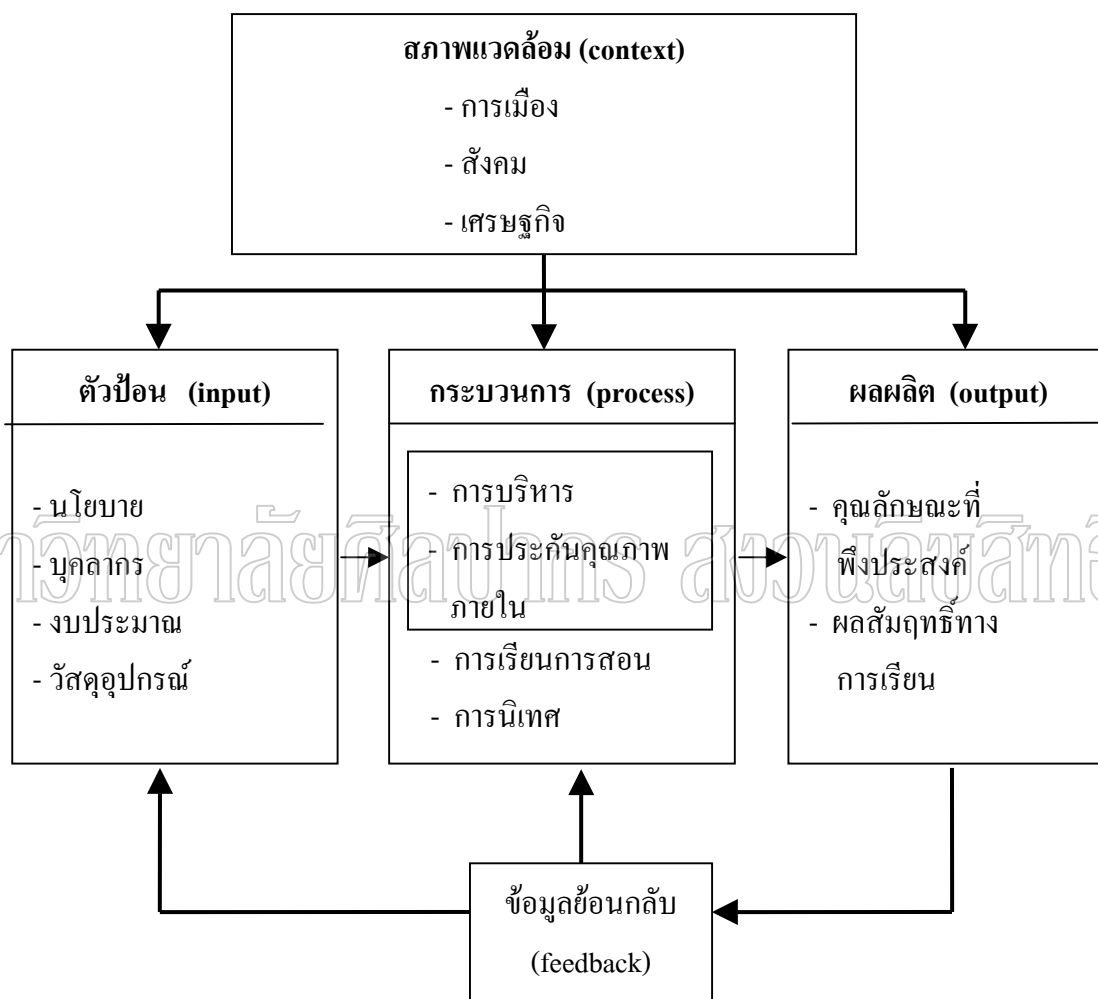
เพื่อเป็นแนวทางของการตรวจสอบผลการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานของการวิจัยดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีอยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีอยู่ในระดับปานกลาง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

อาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีเป็นองค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามความต้องการของสังคม การดำเนินงานของวิทยาลัย ได้นำทฤษฎีเชิงระบบของแคทซ์และคาห์น (Katz and Kahn) ประกอบด้วย ตัวป้อน (input) กระบวนการ (process) ผลผลิต

(output) ภายใต้สภาพแวดล้อม (context) และข้อมูลย้อนกลับ (feedback) ซึ่งมีความสัมพันธ์และมีผลกระทบซึ่งกันและกันในการดำเนินงาน⁷ สำหรับปัจจัยนำเข้าของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่ นโยบาย บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ปัจจัยเหล่านี้ต้องอาศัยกระบวนการ ได้แก่ การบริหาร การเรียนการสอนและการนิเทศ แปรสภาพไปสู่ผลผลิตที่มีคุณภาพ คือ ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ดังแผนภูมิที่ 1



แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ที่มา : Daniel Katz and Robert L. Kahn, The Social Psychology of Organization, 2nd ed. (New York : John Wiley & Son, 1978), 20.

: สุนันทา เลานันท์, การพัฒนาองค์กร (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งพัฒนา, 2531), 39.

⁷Daniel Katz and Robert L. Kahn, The Social Psychology of Organization, 2nd ed. (New York : John Wiley and Son, 1978), 20.

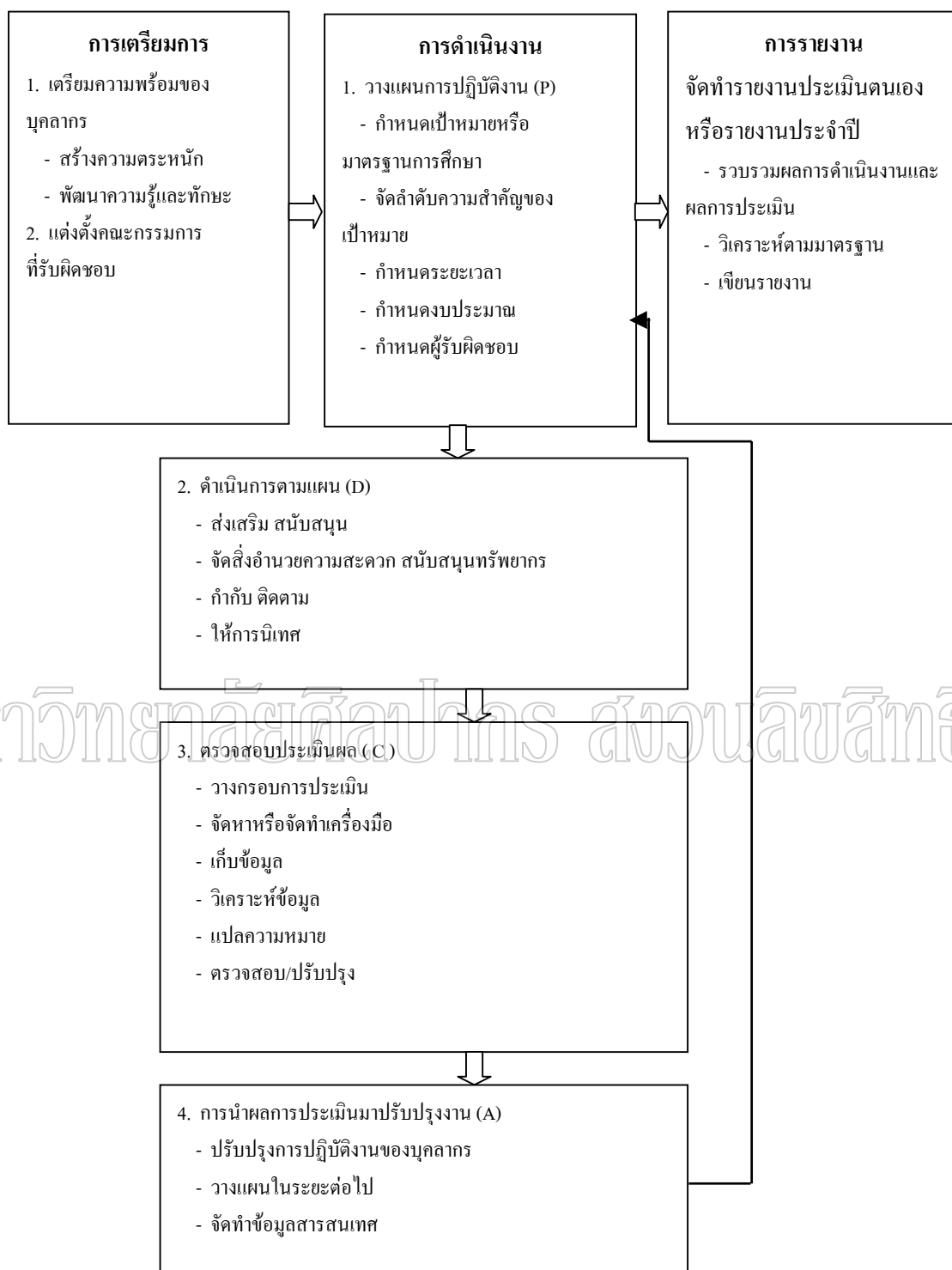
ขอบเขตของการวิจัย

ระบบประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการทำงานและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติกล่าวไว้ว่าแนวคิดที่พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในประกอบด้วย การควบคุม และการตรวจสอบคุณภาพกับหลักการบริหารที่เป็นระบบครบวงจร (PDCA) ประกอบด้วย การวางแผน (P) ปฏิบัติตามแผน (D) การตรวจสอบ(C) และร่วมกันปรับปรุง (A) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติกำหนดเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้ประสบความสำเร็จมีดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมของบุคลากร สร้างความตระหนัก แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ
2. การดำเนินการ ประกอบด้วย การวางแผนปฏิบัติงาน (P) การกำหนดเป้าหมายระยะเวลา งบประมาณ ดำเนินการตามแผน (D) ส่งเสริม สนับสนุนทรัพยากร ติดตามการนิเทศ ตรวจสอบประเมินผล (C) วางกรอบการประเมิน เก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน นำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (A) วางแผนในระยะต่อไป และการรายงานประเมินตนเองประจำปี วิเคราะห์ตามมาตรฐาน เขียนรายงาน⁸ ดังแผนภูมิที่ 2

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

⁸สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด, 2545), 13.



แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย

ที่มา : กรมอาชีวศึกษา, คู่มือการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (กรุงเทพมหานคร : งานประกันคุณภาพหน่วยศึกษานิเทศก์, 2545), 9.

นิยามศัพท์เฉพาะ

การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของตนเองโดยบุคลากรในหน่วยงาน ประกอบด้วย การสร้างความตระหนัก การพัฒนาความรู้และทักษะ การแต่งตั้งคณะกรรมการ การกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐาน การส่งเสริมสนับสนุน การทำงานของบุคลากร การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก การนิเทศ กำกับติดตาม การตรวจสอบคุณภาพ การปรับปรุงการปฏิบัติงานและการรายงาน

อาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี หมายถึง สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่จัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพในระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยีในทุกสาขาวิชาชีพ ในจังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย สถานศึกษา 6 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคกาญจนบุรี วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี วิทยาลัยสารพัดช่างกาญจนบุรี และวิทยาลัยการอาชีพกาญจนบุรี โดยไม่รวมสถานศึกษาที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานอยู่

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายใน จากเอกสารและงานวิจัย ในบทนี้ขอเสนอสาระสำคัญดังนี้

- 1) การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 2) การจัดและการบริหารอาชีวศึกษา และ
- 3) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาได้มีนักวิชาการให้ทัศนะเกี่ยวกับความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้แตกต่างกันดังนี้

การประกันคุณภาพการศึกษา คือ มาตรการที่กำหนดแนวปฏิบัติหรือแนวทางในการดำเนินงานในการจัดการศึกษาเพื่อจะช่วยให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีหลักประกันว่านักเรียนจะมีมาตรฐานการศึกษาเป็นที่ยอมรับของสังคม¹

การประกันคุณภาพการศึกษา คือ กิจกรรมหรือแนวปฏิบัติใด ๆ ที่หากได้ดำเนินการตามระบบและแผนที่ได้วางไว้แล้ว จะทำให้เกิดความมั่นใจว่าจะได้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพ คือ นักเรียนได้มีคุณภาพตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์และคาดหวัง²

¹ไพบูลย์ แจ่มพงษ์, “การประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา,” วารสารการศึกษาเอกชน 7, 7 (มิถุนายน 2541) : 27-40.

²วารินทร์ สิ้นสูงสุด, การประกันคุณภาพการศึกษา (กรุงเทพฯ : สยามมิตรการพิมพ์, 2542), 119.

การประกันคุณภาพการศึกษา คือ กิจกรรม หรือแนวปฏิบัติที่เมื่อโรงเรียนดำเนินการตามกระบวนการหรือแผนที่วางไว้แล้วจะสร้างความมั่นใจให้ชุมชนและสังคมว่าผลผลิตของการศึกษาคือ นักเรียนได้มีคุณภาพตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์และคาดหวัง³

การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการประกันคุณภาพของกระบวนการบริหารและการให้บริการทางการศึกษา ซึ่งจะให้มีคุณภาพไม่ต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง การประกันคุณภาพเป็นการให้หลักประกันต่อสาธารณชนว่าสถาบันการศึกษาพยายามทำหน้าที้อย่างดีที่สุดเพื่อให้ผู้เรียนที่จบออกมามีคุณภาพ⁴

ดังนั้น ในทัศนะของผู้วิจัยจึงสรุปว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้เกิดความมั่นใจแก่นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมได้ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนสำเร็จการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม

หลักการในการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษามีหลักการที่นักวิชาการให้ทัศนะไว้ มีดังนี้

อรุณ จันทวานิช ได้ให้หลักการในการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

- 1) การสร้างความมั่นใจ และความพึงพอใจในคุณภาพการศึกษา
- 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการศึกษาของทุกฝ่ายทั้งผู้ให้และผู้รับบริการ
- 3) ความร่วมมือทางวิชาการขององค์กร บุคลากรในพื้นที่
- 4) การดำเนินงานเน้นคุณภาพในการปฏิบัติงานทุกระดับและทุกขั้นตอน
- 5) มีการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน
- 6) มีการรายงานผลสู่สาธารณชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง⁵

³วิรุฬห์ แสงงาม, “การประกันคุณภาพเพื่อรับรองมาตรฐานของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในจังหวัดปัตตานี” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2543), 13.

⁴วิระวัฒน์ อุทัยรัตน์ และดิเรก วรรณเสียร, “มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา,” เอกสารวิชาการประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการ, การปฏิรูปการเรียนรู้ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพนักเรียน (กรุงเทพฯ, ม.ป.ป.), 22-27.

⁵อรุณ จันทวานิช, “การประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา,” วารสารข้าราชการครู 19 (กุมภาพันธ์ – มีนาคม 2544) : 5-9.

สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ ได้ให้หลักการประกันคุณภาพไว้ดังนี้

- 1) รัฐบาลกระจายอำนาจการกำหนดนโยบายการบริหาร งานวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและทรัพยากรในเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียนทุกระดับ และทุกประเภท
- 2) รัฐบาลสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบในการจัดการศึกษา
- 3) รัฐบาลต้องจัดให้มีการควบคุมคุณภาพการศึกษา มีระบบการตรวจสอบ และ แทรกแซงคุณภาพการศึกษา และระบบการประเมินคุณภาพการศึกษา⁶

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปว่า หลักการประกันคุณภาพการศึกษาคือการสร้างความมั่นใจ ความพึงพอใจในคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัย โดยรัฐจะต้องกระจายอำนาจทางการศึกษาและให้อิสระแก่สถานศึกษาในการบริหาร และจัดการเพื่อควมมีคุณภาพ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาการดำเนินงานทุกขั้นตอน สามารถติดตาม ตรวจสอบได้ และมีการรายงานสู่สาธารณชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษาที่ช่วยสร้างความพึงพอใจและความเชื่อมั่นให้กับผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมว่า ผู้เรียนที่จบการศึกษาจะมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคมโดยมีแนวคิดหลัก ดังนี้

1. การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา (children-centered development) เป็นแนวความคิดที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ทั้งปวง และยึดหลักประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญโดยมีความเชื่อว่ามนุษย์มีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต

- 1.1 การใช้โรงเรียนเป็นฐานในการบริหารจัดการ (School-Based Management : SBM) เป็นแนวความคิดที่มุ่งให้โรงเรียนมีอำนาจในการตัดสินใจบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเองซึ่งมีความเชื่อว่า โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการผลิตที่สามารถสร้างผลผลิต คือ ผู้เรียนให้มีคุณภาพดี

2. การมีส่วนร่วมและการร่วมคิดร่วมทำ (participation & collaboration) เป็นแนวคิดที่มุ่งให้การศึกษาเป็นแหล่งของสาธารณชนที่ทุกคน ทุกส่วนของสังคมต้องเข้ามามีส่วนร่วม

⁶สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์, “การประกันคุณภาพการศึกษา,” วารสารวิชาการ 1 (พฤษภาคม 2541) : 33-35.

รับผิดชอบในการดำเนินการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับบุคคลทุกคนและกับสังคมโดยรวม การศึกษาจึงเป็นเรื่องของทุกคน (all for education) โดยแนวความคิดนี้เชื่อว่าการให้ทุกคน ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมคิดและร่วมดำเนินการในการจัดการศึกษาตลอดจนการมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินและประกันคุณภาพการศึกษาจะทำให้เกิดความรู้สึกรู้สึกมีความเป็นเจ้าของ

3. การกระจายอำนาจทางการศึกษา (decentralization of education) เป็นแนวคิดที่มุ่งกระจายอำนาจการจัดการการศึกษาให้กับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา (stakeholders) ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด ได้แก่ โรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม แนวความคิดนี้เชื่อว่าการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้กับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการศึกษามากขึ้น

4. การแสดงความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้ (accountability) เป็นแนวความคิดที่มุ่งให้สถานศึกษาแสดงความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษา (authorities) ต่อผู้เรียน ผู้ปกครองชุมชนและสังคมต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้ได้มาตรฐานซึ่งสามารถให้ผู้เรียนปฏิบัติได้⁷

มาตรฐานอาชีพศึกษาที่ใช้ในการประกันคุณภาพภายใน

มาตรฐานการอาชีพศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ กระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษา และปัจจัยสนับสนุนที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ในงานอาชีพตามที่กำหนดในหลักสูตร และมาตรฐานวิชาชีพในสาขาวิชาที่เรียน และเพื่อให้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการตรวจประเมิน การกำกับดูแล และส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาชีพประกอบด้วย 12 มาตรฐาน จำแนกเป็นมาตรฐานด้านผู้สำเร็จการศึกษาและผู้เรียน 3 มาตรฐาน มาตรฐานด้านกระบวนการ 5 มาตรฐาน และมาตรฐานด้านปัจจัย 4 มาตรฐาน ดังนี้

1. มาตรฐานด้านผู้สำเร็จการศึกษาและผู้เรียน

มาตรฐานที่ 1 ผู้สำเร็จการศึกษา มีความรู้เชิงวิชาการ มีทักษะในวิชาชีพ และทักษะชีวิตอันส่งผลต่อการประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีการพัฒนาความรู้ในทักษะพื้นฐาน ทักษะในการปฏิบัติงาน และพัฒนาตนเองในวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม

⁷กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, การประกันคุณภาพการศึกษา เล่ม 2 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2542), 5-6.

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม มีความรักในอาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

2. มาตรฐานด้านกระบวนการ

มาตรฐานที่ 4 สถานศึกษามีการระดมทรัพยากร จัดระบบเครือข่ายในการจัดการอาชีวศึกษา รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือกับสถานประกอบการ ชุมชน แหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อการสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

มาตรฐานที่ 5 สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นการฝึกปฏิบัติจริง เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และมีการประเมินผลตามสภาพจริง

มาตรฐานที่ 6 สถานศึกษามีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตรวจสอบได้ เน้นการมีส่วนร่วม

มาตรฐานที่ 7 สถานศึกษามีการส่งเสริมการทำงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพ เผยแพร่สู่สาธารณชน และนำไปพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น และประเทศ

มาตรฐานที่ 8 สถานศึกษามีการบริการทางวิชาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น เพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3. มาตรฐานด้านปัจจัย

มาตรฐานที่ 9 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการฝึกปฏิบัติ รวมถึงความปลอดภัยของผู้เรียน

มาตรฐานที่ 10 ผู้สอนและบุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในวิชาที่สอน การปฏิบัติหน้าที่ และพัฒนาตนเองให้ทันต่อเทคโนโลยี

มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนมีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีในงานอาชีพและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

มาตรฐานที่ 12 การจัดระบบการประกันคุณภาพภายใน โดยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา และสามารถรองรับการประกันคุณภาพภายนอก เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการอาชีวศึกษา⁸

เกณฑ์การประเมินผลภายในสถานศึกษา

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ กล่าวว่าเกณฑ์หรือสิ่งที่เราใช้ตัดสินคุณภาพของผลลัพธ์หรือส่วนประกอบ (performance) ซึ่งอาจแสดงออกในรูปของระดับพฤติกรรมที่เรายอมรับได้ การเลือก

⁸ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมอาชีวศึกษา, การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (กรุงเทพมหานคร : งานประกันคุณภาพการศึกษา หน่วยศึกษนิเทศก์, 2545), 24-52.

เกณฑ์เพื่อตัดสินคุณค่าสิ่งๆที่ประเมิน นับได้ว่าเป็นงานที่ยากที่สุดของการประเมินทางการศึกษา ในขณะนี้ เนโว (Nevo) พบว่า นักประเมินแต่ละคนมีวิธีการกำหนดเกณฑ์การประเมินที่แตกต่างกันออกไป ยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก ซึ่งกำหนดเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมอย่างชัดเจน หรือใช้วิธีการกำหนดเกณฑ์โดยคณะบุคคล โดยมีการประชุมหามาตรฐานหรือเกณฑ์ของแบบแผนการประเมิน ซึ่งจะครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ของโครงการต่าง ๆ คือ ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต โดยมีรายละเอียดของการกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

ปัจจัย ได้แก่ เกณฑ์สำหรับสิ่งที่จำเป็นต่อการดำเนินงานขององค์กร เช่น ความเหมาะสมของคณะทำงาน การสนับสนุนด้านการบริหาร และสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น

กระบวนการ ได้แก่ เกณฑ์การบรรลุเป้าหมายด้านการปฏิบัติ เช่น เกณฑ์ผลผลิตเกี่ยวกับผู้เรียน และผลงานของคณะทำงาน เป็นต้น

ผลผลิต ได้แก่ เกณฑ์การบรรลุเป้าหมายด้านการปฏิบัติ เช่น เกณฑ์ผลผลิตเกี่ยวกับผู้เรียน และผลงานของคณะงาน เป็นต้น⁹

สุวิมล ว่องวานิช ได้กล่าวถึง แนวทางการกำหนดเกณฑ์สำหรับใช้ตัดสินการประเมินผลภายในสถานศึกษา โดยพิจารณาจาก 3 แนวทางดังนี้ 1) การพิจารณาจากการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินเป็นการกำหนดเกณฑ์ โดยพิจารณาว่า ผลประเมินจะให้ข้อมูลเพื่อช่วยปรับปรุงในระดับใด เช่น ระดับบุคคล ระดับชั้นเรียน ระดับหมวดวิชา ระดับฝ่าย หรือระดับโรงเรียน ซึ่งในแต่ละระดับต้องมีความแตกต่างกัน 2) การกำหนดประเภทของเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินเป็นการกำหนดเกณฑ์ โดยพิจารณาจากประเภทของเกณฑ์ นั่นคือ เกณฑ์สัมบูรณ์และเกณฑ์สัมพัทธ์ โดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์เมื่อเกณฑ์การตัดสินเป็นที่ยอมรับและได้มาตรฐาน สำหรับเกณฑ์สัมพัทธ์ จะใช้ในกรณีที่ยังไม่ทราบว่าจะกำหนดความสำเร็จที่ค่าใด และ 3) การพิจารณาเรื่องการแปลความหมายของผลการประเมิน¹⁰

จดี แซ่ตัน กล่าวว่า การกำหนดเกณฑ์การประเมินจะต้องพิจารณาตัวแปรทั้งหลายทั้งในส่วนปัจจัยเบื้องต้น การปฏิบัติและผลผลิตด้วยกระบวนการที่สัมพันธ์กันทั้งระบบในการประชุมเพื่อกำหนดเกณฑ์แบบแผน สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงก็คือ จะต้องสร้างความเห็นพ้องกันให้

⁹สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, วิธีวิทยาการประเมินศาสตร์แห่งคุณค่า (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), 3.

¹⁰สุวิมล ว่องวานิช, รายงานการวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา (กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด, 2543), 5.

เกิดขึ้นด้วย เพราะการเห็นพ้องต้องกันนี้จะนำไปสู่การยอมรับและนำเกณฑ์ไปใช้ต่อไป ผู้เชี่ยวชาญ การประเมินส่วนใหญ่จะมีความเห็นพ้องต้องกันว่า เกณฑ์การประเมินนั้นต้องพิจารณาให้ สอดคล้องกับสิ่งที่ประเมินและหน้าที่ของการประเมินครั้งนั้น ๆ โดยเฉพาะและถือเป็นหน้าที่ของ นักประเมินที่ต้องหามาให้ได้ซึ่งเกณฑ์ที่มีความเที่ยง และสมเหตุสมผลไม่ว่าเกณฑ์นั้นจะกำหนด โดยนักประเมินหรือเอามาจากผู้อื่นก็ตาม¹¹

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้กล่าวถึงวิธีการกำหนดเกณฑ์ในรูปแบบ ที่เป็นเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเชิงปริมาณ คือ มีจำนวนและตัวเลข เช่น ร้อยละ 95 ของนักเรียน ทั้งหมดมีความซื่อสัตย์ ครูมีแผนการสอนอย่างน้อย 2 วิชาต่อภาคเรียน หรือส่วนเชิงคุณภาพ ใช้ข้อความบรรยายลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น ความรับผิดชอบของนักเรียนอยู่ในระดับดีมาก ครูมีแผนการสอนทุกวิชาที่สอนมีผลงานที่แสดงความก้าวหน้าของผู้เรียน เป็นต้น¹²

การกำหนดเกณฑ์คุณภาพสำหรับการประเมินผลภายในของสถานศึกษาในประเทศไทย พบว่า กรมสามัญศึกษากำหนดระดับคุณภาพในตัวบ่งชี้มาตรฐานการศึกษา เป็น 5 ระดับ ซึ่ง สอดคล้องกับ อุทุมพร จามรมาน ซึ่งทำการศึกษาเกี่ยวกับดัชนี เกณฑ์ และวิธีการประเมินคุณภาพ การศึกษาภายในและภายนอกสำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทย ผลการวิจัยพบว่าผู้เข้าสัมมนาเห็นด้วย กับการกำหนดระดับคุณภาพเป็น 5 ระดับ คือ ดีเยี่ยม ดีมาก ดี ผ่าน และปรับปรุง บางตัวบ่งชี้ กรมสามัญศึกษาได้กำหนดระดับคุณภาพเป็น 3 ระดับ คือ ระดับดี ระดับพอใช้ และระดับ ปรับปรุง¹³

กล่าวโดยสรุปพบว่า ในการกำหนดเกณฑ์แต่ละประเภทสามารถกำหนดได้ใน 2 ลักษณะ คือ 1) เกณฑ์เชิงปริมาณโดยใช้มาตรของคะแนน (scale score) ร้อยละ ค่าเฉลี่ย หรือ เปอร์เซ็นไทล์ และ 2) เกณฑ์เชิงคุณภาพโดยการบรรยายลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งนี้ยังสามารถ กำหนดจำนวนระดับของเกณฑ์ได้ตามความเหมาะสมหรือความต้องการ ได้แก่ 2 ระดับ 3 ระดับ

¹¹ จงดี แซ่ตัน, “การวิเคราะห์ความเหมาะสมของวิธีการประเมินตัวบ่งชี้มาตรฐานการศึกษาในการประเมินผลภายในของโรงเรียน” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษา และประเมินผลการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), บทคัดย่อ.

¹² สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, การประเมินตนเองและรายงาน เล่ม 6 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2542), 3.

¹³ กรมสามัญศึกษา, เอกสารชุดแนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา เล่ม 1 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2544), 20.

4 ระดับ 5 ระดับ และ 7 ระดับ ในการกำหนดเกณฑ์การประเมินขึ้นอยู่กับข้อตกลงของบุคลากรภายในโรงเรียนเป็นสำคัญ

ระบบข้อมูลและการประมวลผลการประเมินผลภายในสถานศึกษา

ระบบข้อมูลและการประมวลผลภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) เครื่องมือ 2) การเก็บรวบรวมข้อมูล 3) การวิเคราะห์ข้อมูล และ 4) การจัดการสารสนเทศเพื่อการประมวลผล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) เครื่องมือ

เนโว (Nevo) กล่าวว่าเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการประเมินผล คือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนั่นเอง¹⁴ ศิริชัย กาญจนวาสี ได้กล่าวโดยสรุปว่าเครื่องมือประเมินที่สำคัญ คือตัวนักประเมินเอง และวิธีการรวบรวมสารสนเทศ คือวิธีที่นักประเมินใช้ประสาทสัมผัสทุกส่วนรับรู้สภาพความจริง เหตุการณ์และความรู้สึกนึกคิดของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินเพื่อหาความหมายที่แท้จริง โดยวิธีการที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ 1) การสังเกต (observation) แบ่งเป็นการสังเกตแบบที่ผู้สังเกตมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น การสังเกตแบบที่ผู้ถูกสังเกตรู้ตัวและไม่รู้ตัว การสังเกตโดยตรงและการสังเกตโดยอ้อม 2) การสัมภาษณ์ (interview) แบ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและไม่มีการสร้าง การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสัมภาษณ์เป็นกลุ่มและรายบุคคล การสัมภาษณ์โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม 3) การศึกษาเอกสาร (documentary study) ชีวประวัติ บันทึก จดหมาย หรือร่องรอยหลักฐานที่เป็นงานเขียนทุกชนิด¹⁵ Macbeath ได้กำหนดประเภทของเครื่องมือในการประเมินตนเองที่ใช้ในการประเมินตนเองของโรงเรียนไว้ 3 ประเภท คือ 1) แบบสัมภาษณ์ ใช้รวบรวมข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน บรรยากาศในห้องเรียน การส่งเสริมความสำเร็จแก่นักเรียนทุกคน อิสระในการเรียนรู้ของนักเรียน นักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และประสบความสำเร็จ นโยบายและการวางแผนด้านการสนับสนุนการเรียนการสอนของโรงเรียน ครูได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร ผู้ปกครองเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนของนักเรียน โรงเรียนเป็นทรัพยากรของชุมชน การให้รางวัลแทนการลงโทษและการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด

¹⁴Nevo, *School-Based Evaluation : A Dialogue for School Improvement* (Oxford : Elsevier Science, 1995), 22.

¹⁵ศิริชัย กาญจนวาสี, *ทฤษฎีการประเมิน*, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร : บริษัท เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล บลิเคชั่น จำกัด, 2545), 25.

เห็นแก่โรงเรียน เป็นต้น 2) แบบสังเกต ใช้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของครู กระบวนการเรียน การสอน และ 3) แบบประเมินตนเอง ใช้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความช่วยเหลือกันของนักเรียน¹⁶ ส่วน Hong Kong Education Department กล่าวว่า มีเพียงเครื่องมือชนิดเดียวคือ แบบสอบถามที่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ง่ายและสะดวก โดยลักษณะของแบบสอบถามนั้นจะเก็บข้อมูลในเรื่องการบริหารจัดการของโรงเรียน การเรียนการสอน การส่งเสริม ลักษณะพื้นฐานของนักเรียนและโรงเรียน เป้าหมาย ผลสัมฤทธิ์จากนักเรียน ครูและผู้ปกครอง¹⁷

กรมสามัญศึกษา กล่าวว่า เครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางให้แก่โรงเรียนในสังกัดนำไปใช้ในการประเมินตนเอง โดยจำแนกประเภทของเครื่องมือตามลักษณะการวัด 3 ด้าน คือ 1) การวัดความรู้ความคิด ซึ่งสามารถใช้เครื่องมือในการประเมินได้หลายประเภท ได้แก่ แบบสอบผลสัมฤทธิ์ แบบวัดความถนัด แบบทดสอบความสามารถจริง แบบตรวจสอบรายการ แบบสัมภาษณ์ 2) การวัดจากผลการปฏิบัติจริง เครื่องมือที่สามารถใช้ในการประเมิน ได้แก่ แบบประมาณค่า แบบทดสอบภาคปฏิบัติ แฟ้มสะสมงาน แบบบันทึกพฤติกรรม และ 3) การวัดด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ แบบตรวจสอบรายการ แบบประมาณค่า แบบวัดบุคลิกภาพ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบวัดเจตคติ แฟ้มสะสมงาน และแบบสำรวจร่องรอย เป็นต้น¹⁸

2) การเก็บรวบรวมข้อมูล

สุวิมล ว่องวานิช ได้กำหนดวิธีการเก็บข้อมูลที่เหมาะสมกับตัวบ่งชี้ในการประเมินผลภายในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

1. การทดสอบสำหรับตัวบ่งชี้ที่เป็นความรู้ หรือตัวบ่งชี้ที่มีลักษณะแฝง (นามธรรม) เช่น การทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน การวัดด้านจิตพิสัย
2. การสอบถามด้วยแบบสอบถามหรือสัมภาษณ์สำหรับตัวบ่งชี้ประเภทความรู้สึกรหรือความคิดเห็น เช่น การสอบถามความคิดเห็นจากผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริหาร

¹⁶Macbeath, Schools speak for themselves towards a framework for self-evaluation (London : Routledge, 1999), 20.

¹⁷Hong Kong Education Department, School self-evaluation [Online], accessed 25 (June 2000). Available from <http://www.ed.gov.hk/qai/qai-c.htm> 2001.

¹⁸กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, เอกสารชุดการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา เล่ม 1 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2543), 25.

3. การสังเกตสำหรับตัวบ่งชี้ที่มีพฤติกรรมให้สังเกตเห็นได้ เช่น การสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู

4. การใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว เช่น สถิติการมาโรงเรียนของผู้เรียน¹⁹

สำหรับเครื่องมือที่มักถูกนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้ 1) แบบทดสอบ 2) แบบสอบถาม 3) แบบสัมภาษณ์ 4) แบบสังเกต 5) แบบบันทึกข้อมูล และ 6) แบบประเมินผลงานหรือแฟ้มสะสมงาน

สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้กล่าวถึงวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการประเมินผลว่าควรใช้วิธีการที่หลากหลาย และได้เสนอแนะวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ 4 วิธีคือ 1) การสัมภาษณ์ เป็นการพูดคุยแบบไม่เป็นทางการ ผู้ประเมินควรเตรียมประเด็นคำถามไว้ล่วงหน้า และ 2) การสังเกต โดยใช้วิธีการสังเกต 2 วิธี คือ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม 3) การศึกษาวิเคราะห์เอกสาร และ 4) การใช้เครื่องมือ เช่น แบบสอบถาม หรือแบบทดสอบเพื่อรวบรวมข้อมูล²⁰

3) การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลของสถานศึกษานั้น ผู้รับผิดชอบควรร่วมกันพิจารณากรอบการวิเคราะห์ว่าข้อมูลแต่ละประเด็นจะวิเคราะห์ในระดับใด ใครเป็นผู้วิเคราะห์ วิเคราะห์ในช่วงเวลาใด เพื่อจะได้นำผลมาใช้ โดยแบ่งระดับการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ระดับ คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล และ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลระดับภาพรวมของสถานศึกษาลำดับงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติมีรายละเอียดดังนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล ครูผู้สอนจะเป็นผู้รับผิดชอบ วิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตและการตรวจวิเคราะห์ผลงานหรือพฤติกรรม เพื่อจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงของผู้เรียนเป็นประจำอยู่แล้ว ซึ่งผลที่ได้จากข้อมูลดังกล่าว ครูสามารถนำมาใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้ตลอดเวลา และเมื่อปิดภาคเรียน หรือเมื่อถึงกำหนดเวลาที่จะประเมินหรือรายงานข้อมูลในภาพรวม

¹⁹สุวิมล ว่องวาณิช, คู่มือการประเมินผลภายในสถานศึกษา: การออกแบบการประเมินผลภายใน (กรุงเทพมหานคร : วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น, 2544), 23.

²⁰สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรุงเทพมหานคร : บริษัทจุดทอง จำกัด, 2545), 21.

ครูก็นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการประเมินหลาย ๆ ครั้ง มาสรุปเพื่อแสดงให้เห็นจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงของผู้เรียนแต่ละคนตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้แต่ละตัว²¹

ในการสรุปรวมครูผู้สอนควรตกลงร่วมกันว่าจะสรุปอย่างไร จะสรุปโดยการดูแนวโน้ม ความก้าวหน้าของผู้เรียน หรือจะดูว่าแต่ละคนมีคุณภาพส่วนใหญ่อยู่ในระดับใดหรือจะดูโดยวิธีให้ค่าคะแนนแล้วหาค่าเฉลี่ย เพื่อให้เป็นแนวทางเดียวกันในการสรุปและรายงานข้อมูล โดยในการพิจารณาว่าจะใช้วิธีใด อาจจะดูจากผลการสรุปว่าแบบใดให้ผลตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยเปรียบเทียบผลสรุปรวมของผู้เรียนแต่ละคนว่าตรงกับสภาพความเป็นจริงหรือไม่ ข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์สำหรับครูผู้สอนเพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และเป็นข้อมูลสำหรับใช้วิเคราะห์ผลในภาพรวมของสถานศึกษา

การวิเคราะห์ในภาพรวมของสถานศึกษา ผู้รับผิดชอบจะต้องศึกษาลักษณะของข้อมูล เพื่อหาวิธีการที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยลักษณะของข้อมูลอาจแยกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณทำได้โดยใช้วิธีการทางสถิติ อาจใช้สถิติภาคบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เช่น ค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพอาจใช้การวิเคราะห์เนื้อหา เช่น การบรรยายลักษณะของพฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และในการประเมินก็อาจจะเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่ผ่านมากับปัจจุบัน เพื่อดูความก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้

การวิเคราะห์ข้อมูลสามารถวิเคราะห์ด้วยมือ หรือด้วยเครื่องคิดเลขธรรมดา สำหรับสถานศึกษาที่มีข้อมูลจำนวนมากและมีเครื่องคอมพิวเตอร์ ก็สามารถให้วิเคราะห์ได้สะดวก รวดเร็ว และมีความถูกต้องแม่นยำสูง

จากการศึกษาเครื่องมือ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการประเมินของนักวิชาการหลายท่าน สามารถจำแนกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสำรวจ รายการ แบบบันทึกข้อมูล แบบทดสอบ เป็นต้น และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการทางสถิติ อาจใช้สถิติภาคบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบ

²¹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, คู่มือการประเมินผลภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา : การออกแบบระบบการประเมินภายใน (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น, 2543), 44.

ประเมินผลงาน หรือเพิ่มสะสมงาน การศึกษาเอกสาร เป็นต้น สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการประเมินนั้น พบว่ามีลักษณะเหมือนกับการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัย เนโว (Nevo) และควรใช้เครื่องมือที่หลากหลายในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน และน่าเชื่อถือ²²

4) การจัดสารสนเทศเพื่อการประเมินผลภายในสถานศึกษา

เมื่อกล่าวถึงคำว่าระบบสารสนเทศ จะต้องคำนึงถึงคำที่เกี่ยวข้องอีก 2 คำ คือ 1) ข้อมูล และ 2) สารสนเทศ โดยมีผู้ให้ความหมายของทั้ง 2 คำ ดังนี้

ข้อมูล หมายถึง ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ยังไม่ผ่านการประมวลผล อาจอยู่ในรูปของตัวเลข ตัวหนังสือ ภาพหรือคำบอกเล่าก็ได้ ข้อมูลบางอย่างเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แทนค่า เช่น เกรดเฉลี่ย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวนโรงเรียน ห้องเรียน จำนวนนักเรียน ส่วนสูง ข้อมูลบางอย่างเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพซึ่งอยู่ในลักษณะของการบรรยายตามปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น พฤติกรรม จุดเด่น จุดด้อยของนักเรียน สภาพบรรยากาศ การจัดการเรียนการสอน เป็นต้น ข้อเท็จจริงเหล่านี้ยังไม่ผ่านการประมวลผลหรือการวิเคราะห์ จัดกระทำ จึงทำให้ไม่มีความหมายที่จะนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจได้²³

สารสนเทศ หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลและการดำเนินการประมวลผล ข้อมูลหรือการวิเคราะห์ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อสรุปให้อยู่ในรูปที่มีความหมาย สามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจหรือนำไปใช้ในเรื่องต่าง ๆ ได้ตามวัตถุประสงค์²⁴ ถ้านำระบบสารสนเทศมาใช้ในการศึกษาซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลต่าง ๆ ทางการศึกษาและจัดกระทำข้อมูลเหล่านั้น มีความหมายเพื่อใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานและการบริหาร

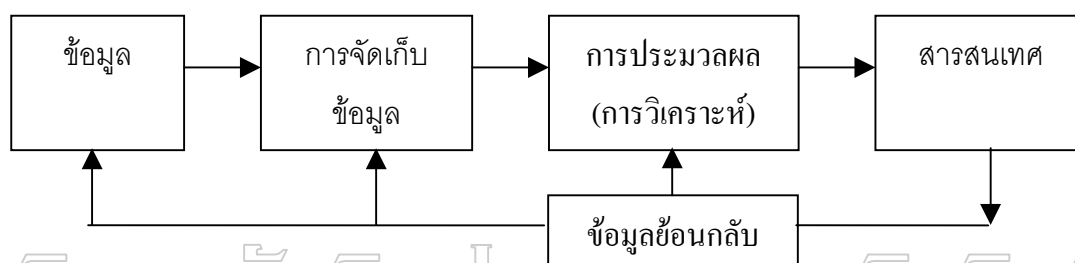
จากความหมายของคำว่า “ข้อมูล” และ “สารสนเทศ” นั้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่าข้อมูล (data) หมายถึง ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ทั้งหมดที่มีอยู่ ไม่ว่าจะเป็นตัวเลข ตัวหนังสือ สัญลักษณ์หรือรูปภาพ ที่ยังไม่ได้ผ่านกระบวนการประมวลผล คือเห็นอย่างไรก็สื่อความหมายตามนั้นเลยหรือที่หลายคน

²²Nevo, School-Based Evaluation : A Dialogue for School Improvement (Oxford : Elsevier Science, 1995), 20.

²³วีระ สุภากิจ, ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติในโรงเรียน (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2539), 45.

²⁴จิตติมา เทียมบุญประเสริฐ, ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (กรุงเทพมหานคร : บริษัท วิ.เจ. พรินติ้ง, 2544), 20.

เรียกว่าข้อมูลดิบ สารสนเทศ (information) หมายถึง ข้อมูลหรือข้อมูลดิบที่ผ่านการประมวลผล หรือวิเคราะห์ให้มีความหมายตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการใช้ ส่วนคำว่าระบบสารสนเทศนั้น ประกอบด้วย 2 คำ คือ ระบบ (system) และสารสนเทศ (information) โดยระบบ (system) หมายถึง กลุ่มขององค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันและมีการดำเนินงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปความหมายของระบบสารสนเทศว่า หมายถึง กลุ่มขององค์ประกอบในการจัดการข้อมูล โดยเริ่มจากการวางแผน การเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผลข้อมูล เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ต้องการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้²⁵ กล่าวว่าการจัดทำระบบสารสนเทศมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ส่วน ดังแสดงตามแผนภูมิที่ 3



แผนภูมิที่ 3 องค์ประกอบของระบบสารสนเทศ

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, แนวทางการจัดทำระบบสารสนเทศสถานศึกษา

(กรุงเทพมหานคร : สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544), 20.

องค์ประกอบของระบบสารสนเทศ มีดังต่อไปนี้

1. ข้อมูล เป็นข้อเท็จจริงต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาและในบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง เป็นปัจจัยนำเข้าของระบบสารสนเทศ
2. การจัดเก็บข้อมูล เป็นการรวบรวมและจัดเก็บรักษาข้อมูลและสารสนเทศที่มีอยู่หรือที่ได้มาอย่างมีระบบ สะดวกต่อการนำมาประมวลผลหรือนำมาใช้ประโยชน์และสามารถแก้ไขปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันได้ง่าย
3. การประมวลผลหรือการวิเคราะห์ เป็นการกำหนดความสัมพันธ์ของข้อมูล จัดกระทำข้อมูล เพื่อให้เหมาะสมต่อการนำไปใช้ ซึ่งวิธีการประมวลผลข้อมูลเพื่อให้ได้สารสนเทศที่มีอยู่มากมาย เช่น การจัดหมวดหมู่ การเรียงลำดับ การแจกแจง การทำตารางแจกแจงข้อมูล

²⁵กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, แนวทางการจัดทำระบบสารสนเทศสถานศึกษา
(กรุงเทพมหานคร : สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544), 20.

ตัวเลขแบบหลายประเภท (crosstabulation) ตลอดจนถึงการใช้สูตรทางคณิตศาสตร์ต่าง ๆ เช่น การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวน ฯลฯ

4. สารสนเทศเป็นข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์แล้วเป็นผลผลิตของระบบที่จะนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป สถานศึกษาที่มีระบบสารสนเทศที่สมบูรณ์ ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน เรียกใช้ได้สะดวก และตรงตามความต้องการจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานพัฒนาคุณภาพ ได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นการสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนรากฐานของหลักวิชา หลักฐานข้อเท็จจริงที่สามารถตรวจสอบได้ มีกระบวนการวิเคราะห์และประมวลผลที่เป็นวิทยาศาสตร์ หลักตรรกและ ความสมเหตุสมผล เพราะสารสนเทศทั้งหลายนั้น นอกจากจะใช้ในการวางแผนการดำเนินงาน และประกอบการตัดสินใจแล้วยังนำไปสู่การพัฒนาความคิดและสร้างทางเลือกใหม่ ๆ ในการดำเนินการต่าง ๆ ด้วย²⁶

คุณภาพของสารสนเทศ แม้จะยอมรับว่าข้อมูลและสารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็นและเป็น เครื่องชี้นำในการบริหารและดำเนินงานทางการศึกษาได้แต่นั้นหมายถึง ข้อมูลและสารสนเทศ เหล่านั้นจะต้องมีคุณภาพ ทั้งในด้านความถูกต้อง เชื่อถือได้ มีความเป็นปัจจุบัน สามารถตอบสนอง ผู้ใช้ได้ทันเหตุการณ์ ดังนั้นการสร้างระบบสารสนเทศให้มีคุณภาพจึงควรคำนึงถึงปัจจัยต่อไปนี้²⁷

1) มีความถูกต้องเชื่อถือได้ (accuracy) หมายถึง ความถูกต้องที่ปราศจากข้อผิดพลาดหรือ ความคลาดเคลื่อนของข้อมูลสารสนเทศ เป็นผลลัพธ์ที่ได้จากการประมวลผลข้อมูล การที่จะให้ได้ สารสนเทศที่ถูกต้องนั้นข้อมูลที่ได้มาจะต้องถูกต้องด้วย 2) สามารถตรวจสอบได้ (verifiable) สารสนเทศที่ได้มาอาจมาจากข้อมูลหลาย ๆ แหล่ง ดังนั้น ข้อมูลที่มาจากแหล่งต่างกันควรจะได้มีการตรวจสอบเพื่อจะได้เชื่อถือได้ว่าเป็นข้อมูลที่ถูกต้องหรือสารสนเทศบางอย่างที่มีความสำคัญ ควรผ่านการตรวจสอบให้แน่ใจว่าสารสนเทศถูกต้อง เช่น สารสนเทศเกี่ยวกับการเงิน 3) ความสมบูรณ์ (completeness) สารสนเทศที่ช่วยในการตัดสินใจจะต้องมีความสมบูรณ์ คุณภาพความสมบูรณ์ของสารสนเทศมักจะเน้นถึงสารสนเทศที่ปราศจากการถูกละเลยหรือถูกมองข้ามสิ่งสำคัญไป 4) ทันต่อการใช้งานหรือทันเวลา (timeliness) สารสนเทศจะต้องทันสมัย และทันต่อการใช้งานอยู่เสมอ ทุกครั้งที่ข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงจะต้องมีการปรับปรุงข้อมูลให้ ทันสมัย เพื่อผลิตสารสนเทศให้ทันต่อการนำไปใช้ประโยชน์ 5) ความกะทัดรัด (conciseness)

²⁶กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, แนวทางการจัดระบบสารสนเทศสถานศึกษา, 20.

²⁷ปทีป เมธาคุณวุฒิ, เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถาบันอุดมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), 10.

สารสนเทศที่ดีควรเป็นสารสนเทศที่กระทัดรัดมีเฉพาะสาระที่สำคัญและมีความสมบูรณ์ในตัวเอง
 6) ตรงประเด็นและตรงตามความต้องการ (relevance) สารสนเทศที่ดีจะต้องเกี่ยวข้องกับหรือสัมพันธ์
 โดยตรงกับงานที่ต้องการใช้สารสนเทศนั้น 7) ใช้ได้ง่ายรวดเร็ว (accessibility) และ 8) มีความ
 ยืดหยุ่น (flexibility) ปรับใช้ได้หลายสถานการณ์

แหล่งข้อมูลเพื่อการจัดทำระบบสารสนเทศของสถานศึกษา

วีระ สุภากิจ ได้กำหนดแหล่งข้อมูลเพื่อการจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการประเมินผล
 ภายในสถานศึกษาไว้ 2 แหล่ง คือ 1) แหล่งข้อมูลภายในระบบการศึกษา 2) แหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
 กับระบบการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แหล่งข้อมูลภายในระบบการศึกษาจะให้ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ของระบบการศึกษา
 อันประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยในระบบ ได้แก่ ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต

1.1 ปัจจัย เป็นทรัพยากรหรือสิ่งที่จำเป็น เพื่อเข้าสู่ระบบและก่อให้เกิดการทำงาน
 หรือกระบวนการ เช่น ปัจจัยอาจประกอบด้วย ครู นักเรียน อุปกรณ์การเรียน งบประมาณทางการ
 ศึกษา

1.2 กระบวนการ เป็นส่วนที่ทำหน้าที่แปรสภาพปัจจัยที่นำเข้าไปเป็นผลผลิตหรือ
 ผลลัพธ์ที่ต้องการ หรือเป็นการดำเนินงานทางการศึกษา ได้แก่ โครงสร้างและระบบบริหาร
 กระบวนการเรียนการสอน การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในระบบ การควบคุมติดตามและประเมินผล

1.3 ผลผลิต เป็นสิ่งที่ต้องการจากระบบ ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของระบบ
 เช่น จำนวนคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา ประสิทธิภาพการสอนของครู การมีงานทำ

2. แหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา หมายถึง แหล่งข้อมูลภายนอกระบบ
 การศึกษา ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมทางการศึกษาและมีผลกระทบต่อปัจจัย กระบวนการและผลผลิต
 ซึ่งเป็นองค์ประกอบย่อยของระบบข้อมูลที่ได้จากแหล่งดังกล่าว เช่น ข้อมูลด้านประชากร ข้อมูล
 ด้านเศรษฐกิจ ข้อมูลด้านสังคมและสภาพแวดล้อมทางนิเวศน์วิทยา และข้อมูลความต้องการกำลัง
 สังคม และการมีงานทำ เป็นต้น²⁸

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวถึง วิธีการได้มาของข้อมูล
 ในสถานศึกษา ดังนี้

²⁸วีระ สุภากิจ, ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติในโรงเรียน
 (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2539), 20.

1. การกำหนดข้อมูลเพื่อการจัดเก็บ เป็นวิธีการที่จะได้มาซึ่งเนื้อหาเพื่อใช้ในการจัดเก็บในระบบข้อมูลสารสนเทศอาจจะเป็นตัวเลข ข้อความ คำบรรยายสมรรถภาพแต่ละด้านหรือเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับผู้สอน ผู้เรียนหรือค่าคะแนนที่แทนคุณลักษณะหรือพฤติกรรมของบุคคลในด้านต่าง ๆ การได้มาซึ่งข้อมูลอาจได้มาโดยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะและประเภทของข้อมูล เช่น การสังเกต การสำรวจ การทดสอบ ฯลฯ บุคลากรในสถานศึกษาต้องร่วมกันประชุมกำหนดข้อมูลในการจัดเก็บว่ามีอะไรบ้าง เก็บอย่างไร เพื่อใช้ในการวิเคราะห์พัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียน

2. การระบุแหล่งข้อมูลและวิธีการจัดเก็บข้อมูล แหล่งข้อมูลมีด้วยกันหลายแหล่ง เช่น สมุดประจำตัวนักเรียน บัตรสุขภาพนักเรียน ระเบียบสะสมนักเรียน ผลการประเมินด้านคุณภาพนักเรียนของโรงเรียน เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้ล้วนมีประโยชน์ในการพัฒนานักเรียนทั้งสิ้น ผู้ที่มีหน้าที่นำข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ คือผู้สอนประจำชั้นหรือประจำวิชา โดยผู้สอนประจำชั้นหรือประจำวิชาจะต้องกำหนดรูปแบบในการจัดเก็บข้อมูลของนักเรียนในแต่ละด้าน ด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพบริบทของโรงเรียน อาจเก็บอยู่ในรูปของตาราง แผนภูมิ แผนผัง คำบรรยาย แฟ้มผลงาน หรือลงเครื่องคอมพิวเตอร์ ข้อมูลที่จัดเก็บต้องมีการจัดประเภท จัดหมวดหมู่ เพื่อให้สะดวกในการนำไปใช้เพื่อปรับปรุง และพัฒนาผู้เรียนอาจใช้มาตรฐานตัวบ่งชี้หรือสมรรถภาพการเรียนรู้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งประเภท

3. การกำหนดระยะเวลาในการจัดเก็บข้อมูล ช่วงเวลาการจัดเก็บข้อมูลแต่ละประเภท อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ข้อมูลอาจมีการจัดเก็บทุกวัน เช่น อัตราการมาเรียนของนักเรียน ข้อมูลบางประเภทอาจมีการจัดเก็บเป็นภาคเรียน เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน น้ำหนักส่วนสูง ผลการวัดจุดประสงค์การเรียน เป็นต้น สำหรับการกำหนดระยะเวลาในการจัดเก็บข้อมูลนั้น บุคลากรในโรงเรียนจะต้องมีการวางแผนและประชุมร่วมกันว่าข้อมูลแต่ละประเภทน่าจะมีการเก็บในช่วงเวลาใด บุคลากรทุกฝ่ายต้องมองเห็นความสำคัญที่จะเกิดขึ้นจากการจัดเก็บข้อมูล มิใช่ถือเป็นภาระหรือความลำบากที่จะเกิดขึ้น

4. การจัดเก็บข้อมูล เมื่อก่อนมีการจัดเก็บข้อมูลในรูปเอกสารหรือกระดาษเป็นหน้า ซึ่งการเก็บข้อมูลในรูปแบบนี้ นอกจากจะต้องอาศัยพื้นที่ในการเก็บรักษามากแล้ว ระบบการค้นหารวบรวมและการประมวลผลเพื่อจัดระบบสารสนเทศทำได้ยาก ปัจจุบันจึงหันมาเก็บอยู่ในรูปแบบ electronic ที่เป็นระบบเลขฐานสองที่เรียกว่า digital based²⁹

²⁹สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, การพัฒนาระบบสารสนเทศเชิงคุณภาพในโรงเรียน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2543), 25.

การเตรียมการจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการประเมินภายในสถานศึกษา

กรมวิชาการ ในการจัดทำระบบสารสนเทศของสถานศึกษา ควรมีการเตรียมโครงการ กำหนดผู้รับผิดชอบ วัตถุประสงค์การใช้ ตลอดจนรายการหรือแหล่งข้อมูลที่ต้องใช้ ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะทำงาน ประกอบด้วยบุคลากรทุกฝ่าย/งานของสถานศึกษา ทำหน้าที่ รวบรวมข้อมูล ตรวจสอบข้อมูล ประมวลผลข้อมูล ตลอดจนจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศให้ สะดวกต่อการนำไปใช้

2. กำหนดวัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศ เช่น เพื่อการบริหารจัดการ เพื่อการ ปรับปรุงและพัฒนางานให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น เพื่อการตัดสินใจรวมทั้งเพื่อให้การบริการแก่กลุ่ม/ฝ่าย/ งานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น³⁰

การดำเนินการจัดระบบสารสนเทศ ในกระบวนการจัดระบบสารสนเทศ โดยทั่วไป มีขั้นตอนการดำเนินงานหลัก ๆ 5 ขั้นตอน คือ 1) การรวบรวมข้อมูล 2) การตรวจสอบข้อมูล 3) การประมวลผลข้อมูล 4) การนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ และ 5) การจัดเก็บข้อมูลและ สารสนเทศ แต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้³¹

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ นั้นจะต้อง กำหนดรายการข้อมูลที่ต้องการ กำหนดวิธีการจัดเก็บ สร้างหรือจัดหาเครื่องมือในการจัดเก็บให้ สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูลและแหล่งข้อมูล นอกจากนั้นควรกำหนดเวลาในการจัดเก็บและ หน่วยงานหรือบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดเก็บให้ชัดเจนด้วย ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงการได้มาซึ่ง ข้อมูลที่ตรงตามความต้องการที่กำหนดไว้และมีความเชื่อถือได้ การที่จะรวบรวมข้อมูลได้เพียงตรง และเชื่อถือได้นั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบบางประการ ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศที่ต้องการ เพื่อให้ได้สารสนเทศที่จำเป็น และเก็บรวบรวมข้อมูลได้หลายด้านจากแหล่งข้อมูลเดียวกัน โดยทั่วไปมีการจำแนกข้อมูลเป็น 2 ประเภทใหญ่ ตามวิธีการเก็บรวบรวมดังนี้

1) แหล่งปฐมภูมิ (primary source) ข้อมูลที่ได้จากแหล่งนี้เรียกว่า “ข้อมูล ปฐมภูมิ” ซึ่งได้จากแหล่งที่เกิดของข้อมูลโดยตรง

³⁰กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาน ศึกษา : กรอบและแนวทางการดำเนินงาน (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544), 24.

³¹ปทีป เมธาคุณวุฒิ, เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถาบันอุดมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), 35.

2) แหล่งทุติยภูมิ (secondary source) ข้อมูลที่ได้จากแหล่งนี้เรียกว่า “ข้อมูลทุติยภูมิ” ได้มาจากการที่ผู้อื่นหรือหน่วยงานอื่นเก็บรวบรวมไว้ก่อนแล้ว

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีความเที่ยงตรง (validity) ชัดเจน เข้าใจง่าย ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลมีหลายประเภท เช่น แบบสอบถาม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน แบบสำรวจรายการและแบบทดสอบ

2 การตรวจสอบข้อมูล ในการตรวจสอบข้อมูลโดยทั่วไปกระทำใน 3 ลักษณะ คือ ความถูกต้องของข้อมูล ความสมบูรณ์ของข้อมูล และความเป็นปัจจุบันของข้อมูล

3. การประมวลผลข้อมูล เป็นการนำข้อมูลมาประมวลผลให้เป็นสารสนเทศ หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่นำไปใช้ประโยชน์ได้ ข้อมูลใดที่เป็นสารสนเทศอยู่แล้วก็นำมาจัดกลุ่ม แยกแยะตามลักษณะและประเภทของสารสนเทศ ซึ่งการประมวลผลนั้น อาจเป็นการจัดหมวดหมู่ การเรียงลำดับ การแจกแจง ตลอดจนไปถึงการใช้สูตรทางคณิตศาสตร์ การดำเนินการอาจใช้ตั้งแต่วิธีการง่าย ๆ ที่เรียกว่าทำด้วยมือใช้เครื่องคำนวณเล็ก ๆ มาช่วย จนกระทั่งใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ คือ คอมพิวเตอร์ก็ได้

4. การนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ ข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลหรือการจัดทำเป็นสารสนเทศที่มีความหมายชัดเจน มีความกะทัดรัด ตรงต่อความต้องการและสะดวกต่อการนำไปใช้ อาจนำเสนอผู้ใช้ในรูปของตาราง แผนภูมิ กราฟ หรือการบรรยายก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของการนำไปใช้และลักษณะของสารสนเทศนั้น

5. การจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ เป็นการจัดเก็บทั้งในส่วนที่เป็นข้อมูล และสารสนเทศไว้ในสื่อต่าง ๆ อย่างมีระบบ สะดวกต่อการค้นหาเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ การจัดเก็บอาจจัดเก็บเป็นแฟ้มเอกสาร หรือแฟ้มอิเล็กทรอนิกส์ตามศักยภาพของสถานศึกษา แต่ต้องคำนึงถึงระบบของการค้นหาให้สะดวกต่อการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน การนำข้อมูลไปประมวลใหม่ รวมทั้งการนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในงานต่าง ๆ

องค์ประกอบของระบบการปฏิบัติงานประเมินผลภายในสถานศึกษา

สุวิมล ว่องวานิช กล่าวถึงระบบการปฏิบัติงานประเมินผลภายในสถานศึกษาว่า ประกอบด้วยระบบย่อย 5 ระบบ ได้แก่ ระบบการวางแผนและปฏิบัติ ระบบข้อมูลและประมวลผล ระบบการตรวจสอบการประเมิน ระบบการรายงานผลการประเมิน และระบบการใช้ผลการประเมิน องค์ประกอบย่อยของการปฏิบัติงานปรากฏดังตารางที่ 1³²

³²สุวิมล ว่องวานิช, รายงานการวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา (กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด, 2543), 24.

ตารางที่ 1 องค์ประกอบของการปฏิบัติงานในระบบการประเมินผลภายในสถานศึกษา

ระบบการวางแผนและปฏิบัติ	ระบบข้อมูลและประมวลผล	ระบบการตรวจสอบการประเมิน	ระบบการรายงานผลการประเมิน	ระบบการใช้ผลการประเมิน
1. การพัฒนาบุคลากร	1. การกำหนดข้อมูลตามตัวบ่งชี้ที่ต้องการ	1. การแปลความหมายผลการประเมิน	1. การกำหนดผู้ให้ผลการประเมิน	1. การนำผลการประเมินมาวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของสถานศึกษา
2. การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา	2. การกำหนดเครื่องมือการประเมิน	2. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของผลการประเมิน	2. การกำหนดสารสนเทศและรูปแบบการรายงานผลการประเมิน	2. การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไข
3. การกำหนดแผนการทำงาน	3. การกำหนดแหล่งข้อมูล/วิธีเก็บข้อมูล	3. การตรวจสอบคุณภาพของวิธีการประเมินที่ใช้	3. การกำหนดรูปแบบการเผยแพร่	3. การเลือกวิธีการแก้ไขจุดอ่อน
4. การปฏิบัติงานตามแผน	4. การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล	4. การปรับปรุงแก้ไขวิธีการประเมิน	4. การกำหนดเวลาในการรายงานผลการประเมิน	4. การลงมือปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อน
5. การวางแผนการประเมิน (สิ่งที่ต้องประเมิน เกณฑ์การประเมิน กรอบการประเมิน ผู้รับผิดชอบ)	5. การวางระบบฐานข้อมูล		5. การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (SSR) และเผยแพร่ผลการประเมิน	5. การตรวจสอบผลกับเป้าหมายที่กำหนด

ที่มา : สุวิมล ว่องวานิช, องค์ประกอบของระบบการปฏิบัติงานการประเมินผลภายใน (กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด, 2543), 388.

ระบบย่อยของการทำงานในระบบการประเมินผลภายในทั้ง 5 ระบบ มีกิจกรรมที่ดำเนินการ สอดคล้องกับขั้นตอนการทำงานตามวงจร PDCA ทั้งนี้เพื่อให้การประเมินผลภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติ กิจกรรมที่ปรากฏในระบบการประเมินผลภายในจะต้องนำไปสู่การได้ผลการประเมินที่เชื่อถือได้ โดยการออกแบบระบบที่มีพื้นฐานแนวคิดที่ทำให้การประเมินได้มาตรฐาน 4 ประการคือ ด้านอรรถประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และ

ความถูกต้อง และอยู่บนพื้นฐานการประเมินที่เกิดจากการทำงานแบบมีส่วนร่วม การทำงานอย่างต่อเนื่อง การทำงานด้วยความเข้าใจและการทำงานที่มุ่งนำผลไปใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง ได้แก่

- 1) ระบบการวางแผนและปฏิบัติ (design of operation plan and evaluation frame) เป็นการออกแบบโครงสร้างการทำงานเพื่อนำไปปฏิบัติ
- 2) ระบบข้อมูลและประมวลผล (database and information processing) เป็นการออกแบบระบบฐานข้อมูลและประมวลผลการประเมิน
- 3) ระบบการตรวจสอบการประเมิน (detection of evaluation standards) เป็นการตรวจสอบคุณภาพและน่าเชื่อถือของผลการประเมินตามมาตรฐานของการประเมิน
- 4) ระบบการรายงานผลการประเมิน (dissemination of evaluation results) เป็นการรายงานผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ และ
- 5) ระบบการใช้ผลการประเมิน (development for the achievement of education standards) เป็นการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุมาตรฐานการศึกษา ทั้ง 5 ระบบมีกิจกรรมที่ดำเนินการสอดคล้องกับหลักการทำงานดังต่อไปนี้

1) team-work มีการทำงานเป็นทีมโดยผู้เกี่ยวข้องทุกคนทำงานแบบมีส่วนร่วม

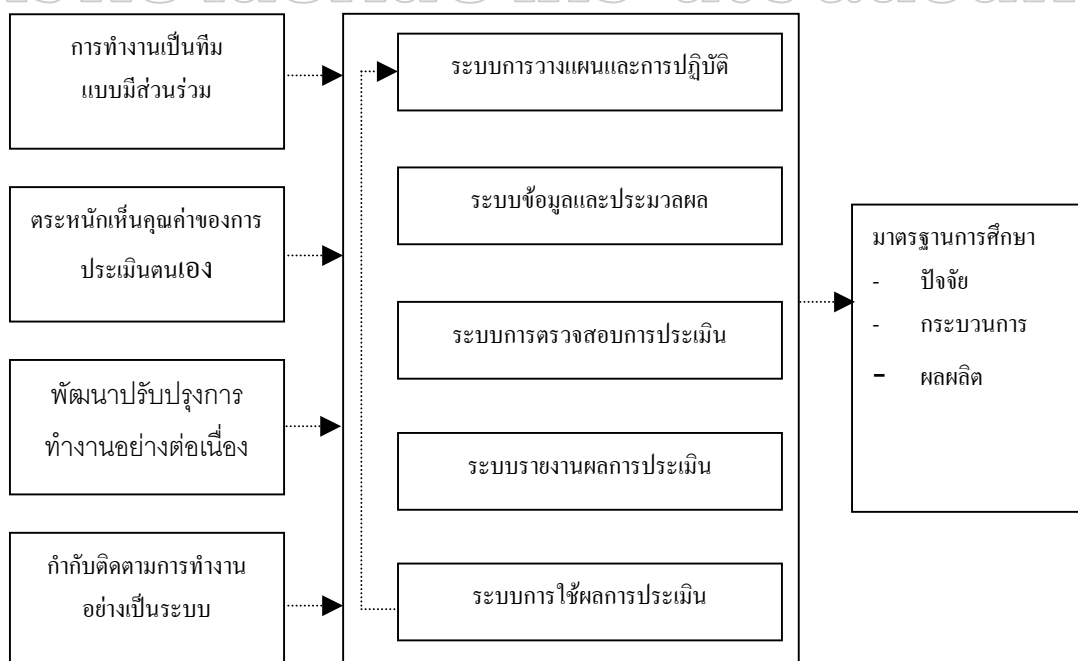
2) eternity มีการพัฒนาปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่องตลอดไป ไม่มีที่สิ้นสุด

3) awareness มีความตระหนักเห็นคุณค่าของการประเมินตนเอง และ

4) monitoring มีการกำกับติดตามการทำงานให้

เป็นไปตามแผนอย่างเป็นระบบ และเรียกระบบการประเมินผลภายในสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นมา

นี้ว่าระบบ TEAM-D (ทีม-ดี) ดังแผนภูมิที่ 4



แผนภูมิที่ 4 ระบบการประเมินผลภายในตามแนวคิดของ สุวิมล ว่องวาณิช

ที่มา : สุวิมล ว่องวาณิช, ระบบการประเมินผลภายใน (กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด, 2543), 388-390.

ขั้นตอนการประเมินผลภายในสถานศึกษา

จากองค์ประกอบของระบบประเมินผลภายในสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้น สุวิมล ว่องวาณิช ได้กำหนดขั้นตอนในการประเมินผลภายในไว้เป็นแนวทางสำหรับการประเมินผลภายในของสถานศึกษา 9 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาหรือกำหนดนโยบายและทิศทางการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นเป้าหมายของการประเมินผล

ขั้นที่ 2 ตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานด้านการประเมินผลภายใน ซึ่งประกอบด้วยบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ได้แก่ ชุมชนบริเวณโรงเรียน ผู้บริหาร บุคลากรในสถานศึกษา ทั้งครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักเรียนและกำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละคน

ขั้นที่ 3 วางแผนการประเมินภายใน

3.1 กำหนดเป้าหมายของการประเมิน

3.2 กำหนดวิธีการประเมิน

3.3 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

3.4 วางแผนการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ สรุปและรายงานผล

ขั้นที่ 4 ลงมือทำการประเมินผล

ขั้นที่ 5 กระตุ้นกำกับผลการประเมินผลให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 6 รายงานผลการประเมิน สรุปจุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษา และเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ เช่น ผู้บริหาร ครูอาจารย์ ชุมชนบริเวณโรงเรียน นักเรียน เป็นต้น

ขั้นที่ 7 วางแผนการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาในส่วนที่เป็นจุดอ่อน

ขั้นที่ 8 ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแนวทางที่เลือกใช้

ขั้นที่ 9 ตรวจสอบผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการบรรลุผลหรือไม่ ซึ่งเป็นการย้อนกลับไปทำงานตามขั้นตอนที่ 3-9 ใหม่³³

โดยแต่ละขั้นตอนการประเมินผลภายในสถานศึกษาของ สุวิมล ว่องวาณิช มีความสอดคล้องกับขั้นตอนการประเมินผลภายในสถานศึกษาของ อุทุมพร จามรมาน ได้กล่าวถึงขั้นตอนการประเมินผลภายในไว้ 8 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างความเข้าใจให้กับทุกคนในสถานศึกษาของตนว่า คืออะไร ทำไมต้องทำและทำอย่างไร

³³สุวิมล ว่องวาณิช, คู่มือการประเมินผลภายในสถานศึกษา: การออกแบบการประเมินผลภายใน (กรุงเทพมหานคร : วิ ที ซี คอมมิวนิเคชั่น, 2544), 24.

ขั้นที่ 2 การทำความเข้าใจกับสาระที่ประเมิน คือ มาตรฐานการศึกษาที่โรงเรียนหรือหน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้กำหนดขึ้นหรือมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ

ขั้นที่ 3 การแบ่งกลุ่มการประเมินตนเอง โดยแต่ละกลุ่มประเมินสิ่งที่ทำไปแล้วในภาคการศึกษา/ปีการศึกษาที่ผ่านมา กลุ่มของตนทำงานไปแล้วมีคุณภาพระดับใด (ผ่านอย่างดี ผ่าน ไม่ผ่าน) พร้อมทั้งระบุหลักฐานที่เกี่ยวข้องด้วย

ขั้นที่ 4 กลุ่มระดมสมองระบุวิธีแก้ไขจุดอ่อน/เสริมจุดแข็งของงานที่ทำว่าจะแก้ไขอย่างไร/เสริมอย่างไรในภาคการศึกษาหน้า โดยมุ่งที่การแก้ไข/เสริมการทำงานของตนแทนการขอคนเงินครุภัณฑ์ วัสดุเพิ่ม

ขั้นที่ 5 แต่ละกลุ่มรายงานให้ที่ประชุมใหญ่ได้ทราบถึงผลประเมินตนเอง (ซึ่งเป็นการประกันคุณภาพภายในแบบหนึ่ง)

ขั้นที่ 6 ผู้บริหารสถานศึกษานำข้อมูลมาเขียนรายงานการประเมินตนเองระดับสถานศึกษาเสนอทุกคนในสถานศึกษา เพื่อให้เห็นภาพรวมของหน่วยงานของตนและเสนอหน่วยงานระดับสูง

ขั้นที่ 7 ทุกคนระดมสมองทำแผนพัฒนาคนและงานที่ชัดเจนและเร่งแก้ไขวิธีการทำงานของตนเองให้เห็นผลโดยเร็ว

ขั้นที่ 8 ทำเช่นนี้ทุกภาคการศึกษา/ปีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ไม่รู้จบ พัฒนาตนเองไปเรื่อย ๆ³⁴

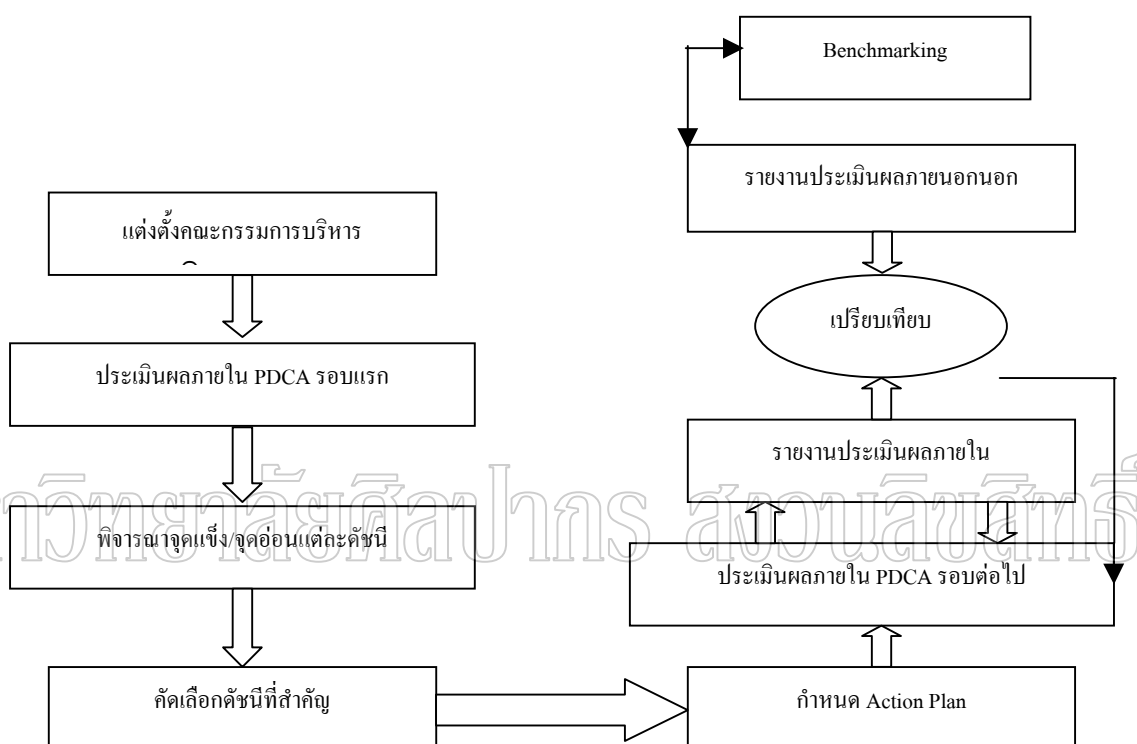
สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ได้กล่าวสรุปถึงการกำหนดขั้นตอนสำหรับการประเมินโรงเรียนไว้ดังนี้

1. มีการวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาว กำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมิน ขอบข่ายของการประเมินระยะเวลา รูปแบบวิธีการประเมินและที่สำคัญก็คือ เกณฑ์การประเมิน
2. ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สอดแทรกกิจกรรมการประเมินในทุกขั้นตอนการทำงาน สร้างบรรยากาศการทำงานแบบประชาธิปไตย ใช้วิธีการประเมินทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

³⁴อุทุมพร จามรมาน, วิธีทำประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ฟันนี่, 2544), 44.

3. นำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนางานของตนเอง มีการบันทึกผลการปรับปรุงแก้ไขและรายงานต่อหน่วยเหนือด้วย³⁵

วรภัทร์ ภูเจริญ ได้อธิบายขั้นตอนของการประเมินผลภายในสถานศึกษา โดยการใช้ดัชนีว่ามีขั้นตอนในการปฏิบัติงาน ดังต่อไปนี้



แผนภูมิที่ 5 ขั้นตอนการประเมินภายในตามแนวคิดของ วรภัทร์ ภูเจริญ

ที่มา : วรภัทร์ ภูเจริญ, แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา (กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด, 2544), 92.

³⁵สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, วิธีวิทยาการประเมินศาสตร์แห่งคุณค่า, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542), 31.

สำหรับรายละเอียดของขั้นตอนการประเมินผลภายในสถานศึกษา โดยการใช้ดัชนี มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ 1) แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลภายใน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร ระดับสูงและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา (stakeholder) 2) ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการประเมินผล ภายใน 3) ศึกษาดัชนีและเกณฑ์ที่จะใช้ให้แตกต่างกัน เพื่อจะได้นำมากำหนดวิธีการวัด วิธีการสุ่ม ผู้รับผิดชอบและผู้วิเคราะห์ผล 4) จัดลำดับความสำคัญของดัชนีที่จะใช้ (priority) โดยคำนึงถึง ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนและงบประมาณ ตัวไหนมีความสำคัญในระดับต้นก็ให้เร่งทำ ก่อน 5) ประเมินเบื้องต้น คณะกรรมการประเมินผลภายในทำการประเมินเบื้องต้น โดยวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อนของแต่ละดัชนี 6) กำหนดโครงการหรือแผนมารองรับในแต่ละดัชนี 7) ประเมิน ผลภายใน คณะกรรมการประเมินผลภายในทุกดัชนีหาจุดที่ต้องพัฒนาจุดแข็ง กำหนดโครงการ แก้ไขปรับปรุงและจัดทำรายงาน และ 8) เปรียบเทียบผลการประเมินภายในกับผลการประเมิน ภายนอก ซึ่งจะช่วยให้สถานศึกษามองเห็นตนเองในอีกแง่มุมหนึ่ง³⁶

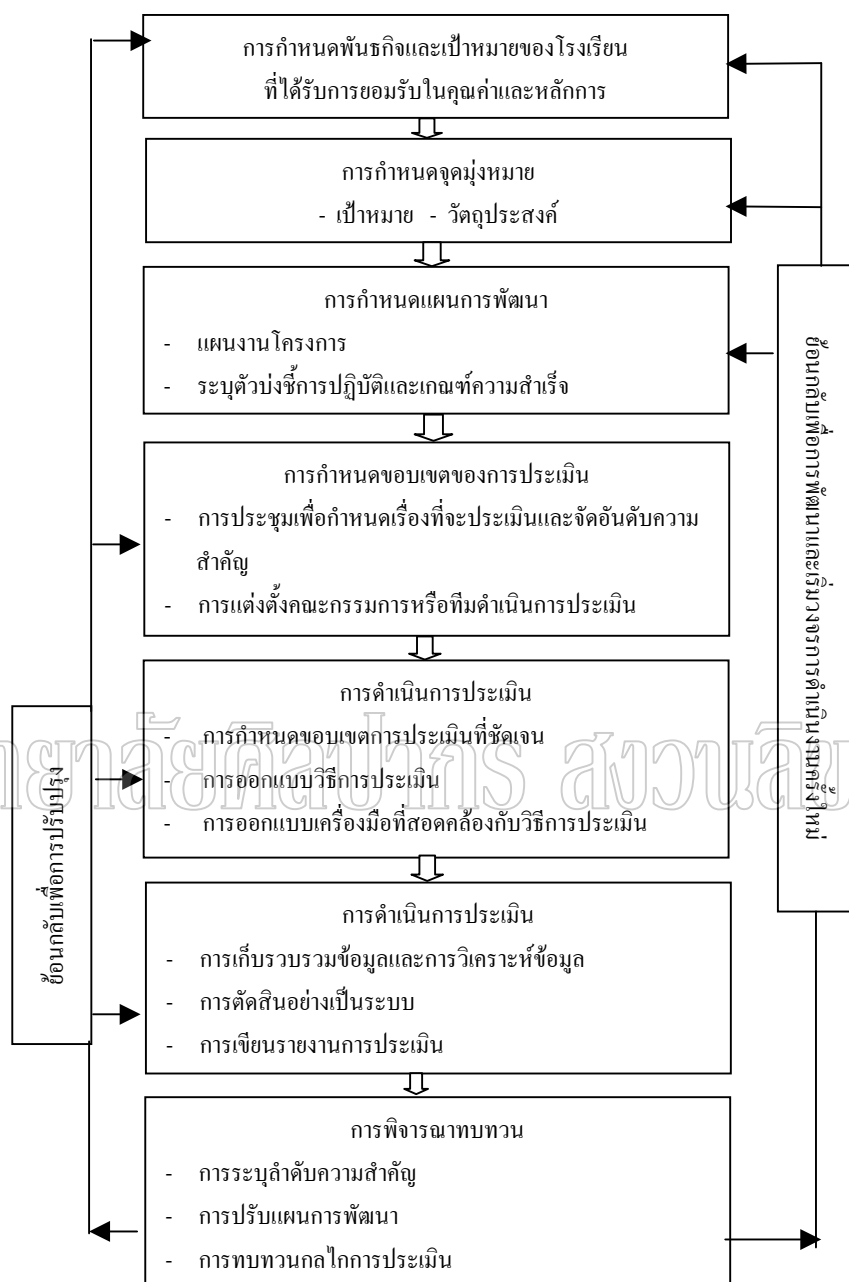
จงดี แซ่ตัน ได้เสนอแนวทางการประเมินผลภายในสถานศึกษาไว้ว่าควรตั้งคณะกรรมการประเมินผลภายในที่เป็นตัวแทนของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อทำหน้าที่ประเมินผลภายใน โดยเก็บข้อมูลการประเมินตามกรอบของกระทรวง และจัดทำ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับลักษณะสำคัญของโรงเรียน และวิเคราะห์ตีความสารสนเทศที่ได้ประจํา รั่วมกับผู้บริหาร เพื่อปรับปรุงการทำงาน โดยอธิบายถึงกระบวนการประเมินและเป้าหมายในการ ปรับปรุงโรงเรียนปีต่อไป ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับข้อค้นพบที่ได้จากการประเมินผลภายในเป็นหลัก สารสนเทศที่ได้ให้นำไปไว้ในรายงานการประเมินตนเองและเป้าหมายจากการประเมินให้นำไปไว้ใน ปีถัดไป³⁷

กระทรวงศึกษาธิการประเทศฮ่องกง ได้กำหนดขั้นตอนในการประเมินตนเองของ สถานศึกษาไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การกำหนดพันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา 2) การกำหนด จุดมุ่งหมาย 3) การกำหนดแผนการพัฒนา 4) การกำหนดขอบเขตการประเมิน 5) การกำหนดแผน

³⁶วรภัทร์ ภูเจริญ, แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา (กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด, 2544), 92.

³⁷จงดี แซ่ตัน, “การวิเคราะห์ความเหมาะสมของวิธีการประเมินตัวบ่งชี้มาตรฐานการ ศึกษาในการประเมินผลภายในของโรงเรียน” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัด และประเมินผลการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), บทคัดย่อ.

งานด้านวิธีการประเมิน 6) ดำเนินการประเมิน และ 7) การพิจารณาบททวน³⁸ ดังแผนภูมิที่ 6



แผนภูมิที่ 6 ขั้นตอนการประเมินผลภายในตามแนวคิดของ กระทรวงศึกษาธิการ อ่องกง (2000)

ที่มา : Hong Kong Education Department, School self-evaluation [Online], accessed 25 (June 2000). Available from <http://www.ed.gov.hk/qai/qai-c.htm> 2001.

³⁸ Hong Kong Education Department, School self-evaluation [Online], accessed 25 (June 2000). Available from <http://www.ed.gov.hk/qai/qai-c.htm> 2001.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ให้แนวทางในการประเมินตนเองของโรงเรียนไว้ว่า ต้องสร้างความตระหนักและพัฒนาความรู้และทักษะด้านการประเมินตนเองให้แก่บุคลากร ตั้งคณะกรรมการประเมินผลภายใน ทำหน้าที่ประสานงานและดำเนินการ ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ 1) การวางแผน ประกอบด้วยเตรียมระบบข้อมูลสารสนเทศ การจัดทำธรรมนูญโรงเรียนและแผนพัฒนาคุณภาพโรงเรียน ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษา จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย การกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณและผู้รับผิดชอบ 2) การปฏิบัติตามแผน โดยกำกับติดตามและนิเทศการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และ 3) การตรวจสอบการประเมินผล โดยกำหนดกรอบการประเมิน เก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล แปลความหมายและตรวจสอบ/ปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร การวางแผนการดำเนินงานในระยะต่อไป และจัดทำรายงานการประเมินตนเอง³⁹

กรมสามัญศึกษา ได้กำหนดขั้นตอนในการประเมินตนเองของสถานศึกษาดังนี้ คือ 1) จัดทำมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของโรงเรียน และกำหนดเกณฑ์ระดับคุณภาพในแต่ละตัวบ่งชี้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของกรมสามัญศึกษา 2) จัดทำข้อมูลพื้นฐาน (baseline data) และพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา 3) จัดทำธรรมนูญสถานศึกษา และแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระยะ 3 ปี หรือ 5 ปี 4) มีแผนปฏิบัติการประจำปีที่น่าสนใจ ศาสตร์และกิจการที่กำหนดไว้ในธรรมนูญโรงเรียนในแต่ละปีมาดำเนินการ 5) จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของโรงเรียน ฝ่าย/หมวด/งาน และบุคลากร เพื่อเป็นข้อกำหนดหรือวิธีปฏิบัติงานที่มีคุณภาพและมาตรฐาน 6) คณะทำงานดำเนินการตามวงจร PDCA โดยนำแผนปฏิบัติการมาดำเนินการให้ได้ผลงานสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้วัด และ 7) การเขียนรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษา⁴⁰

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้ให้แนวทางในการประเมินตนเองของสถานศึกษา ไว้ดังนี้ 1) การกำหนดสภาพความสำเร็จตามปัจจัย โดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ระบุไว้ในแผนการดำเนินงาน 2) การตรวจสอบและบันทึกผลจากการปฏิบัติจริงตามแผนการดำเนินงาน 3) ประเมินผลการดำเนินงานเป็นการตีค่าการดำเนินงานที่ได้จากการตรวจสอบ

³⁹สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, การพัฒนาระบบการประเมินตนเอง (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2543), 25.

⁴⁰กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, เอกสารชุดแนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา เล่ม 1 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2544), 30.

ผลการปฏิบัติงานเปรียบเทียบกับสภาพความสำเร็จ และ 4) ข้อเสนอแนะของผู้ประเมินต่อผู้เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานต่อไป⁴¹

เมื่อพิจารณาขั้นตอนการประเมินผลภายในสถานศึกษาตามแนวคิดของนักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ แล้ว พบว่าแนวคิดเหล่านี้จะสอดคล้องกับแนวความคิดวงจร PDCA ของ E.W. Deming หรือวงจรเดมมิง (Deming Cycle) ซึ่งเป็นวงจรควบคุมคุณภาพ PDCA (P-Plan, D-Do, C-Check, A-Act) ต้องดำเนินการอย่างมีวินัยให้ครบวงจร หมุนเวียนไปไม่หยุดไม่หย่อน สมศักดิ์สินธุระเวชญ์ กล่าวว่าจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของ PDCA ว่าเป็นกิจกรรมพื้นฐานในการบริหารคุณภาพที่ไม่ใช่เพียงแค่การปรับแก้ผลลัพธ์ที่เบี่ยงเบนออกจากเกณฑ์มาตรฐานให้กลับมาอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องการเท่านั้น แต่เพื่อก่อให้เกิดการปรับปรุงด้วยการป้องกันมิให้เกิดของเสียซ้ำซ้อน เรือรั้งพร้อมกับการยกระดับมาตรฐานให้สูงขึ้นในแต่ละรอบของ PDCA อย่างต่อเนื่องอย่างเป็นระบบและอย่างมีการวางแผน PDCA มิใช่เป็นแค่วงแหวนที่แบนราบหากแต่เป็นขดลวดสปริงที่ม้วนได้สูงขึ้นไปเรื่อย ๆ การบริหารจัดการคุณภาพในสถานศึกษานั้นควรจะใช้วงจร PDCA ในทุก ๆ กิจกรรมและทุก ๆ ระดับ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมในฝ่ายปกครอง ฝ่ายบริหารและฝ่ายวิชาการ วงจรควบคุมคุณภาพ PDCA มีภารกิจหลัก 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (plan) การวางแผนงานจะช่วยพัฒนาความคิดต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่รูปแบบที่เป็นจริงขึ้นมาในรายละเอียดให้พร้อมในการเริ่มต้นลงมือปฏิบัติ (do) การวางแผนที่ดีจะต้องกำหนดขอบเขตของปัญหาให้ชัดเจน กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย กำหนดวิธีการที่จะบรรลุถึงวัตถุประสงค์ และเป้าหมายให้ชัดเจนและถูกต้องแม่นยำที่สุดเท่าที่เป็นไปได้

ขั้นตอนที่ 2 ปฏิบัติ (do) ประกอบด้วยการทำงาน 3 ระยะ ดังนี้ 1) การวางแผน กำหนดการ โดยการแยกแยะกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องกระทำ กำหนดเวลาที่คาดว่าจะต้องใช้ในกิจกรรมแต่ละอย่างและจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ 2) การจัดการแบบเมทริกซ์ (matrix management) การจัดการแบบนี้ สามารถช่วยดึงเอาผู้เชี่ยวชาญหลายแขนงจากแหล่งต่าง ๆ มาได้ และเป็นวิธีช่วยประสานงานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ และ 3) การพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของผู้ร่วมงาน โดยมุ่งให้ผู้ร่วมงานเข้าใจถึงงานทั้งหมดและทราบเหตุผลที่ต้องทำให้ผู้ร่วมงานพร้อมในการใช้ดุลยพินิจที่เหมาะสมและพัฒนาจิตใจให้รักการร่วมมือกัน

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (check) การตรวจสอบทำให้รับรู้สภาพการณ์ของงานที่เป็นอยู่เปรียบเทียบกับสิ่งที่วางแผนซึ่งมีกระบวนการดังนี้ 1) กำหนดวัตถุประสงค์ของการตรวจ

⁴¹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, การประเมินตนเองและรายงาน เล่ม 6 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2542), 26.

สอบ 2) รวบรวมข้อมูล 3) พิจารณากระบวนการทำงานเป็นตอน ๆ เพื่อแสดงจำนวนและคุณภาพของผลงานที่ได้รับในแต่ละขั้นตอนเปรียบเทียบกับที่ได้วางแผนไว้ และ 4) การรายงานจะเสนอผลการประเมินรวมทั้งมาตรการป้องกันความผิดพลาดหรือความล้มเหลว

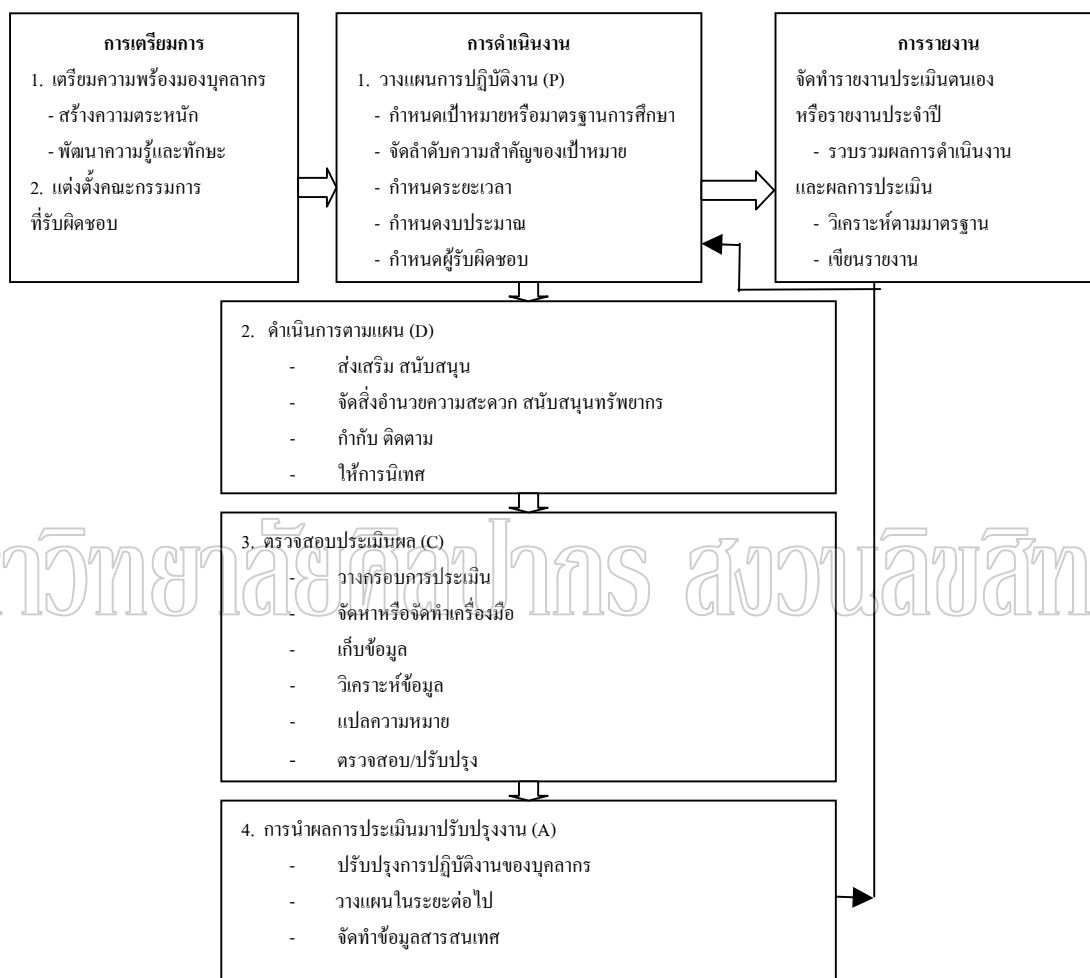
ขั้นตอนที่ 4 การแก้ไขปัญหา (act) ผลของการตรวจสอบ หากพบว่าเกิดข้อบกพร่องขึ้น ทำให้งานที่ได้ไม่ตรงตามเป้าหมายหรือผลงานไม่ได้มาตรฐาน ให้ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาตามลักษณะปัญหาที่ค้นพบ ถ้าผลงานเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมายต้องแก้ไขที่ต้นเหตุ ถ้าพบความผิดปกติใด ๆ ให้สอบสวนค้นหาสาเหตุแล้วทำการป้องกัน เพื่อมิให้ความผิดปกตินั้นเกิดขึ้นซ้ำอีก ส่วนการแก้ไขปัญหาเพื่อให้ผลงานได้มาตรฐานอาจใช้มาตรการดังนี้ 1) การขยับขยาย 2) การปรับปรุงระบบหรือวิธีการทำงาน และ 3) การประชุมเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน

สำหรับการนำกระบวนการ PDCA มาใช้ในการประเมินผลภายในสถานศึกษา สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ กล่าวว่า เพื่อให้การทำงานนั้นมีการประเมินตนเองไปพร้อมกัน ดังนั้นตรง D (Do) ก็จะมีวงจร PDCA หมุนอยู่ด้วย ซึ่งเขาเรียกว่า วงจรควบคุมตนเอง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ขณะที่มีการทำงานก็จะมีการประเมินตนเองไปพร้อมกัน การประเมินตนเองเป็นกลไกหนึ่งของการควบคุมภายในหรือการควบคุม คุณภาพด้านการบริหาร เพื่อให้การทำงานนั้นมีประสิทธิภาพ (efficiency) ซึ่งหมายถึง 1) ประสิทธิภาพ (effectiveness) งานบรรลุผลที่ต้องการ 2) ประหยัด (economy) งานที่บรรลุนั้นประหยัดทั้งพลังงาน เวลา และค่าใช้จ่าย และ 3) ความพอใจ (satisfaction) งานที่บรรลุสร้างความพอใจ⁴²

การประเมินตนเองมุ่งเน้นที่การประเมินภายใน ผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้ประเมินภารกิจของตนเอง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนางานเป็นกลไกของกระบวนการพัฒนา (mechanical process) ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้ประเมินต้องมีจิตสำนึกในงานด้านต่าง ๆ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาและเป็นหน้าที่ของทุกคน สำหรับวัตถุประสงค์ของการประเมินผลภายในสถานศึกษาที่สำคัญก็เพื่อการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดย 1) การป้องกันการสร้างระบบควบคุมที่ดีและเหมาะสมสอดคล้องไว้ในกระบวนการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อเป็นการป้องกัน การปฏิบัติงานที่ผิดพลาดไปจากเป้าหมายที่กำหนด และ 2) การติดตาม การควบคุมที่ดี ต้องมีการติดตามที่ดีเพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุด ที่จะให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานหรือผู้ที่ควบคุมงาน ได้มีการปฏิบัติตามหน้าที่และความรับผิดชอบตามระบบที่กำหนดไว้

⁴²สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์, การประกันคุณภาพการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2542), 27.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กล่าวว่าในการพัฒนาระบบการประเมินผลภายในสถานศึกษา ควรมีการเตรียมการเพื่อสร้างความพร้อมให้แก่บุคลากรและจัดให้มีกลไกในการดำเนินงานในเรื่องนี้ หลังจากนั้นบุคลากรทุกคน ในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องจึงร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันตรวจสอบ และร่วมกันปรับปรุง โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน⁴³ ดังนี้



แผนภูมิที่ 7 ขั้นตอนการดำเนินงานการประเมินผลภายในสถานศึกษาตามแนวทางสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ที่มา : กรมอาชีวศึกษา, คู่มือการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (กรุงเทพมหานคร : งานประกันคุณภาพหน่วยศึกษานิเทศก์, 2545), 9.

⁴³กรมอาชีวศึกษา, คู่มือการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (กรุงเทพมหานคร : งานประกันคุณภาพหน่วยศึกษานิเทศก์, 2545), 9.

การเขียนรายงานการประเมินผลภายในสถานศึกษา (Self-Study Report หรือ SSR)

การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษาเป็นการเสนอผลจากการประเมินตนเองของสถานศึกษาตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งสามารถเขียนรายงานได้หลายรูปแบบตามวัตถุประสงค์ ความเหมาะสม และความต้องการของสถานศึกษา⁴⁴ โดยเป็นเอกสารที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบผลการดำเนินงานของสถานศึกษาและเพื่อรองรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) สถานศึกษาจะต้องจัดทำรายงานการประเมินตนเองต่อหน่วยงานต้นสังกัดทุกปี ส่วนรายงานผลการประเมินตนเองสำหรับการประเมินภายนอกสถานศึกษาจะต้องจัดทำทุก 5 ปี สำหรับรูปแบบการจัดทำรายงานนั้น สุวิมล ว่องวานิช ได้เสนอแนวคิดไว้ดังนี้

1. รูปแบบการรายงานผลการประเมินให้พิจารณาตามที่สถานศึกษาเห็นว่าเหมาะสม ไม่มีรูปแบบตายตัว แต่สถานศึกษาควรออกแบบให้สอดคล้องกับรายงานผลการประเมินตนเองที่สถานศึกษาจัดทำเสนอหน่วยงานต้นสังกัดในแต่ละปี

2. รายงานผลการประเมินตนเองควรมีเนื้อหาโดยสังเขป อ่านเข้าใจง่าย กระชับ แผนภูมิ กราฟ ตาราง ตามที่เห็นว่าเหมาะสม

3. การขอรับการประเมินจากคณะกรรมการประเมินภายนอก ควรมีการจัดทำบทสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในช่วง 5 ปีด้วย

4. สำหรับหลักฐานอ้างอิง ซึ่งจะเป็นข้อมูลประกอบการรายงานผลการประเมินของสถานศึกษา ขอให้ดำเนินการดังนี้

4.1 ข้อมูลที่คิดว่ามีความสำคัญ และจำเป็นให้บรรจุในรายงานผลการประเมินตนเอง (ฉบับสมบูรณ์)

4.2 หลักฐานอ้างอิงที่คิดว่าสำคัญแต่ไม่สามารถจะบรรจุในรายงานผลการประเมินตนเองได้ สถานศึกษาอาจจัดทำเป็นเอกสารประกอบการอ่านรายงานผลการประเมินตนเอง

⁴⁴กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, แนวทางการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544), 20.

5. รายงานผลการประเมินตนเองที่ใช้ในสถานศึกษา สถานศึกษาสามารถกำหนดได้ตามความเหมาะสม แต่สำหรับการจัดทำบทสรุปผลการดำเนินงาน เพื่อเสนอคณะผู้ประเมินภายนอกควรมีความยาวไม่เกิน 20-30 หน้า (ถ้าสามารถจัดทำได้)⁴⁵

สำหรับสิ่งที่ต้องรายงานและองค์ประกอบของเนื้อหาในรายงานผลการประเมินตนเองนั้น ควรมีเนื้อหาหลักซึ่งจำแนกเป็น 4 ตอน คือ 1) ข้อมูลพื้นฐาน 2) สภาพการดำเนินการของสถานศึกษา 3) ผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษา และ 4) แนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาในอนาคต⁴⁶ สำหรับรายละเอียดของสิ่งที่ต้องรายงานในแต่ละตอนนั้น ดังนี้

ตารางที่ 2 สรุปรูปแบบและองค์ประกอบของเนื้อหาในรายงานการประเมินตนเอง

องค์ประกอบของเนื้อหาในรายงาน	สิ่งที่ต้องรายงาน	วิธีการรายงาน
1. ข้อมูลพื้นฐาน	1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา เช่น ชื่อสถานศึกษา ที่ตั้ง สังกัดสถานศึกษา 2. ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน เช่น ระดับการศึกษา ที่ให้บริการ จำนวนนักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา/ชั้นเรียน จำนวนชั้นเรียน ฯลฯ 3. ข้อมูลเกี่ยวกับครู/บุคลากร เช่น จำนวนครู จำนวนบุคลากร วุฒิการศึกษาของครู ประสบการณ์ ฯลฯ 4. ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากร เช่น ลักษณะอาคาร สถานที่ (จำนวนอาคารห้องเรียน ห้องสมุด อื่น ๆ) 5. ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน เช่น ขนาด ประชากรในเขตพื้นที่บริการ ศาสนา อาชีพ สภาพเศรษฐกิจ (รายได้ต่อหัวต่อปี) สภาพสังคม/ชุมชน (ชีวิตความเป็นอยู่ ระดับ	สถานศึกษาจัดทำรายงาน โดยมีสาระกระชับ ถูกต้อง

⁴⁵ สุวิมล ว่องวาณิช, คู่มือการประเมินผลภายในสถานศึกษา : การออกแบบการประเมินผลภายใน (กรุงเทพมหานคร : ที วี ซี คอมมิวนิเคชั่น, 2544), 24.

⁴⁶ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรุงเทพมหานคร : บริษัทจุดทอง จำกัด, 2545), 20.

ตารางที่ 2 (ต่อ)

องค์ประกอบของเนื้อหาในรายงาน	สิ่งที่ต้องรายงาน	วิธีการรายงาน
	ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ระดับความเข้มแข็งของชุมชน) ฯลฯ 6. เกียรติยศชื่อเสียง/จุดเด่นของสถานศึกษา	
2. สภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา	1. วิสัยทัศน์/เป้าหมายของสถานศึกษา 2. แนวคิดหลักหรือวิธีการที่สถานศึกษาใช้ในการนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ 3. ระบบโครงสร้างบริหารสถานศึกษา ลักษณะของการดำเนินงาน	อธิบายแนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมที่จะทำใ้เป้าหมายของสถานศึกษาบรรลุผล วิธีการที่ใช้ในการสำรวจและสร้างความตระหนักและจิตสำนึกแก่บุคคลในการพัฒนาสถานศึกษา
3. ผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษา	1. วิธีการพัฒนา/กิจกรรมที่สถานศึกษาได้ดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวิธีการที่ใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานที่กำหนดแต่ละมาตรฐาน 2. ผลการดำเนินงานตามวิธีการพัฒนาหรือกิจกรรมที่สถานศึกษากำหนดและสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงานภายใต้แต่ละมาตรฐาน 3. แนวทางการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายภายใต้แต่ละมาตรฐาน	สถานศึกษาควรจัดทำรายงานตามมาตรฐานการศึกษา โดยแบ่งเป็นมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับครู มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารและมาตรฐานอื่น ๆ ตามที่สถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดกำหนด โดยไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับตามมาตรฐาน
4. แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาในอนาคต	1. ผลการประเมินตามมาตรฐานโดยสรุปรวม 2. จุดแข็ง จุดอ่อน ของสถานศึกษา 3. แผนพัฒนาสถานศึกษาโดยกำหนด ตารางเวลาการดำเนินงานที่คาดว่าจะแล้วเสร็จ 4. สิ่งที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือ	สรุปผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาในภาพรวมชี้ให้เห็นจุดแข็ง จุดอ่อนของการดำเนินงาน จุดเน้นสำคัญของสาระอยู่ที่แผนพัฒนาสถานศึกษาในอนาคต โดยระบุแผนการดำเนินงาน

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, สังเคราะห์ (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน), 2545), 36.

ดังที่กล่าวมาแล้วว่ารูปแบบการรายงานผลการประเมินตนเองของแต่ละสถานศึกษา อาจจะมีรูปแบบที่แตกต่างกันไป ตามความเหมาะสมหรือวัตถุประสงค์ การใช้งานของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะมีลักษณะเฉพาะของแต่ละแห่งก็ได้ ส่วนรูปแบบที่เสนอมายังต้นนั้นเป็นเพียงแนวทางที่สถานศึกษาอาจปรับให้เหมาะสมกับตนได้

การนำผลการประเมินไปใช้

เป้าหมายสำคัญของการประเมิน คือ การได้สารสนเทศสำหรับนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน ปัจจัยสำคัญที่ช่วยในการส่งเสริมการนำผลการไปใช้ ได้แก่ การประเมินที่สามารถสนองตอบความต้องการใช้สารสนเทศของผู้ที่เกี่ยวข้อง การนำสารสนเทศจากการประเมินไปใช้ประโยชน์มีได้หลายรูปแบบ

1. การนำไปใช้เชิงความคิด (concept use) ผลการประเมินให้ข้อมูลข่าวสารให้แสงสว่างทางปัญหาที่มีอิทธิพลต่อความคิดของผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่ได้นำไปสู่การตัดสินใจโดยตรงต่อแผนงาน/โครงการ/งาน เช่น ผู้บริหารได้ประโยชน์จากการประเมิน ทำให้รับรู้ข้อมูลการปฏิบัติงาน รู้สภาพปัญหาดีขึ้น ทำให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่ประเมิน ซึ่งสามารถสะสมสำหรับนำไปใช้ในการตัดสินใจเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2. การใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (legitimate use) เป็นการนำผลการประเมินเพื่อเป็นเหตุสนับสนุนหรือยืนยันผลการตัดสินใจที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ทำให้แนวทาง/นโยบายที่เลือกใช้มีน้ำหนักและความชอบธรรมยิ่งขึ้น

3. การใช้เชิงสัญลักษณ์ (symbolic use) เป็นการนำผลการประเมินเป็นเครื่องช่วยติดตาม กำกับ หรือควบคุมการประเมิน เพื่อแสดงว่าการดำเนินการประเมินได้เป็นไปตามแนวทางและระเบียบขั้นตอนที่เหมาะสม การใช้ในลักษณะนี้จึงไม่ได้สนใจการนำผลที่ได้ไปปฏิบัติโดยตรง เป็นการใช้ในการควบคุมคุณภาพของการประเมิน จึงอาจไม่ส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงการดำเนินแผนงาน/โครงการ/งาน เช่น การใช้สารสนเทศของการประเมินโดยผู้ตรวจสอบ หรือคณะกรรมการกำกับประเมิน เป็นต้น เพื่อให้งานประเมินนั้นมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับยิ่งขึ้น

4. การใช้ในเชิงปฏิบัติ (instrumental use) การนำผลการประเมินเป็นเครื่องมือช่วยในการลงมือปฏิบัติ ดำเนินงาน ซึ่งเป็นไปได้หลายลักษณะ เช่น เป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาหรือปรับแผนงาน ออกแบบโครงการ ปรับเปลี่ยนวิธีดำเนินงาน ปฏิบัติการแก้ไขปัญหา ยุติ/ปรับเปลี่ยน/ขยายโครงการ เป็นต้น การใช้ลักษณะนี้จึงอาจส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงปรัชญา วิสัยทัศน์องค์กร โครงสร้างองค์กร หลักการ/ทฤษฎีของโครงการ ทรัพยากร การ

ดำเนินงานและอนาคตของแผนงาน/โครงการ/งานทำให้เกิดผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามมา⁴⁷

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ สามารถจัดกลุ่มปัจจัยได้ดังต่อไปนี้

1. กระบวนการประเมิน

1.1 ประเมินได้ตรงประเด็น (relevance) มีการกำหนดคำถามหรือประเด็นสำคัญของการประเมินได้สอดคล้องกับความต้องการใช้สารสนเทศของผู้มีอำนาจในการตัดสินใจจะช่วยให้ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสนใจติดตามการประเมิน และช่วยเพิ่มโอกาสของการนำผลการประเมินไปใช้

1.2 วิธีการประเมินมีคุณภาพ (quality) เลือกใช้วิธีการประเมินที่เหมาะสม มีการควบคุมคุณภาพของการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ย่อมมีผลต่อความน่าเชื่อถือของการประเมิน อันจะส่งผลกระทบต่อการนำผลการประเมินไปใช้

2. ผลการประเมิน

2.1 ข้อค้นพบสนองความต้องการ (responsiveness) ในกระบวนการตัดสินใจของผู้บริหาร ผลการประเมินเป็นปัจจัยนำเข้าอย่างหนึ่งที่ต้องนำไปพิจารณาร่วมกับปัจจัยอื่น ๆ ถ้าผลการประเมินสนองความต้องการใช้สารสนเทศของผู้บริหารได้ดี จะช่วยเพิ่มโอกาสของการใช้ผลการประเมินสำหรับการตัดสินใจเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงหรือพัฒนา

2.2 ข้อค้นพบมีความถูกต้อง (accuracy) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร จะต้องมีคุณภาพในด้านความถูกต้อง เทียบตรง เทียบธรรม ทันเวลา ปัจจัยเหล่านี้มีผลโดยตรงทางบวกต่อการนำผลการประเมินไปใช้

2.3 เทคนิคการเผยแพร่ ควรมีการระบุผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ และผู้อยู่ในข่ายการใช้ผลการประเมิน เพื่อกำหนดปริมาณและความถี่ของการสื่อสารระหว่างนักประเมินและผู้ที่เกี่ยวข้อง วิธีการเผยแพร่ที่สามารถสร้างความสนใจในข้อค้นพบ มีส่วนช่วยส่งเสริมการใช้สารสนเทศจากการประเมินทั้งระหว่างการประเมิน และหลังสิ้นสุดการประเมิน

⁴⁷ศิริชัย กาญจนวาสี, ทฤษฎีการประเมิน, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร : บริษัท เท็กซ์ แอนด์ เจอรินัล พับลิเคชัน จำกัด, 2545), 55.

3. คุณลักษณะของผู้ประเมิน

3.1 ความน่าเชื่อถือ (credibility) ถ้าผู้ประเมินมีคุณลักษณะน่าเชื่อถือ อันประกอบด้วย มีความเชี่ยวชาญทางการประเมิน สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการประเมินให้สนองตอบความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง มีใจเป็นธรรม ไม่อคติ คุณลักษณะเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมการใช้ผลการประเมิน

3.2 ทักษะการสื่อสาร (communication skills) นักประเมินจำเป็นต้องมีทักษะการสื่อสารที่ดี สามารถเจรจาประสานงาน มีมนุษยสัมพันธ์เชิงวิชาชีพในระดับที่เหมาะสมกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายย่อมมีผลบวกต่อผู้ใช้ผลการประเมิน

4. สภาพแวดล้อมขององค์กร

4.1 บรรยากาศทางการเมืองขององค์กร (political climate) สภาพทางการเมืองขององค์กร/หน่วยงาน มีผลต่อการใช้สารสนเทศจากการประเมิน ผลการประเมินมีแนวโน้มสูงที่จะถูกนำไปใช้ทั้งในระดับบุคคล องค์กรหรือระดับที่สูงขึ้นไป ถ้าผลการประเมินนั้นสอดคล้องกับปรัชญา แนวทาง นโยบายที่กำหนดไว้

4.2 บรรยากาศทางเศรษฐกิจขององค์กร (financial climate) สภาพเศรษฐกิจขององค์กร/หน่วยงาน มีส่วนสำคัญต่อการเลือกใช้สารสนเทศจากการประเมิน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แผนงาน/โครงการ ที่ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากองค์กร/หน่วยงาน สารสนเทศด้านการทบทวนหรือปรับปรุงข้อเสนอแนะของการประเมินที่มีค่าใช้จ่ายไม่สูงมากนักที่องค์กร/หน่วยงานสามารถรองรับได้ การนำผลไปใช้ย่อมมีความเป็นไปได้สูง

4.3 ลักษณะการตัดสินใจ (type of decision) การตัดสินใจอาจจำแนกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การตัดสินใจแบบสืบย้อนอดีต (retrospective decisions) สำหรับการตรวจสอบยืนยันหรือแสดงความรับผิดชอบต่อการดำเนินงานและผลการดำเนินงาน (account ability) กับการตัดสินใจแบบรุกไปในอนาคต (prospective decisions) สำหรับการพัฒนาสร้างสรรค์ แผนงาน/โครงการใหม่ที่เกิดขึ้น การระบุถึงประเภทของการตัดสินใจของผู้บริหารองค์กรในชั้นการวางแผนการประเมิน ถือเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่น่าจะช่วยเพิ่มโอกาสของการใช้ผลการประเมิน

5. คุณลักษณะของผู้ที่เกี่ยวข้อง

5.1 ระบุกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยกลุ่มผู้อยู่ในวิสัยที่จะใช้สารสนเทศจากการประเมินได้ กลุ่มผู้ต้องการคำตอบจากการประเมิน กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากการใช้ผลการประเมิน กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องเหล่านี้อาจเป็นบุคคลคนเดียว หรือกลุ่มบุคคล 2-3 คน

5.2 ความต้องการใช้สารสนเทศ (information need) องค์กร หน่วยงานหรือบุคคลใดมีความต้องการแสวงหาสารสนเทศหรือความรู้ใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาหรือตัดสินใจ องค์กร หน่วยงาน หรือบุคคลนั้นย่อมมีแนวโน้มที่จะใช้สารสนเทศจากแหล่งต่าง ๆ รวมทั้งสารสนเทศจากการประเมินมาใช้เป็นกลไกสำคัญอย่างหนึ่งสำหรับปรับเปลี่ยน และพัฒนาโครงการ/แผนงาน หน่วยงานและองค์กร

5.3 ทักษะคิดต่อการประเมิน (attitude) ถ้าผู้เกี่ยวข้องมีทัศนคติทางบวกต่อการประเมินมีภาวะผู้นำ มีความมุ่งมั่นต่อการประเมิน ย่อมส่งผลต่อการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์

5.4 ความผูกพันกับการประเมิน (commitment) ถ้าผู้เกี่ยวข้องหรือลูกค้าหลักของการประเมินมีทัศนคติที่ดี มีส่วนร่วมวางแผน ร่วมทำและร่วมรับผิดชอบในการประเมินจะช่วยสร้างความผูกพันกับการประเมิน สามารถนำไปสู่การใช้ผลการประเมินได้ในที่สุด⁴⁸

ในส่วนของ การประเมินผลภายในสถานศึกษานั้นมีจุดประสงค์ เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น โดยผู้บริหารและบุคลากรสามารถนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการทำงานของตนเองและปรับปรุงแผนการดำเนินงานได้ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนและเป้าหมายที่กำหนดไว้ สามารถสรุปหลักการนำผลการประเมินไปใช้ได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของสถานศึกษา วิธีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของสถานศึกษาสามารถทำได้ง่าย ๆ โดยการเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องการบรรลุ และผลการปฏิบัติงานจริง ผลต่างที่เกิดขึ้นจะสะท้อนความต้องการจำเป็น (needs) ที่ต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุง เมื่อทราบจุดที่ต้องปรับปรุงของสถานศึกษาแล้ว จะต้องนำมาร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุ เพื่อป้องกันและแก้ไขปรับปรุง หลังจากนั้นจึงระดมความคิดจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องมาช่วยกันหาวิธีแก้ปัญหา

2. การวางแผนในระยะต่อไป ผลการประเมินอาจชี้จุดที่สถานศึกษาต้องทำการปรับปรุงหลายประการ ซึ่งสถานศึกษาไม่สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้พร้อมกัน ต้องกำหนดลำดับความสำคัญว่าปัญหาอะไรจำเป็นต้องพัฒนา ก่อน เพื่อนำมาวางแผนแก้ไขปรับปรุงแผนปฏิบัติงาน และจัดทำโครงการหรือกิจกรรมในภาคเรียนหรือปีการศึกษาต่อไป⁴⁹

⁴⁸ศิริชัย กาญจนวาสี, ทฤษฎีการประเมิน, 45.

⁴⁹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, คู่มือการประเมินผลภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา : การออกแบบระบบการประเมินภายใน (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น, 2543), 20.

การจัดและการบริหารอาชีวศึกษา

ความหมายของการอาชีวศึกษา

การศึกษาเป็นระบบหนึ่งในระบบสังคม ส่วนการอาชีวศึกษาเป็นระบบย่อยของการศึกษา การศึกษาเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต การอาชีวศึกษาจึงเป็นการศึกษาเพื่อชีวิต โดยมุ่งให้ผู้ได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมในด้านนี้ได้มีสมรรถภาพในการทำงาน มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รวมทั้งความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิต การแปรรูปและการจำหน่าย

มีคำอยู่ 2 คำ ที่ใช้ในการศึกษาเพื่ออาชีพ คือ การอาชีวศึกษา (Vocational Education) และเทคนิคศึกษา (Technical Education) เป็นการมองการศึกษาที่เป็นระดับของการจัดการศึกษา โดยนัยนี้ความหมายของการอาชีวศึกษาก็จะแตกต่างจากเทคนิคศึกษา ดังนี้

1. การอาชีวศึกษา เป็นการศึกษาวิชาชีพสาขาต่าง ๆ ที่อาศัยความรู้ระดับต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งรวมถึงการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เพื่อผลิตกำลังคนตั้งแต่ระดับแรงงานทั่วไป (Unskilled) ไปจนถึงแรงงานฝีมือ (Skilled)

2. เทคนิคศึกษา หมายถึง การศึกษาวิชาชีพในระดับการศึกษาที่สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อผลิตกำลังคนที่มีความชำนาญการเฉพาะด้าน ระดับกึ่งวิชาชีพชั้นสูง (semi professional) เป็นการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.)

การอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่ครอบคลุมกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ในด้านการศึกษาที่จะช่วยให้บุคคลได้ค้นพบความสามารถของตนเอง เพื่อใช้ในการทำงานและประกอบอาชีพ

นอกจากนี้การอาชีวศึกษายังหมายถึงการมุ่งผลิตกำลังคน โดยมุ่งให้ผู้สำเร็จการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษาทางด้านเทคนิคศึกษามีคุณภาพที่จะเป็นกำลังที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ชาติ กำลังคนที่ผลิตโดยการอาชีวศึกษามีหลายระดับ ดังนี้ 1) กำลังคนระดับกึ่งฝีมือ 2) กำลังคนระดับช่างฝีมือ 3) กำลังคนระดับช่างเทคนิค และ 4) กำลังคนระดับช่างเทคนิคชั้นสูง

ปรัชญาอาชีวศึกษา

ปรัชญา (philosophy) หมายถึง ความเชื่อ แนวคิด หลักการ ที่บุคคลมีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และจะยึดปรัชญานั้นไปสู่การวางวัตถุประสงค์ และแนวทางในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น

เมื่อทุกคนต้องทำมาหาเลี้ยงชีพ การหาเลี้ยงชีพจึงเป็นสิ่งจำเป็นต้องมีวิชาชีพ การอาชีวศึกษาจึงเป็นการหาความรู้ ทักษะ เพื่อการประกอบอาชีพ การอาชีวศึกษาขึ้นอยู่กับพื้นฐาน

ทางด้านเศรษฐกิจของประเทศในสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และเทคโนโลยีอย่างมาก ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจะเกิดปัญหาทางด้านอาชีพ และความต้องการ ผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ความหลากหลายของสาขาวิชาชีพ จึงเป็นความจำเป็นที่ต้องเตรียมบุคคล เพื่อจะได้มีความสามารถในการประกอบอาชีพนั้น การเตรียมบุคคล เพื่อจะประกอบอาชีพต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงทั้งปริมาณและคุณภาพรวมทั้งความถนัดความสนใจ ที่จะเลือกอาชีพที่เหมาะสมของแต่ละบุคคล นอกจากจะเป็นประโยชน์กับตนเอง ยังต้องคำนึงถึงประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศด้วย

จุดมุ่งหมายของการอาชีวศึกษา

1. เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนตามความต้องการของประเทศ
2. เพื่อฝึกอบรมให้บุคคลมีงานทำและมีรายได้
3. เพื่อสนองความต้องการขั้นพื้นฐานในการดำรงชีพ
4. เพื่อพัฒนาความสามารถ ความถนัด ความสนใจของบุคคลให้มีความพึงพอใจในงานนั้น ๆ

งานนั้น ๆ

5. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเจริญก้าวหน้าแห่งตน

6. เพื่อให้ประเทศได้มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อความมั่นคงแห่งชาติ

การศึกษาวิชาชีพในระบบ

การจัดการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อสนองต่อบุคคลที่อยู่ในวัยเรียน โดยเริ่มตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยที่จบหลักสูตรการศึกษา

แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2520 เน้นการศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อมุ่งสร้างเสริมคุณภาพของพลเมืองให้สามารถดำรงชีวิต และทำประโยชน์แก่สังคม โดยเน้นการศึกษา เพื่อสร้างความอยู่รอด ปลอดภัย ความมั่นคงและความผาสุกร่วมกันในสังคมไทยเป็นประการสำคัญ

1. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เป็นหลักสูตรวิชาชีพ 3 ปี ซึ่งจบในตัวเอง มีวิชาชีพให้เลือกได้อย่างกว้างขวาง โดยรับจากผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า เพื่อให้ประกอบอาชีพโดยตรง มีจุดมุ่งหมายให้มีความรู้มีฝีมือ มีความชำนาญและประสบการณ์ สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพด้วยความมั่นใจ ประกอบด้วยสาขาวิชา คือ ช่างอุตสาหกรรม พณิชยกรรม เกษตรกรรม คหกรรม และศิลปหัตถกรรม

2. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ผู้จบมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่ประสงค์จะเข้ามหาวิทยาลัย ได้เข้าศึกษาวิชาชีพระดับเทคนิค เพื่อออก

ไปประกอบอาชีพสนองความต้องการของวงการธุรกิจและอุตสาหกรรม อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยมีเป้าหมายที่จะรับผู้จบมัธยมศึกษาตอนปลายให้เข้าเรียนได้

3. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เป็นหลักสูตรที่ขยายปริมาณการรับนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ เพื่อให้เพียงพอกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เช่น หลักสูตร 2 ปี ต่อจากระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีสาขาวิชาการต่าง ๆ ให้เลือกได้แก่ ช่างอุตสาหกรรม พณิชยกรรม เกษตรกรรม คหกรรม และศิลปกรรม

4. ระดับอุดมศึกษา เป็นการศึกษาในระดับปริญญาตรี 2 ลักษณะ คือ หลักสูตรที่ต่อจากระดับมัธยมศึกษา ใช้เวลาในการเรียน 4-6 ปี หรือหลักสูตรที่รับจาก ปวส. ใช้เวลา 2-3 ปี

การศึกษาวิชาชีพนอกระบบ

เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน แต่อยู่นอกระบบชั้นเรียนของวิทยาลัยภาคปกติ การศึกษาผู้ใหญ่ก็เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษานอกระบบวิทยาลัย การจัดการศึกษาประเภทนี้มีหน่วยงานหลายหน่วยจัดขึ้นทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นการ จัดหลักสูตรระยะสั้นสายอาชีพ 5 ประเภทวิชา คือ ช่างอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พณิชยกรรม คหกรรม และศิลปหัตถกรรม การจัดเพื่อสนองผู้เรียนในการเพิ่มพูนความรู้ทักษะและรายได้การใช้เวลาเรียน มีตั้งแต่ 5 ชั่วโมงจนถึง 250 ชั่วโมง จัดตามความต้องการของผู้เรียน

การจัดการอาชีวศึกษานอกระบบวิทยาลัยนี้ เอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยใช้หลักสูตรที่วิทยาลัยสร้างขึ้นเอง เรียกวิทยาลัยประเภทนี้ว่า วิทยาลัยสารพัดอาชีพ ตามแต่วิทยาลัยจะกำหนดขึ้นเอง ไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน แต่ต้องขออนุมัติกระทรวงศึกษาธิการเสียก่อนจึงเป็นหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ วิทยาลัยสารพัดอาชีพที่สร้างขึ้นโดยเอกชนนี้ ถือว่าเป็นประโยชน์มาก ตั้งขึ้นได้ง่าย ลงทุนไม่มากเหมือนวิทยาลัยหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีระบบชั้นเรียนจำนวนนักเรียนมีเพียง 7 คนก็ตั้งได้ มีประเภทของวิชาดังนี้

1. ประเภทพาณิชยกรรมและธุรกิจพิมพ์ดีด
2. ประเภทช่างฝีมือ ศิลปหัตถกรรม
3. ประเภทช่างโรงงาน
4. ประเภทช่างยนต์ ไฟฟ้า ขับรถ
5. ประเภทตัดเย็บเสื้อผ้าและเสริมสวย
6. ประเภทการเกษตร
7. ประเภทคหกรรม การประกอบอาหารและเครื่องดื่ม
8. ประเภทสอนภาษา

9. ประเภทดนตรีและศิลปศึกษา

10. ประเภทอื่น ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

วิทยาลัยอาชีวศึกษาที่ใช้หลักสูตรของวิทยาลัย มีทั้งหลักสูตรระยะสั้นและระยะยาว วิทยาลัยที่เปิดสอนหลักสูตรระยะสั้น ได้แก่ วิทยาลัยเสริมสวย พิมพ์ดีด ผสมเครื่องดัด ขับริยนต์ ส่วนวิทยาลัยที่เปิดสอนหลักสูตรระยะยาว ได้แก่ วิทยาลัยสอนคอมพิวเตอร์ ภาษา ดนตรี วิทยาลัยเหล่านี้ไม่ได้กำหนดวุฒิของนักเรียนที่จะเข้าศึกษาและวิทยาลัยสามารถกำหนดหลักสูตรเอง

ประเภทวิชาของการอาชีวศึกษา

การอาชีวศึกษาในประเทศไทยแบ่งเป็น 5 ประเภท คือ

1. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม
2. ประเภทวิชาศิลปกรรม
3. ประเภทวิชาคหกรรม
4. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม
5. ประเภทวิชาเกษตรกรรม

การบริหารการศึกษาระดับอาชีวศึกษา

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษา มีหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบ หน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการอาชีวศึกษาในระบบวิทยาลัยมากที่สุด คือ กระทรวงศึกษาธิการ โดยมี 3 กรมที่มีการจัดการอาชีวศึกษา โดยตรง

1. กรมอาชีวศึกษา

กรมอาชีวศึกษามีหน้าที่ในการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการด้านเศรษฐกิจ สังคม และนโยบายของประเทศ โดยจัดการศึกษาวิชาชีพ 5 ประเภท คือ ประเภทเกษตรกรรม คหกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และศิลปกรรม ในระดับวิชาชีพ วิชาชีพชั้นสูง วิชาชีพเทคนิค ระดับฝึกหัด และหลักสูตรระยะสั้น และให้หน่วยงานต่อไปนี้เป็นผู้ทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลการจัดการศึกษาโดยตรง

1.1.1 กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา

1.1.2 กองวิทยาลัยเทคนิค

1.1.3 กองวิทยาลัยเกษตรกรรม

สถานศึกษาที่สังกัดกรมอาชีวศึกษาทุกแห่ง จะต้องจัดรูปแบบการบริหารตามแผนภูมิที่กรมกำหนด และบริหารงานโดยยึดระเบียบกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา

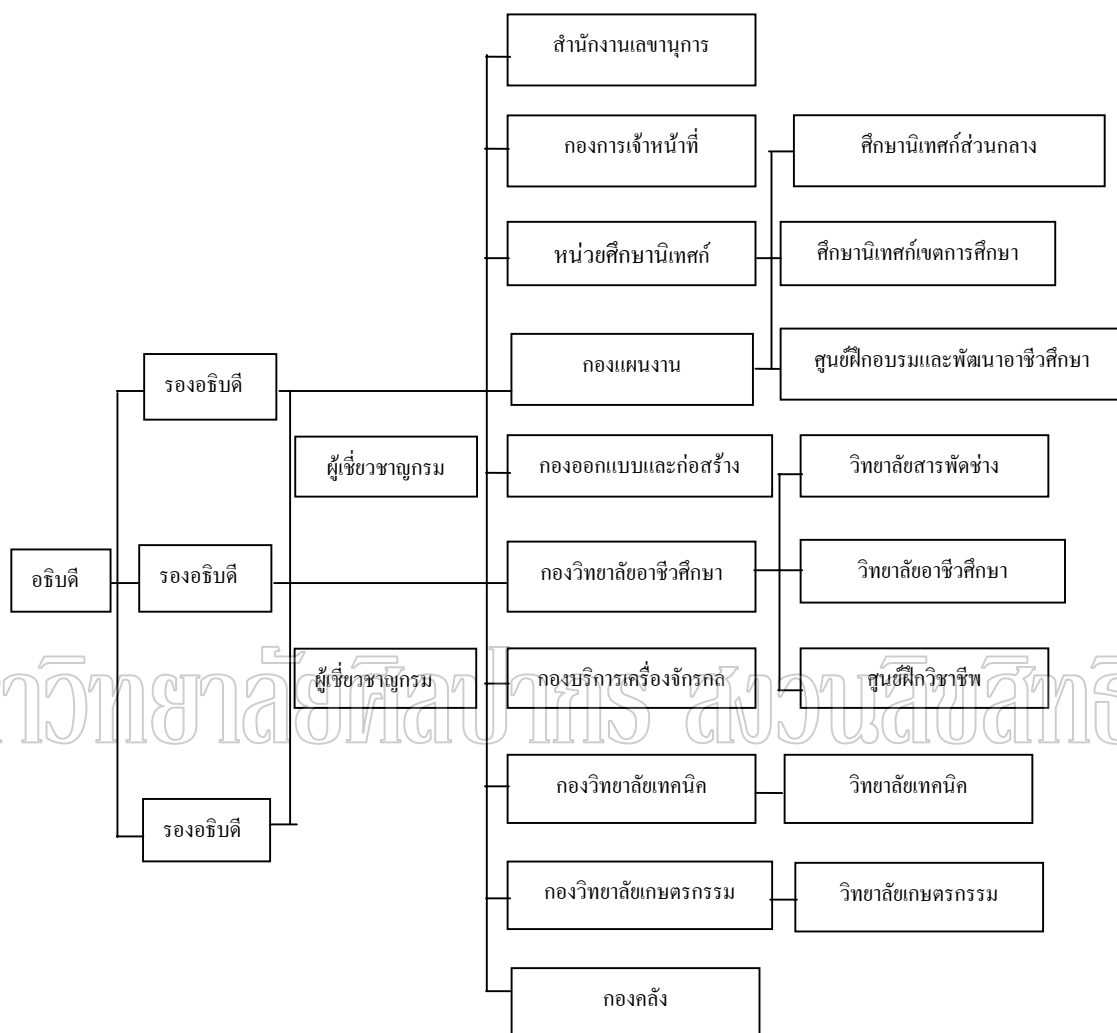
พ.ศ. 2529 ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับหน้าที่ของสถานศึกษา หน่วยงาน ตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษา การบริหารงานสรุปได้ ดังนี้

1.1 สถานศึกษา มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรและแผนการศึกษาของชาติให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น จัดอบรมหลักสูตรระยะสั้น และหลักสูตรพิเศษ พัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพต่าง ๆ อบรมนักเรียน นักศึกษา ให้มีคุณภาพและจริยธรรมในวิชาชีพ ให้บริหารแก่ชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ รับงานการค้าที่เหมาะสมกับการเรียนการสอน และประสานงานกับสถานประกอบการ เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพของนักเรียน นักศึกษา และผู้เข้ารับการอบรม

1.2 ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ให้เป็นไปตามระเบียบกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ.2529 ซึ่งมีรูปแบบและสายงานความรับผิดชอบเป็นระบบเดียวกันทั่วประเทศ โดยแบ่งหน่วยงานเป็น 4 ฝ่าย คือ

1) ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุมดูแลงานการเงิน งานการบัญชี งานสารบรรณ งานประชาสัมพันธ์ งานบุคลากร งานเอกสารการพิมพ์ งานทะเบียน งานพัสดุ งานอาคารสถานที่ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

2) ฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษา มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมดูแลแนะแนวอาชีพและจัดหางาน งานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา งานโครงการพิเศษ งานปกครอง งานสวัสดิการพยาบาลและหอพัก และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย



แผนภูมิที่ 8 แสดงการแบ่งส่วนราชการของกรมอาชีวศึกษา

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, กรมอาชีวศึกษา, ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนานิซ, 2529), 25.

3) ฝ่ายวางแผนและพัฒนา มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมดูแลงานศูนย์ข้อมูล การศึกษาเพื่ออาชีพและตลาดแรงงาน งานวางแผนการศึกษาและงบประมาณ งานวิจัยและพัฒนา งานผลิตการค้าและส่งเสริมกิจการสหกรณ์ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

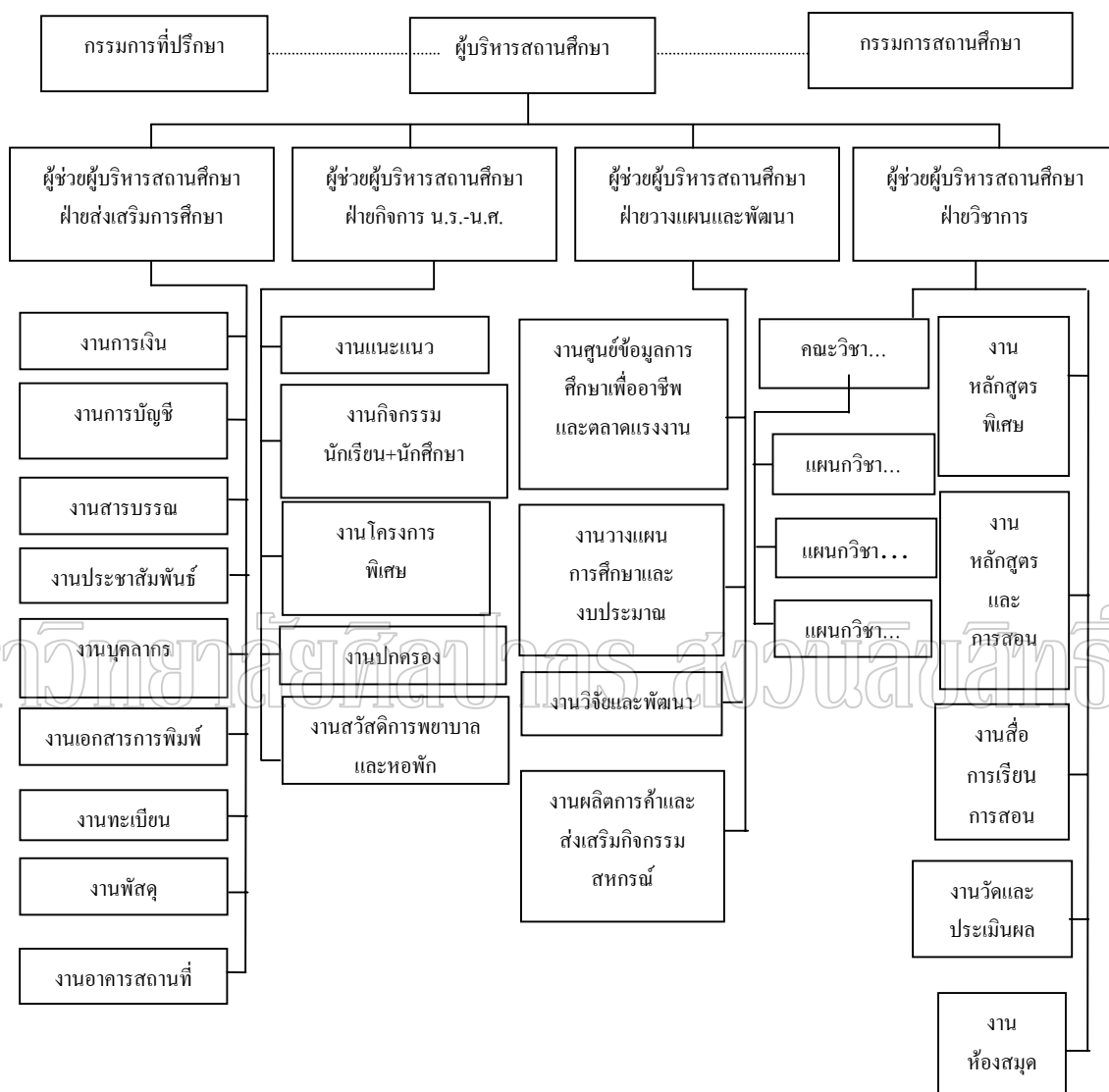
4) ฝ่ายวิชาการ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมดูแลการเรียนการสอน การฝึกอบรม การวัดผลการศึกษา การจัดโปรแกรมการเรียนของรายวิชาต่าง ๆ งานหลักสูตรพิเศษ งานหลักสูตรและการสอน งานสื่อการสอน งานห้องสมุดและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

1.3 ตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษา ประกอบด้วย

- 1) ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้ช่วยฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ผู้ช่วยฝ่ายกิจการนักศึกษา ผู้ช่วยฝ่ายวางแผนและพัฒนา ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ
- 3) หัวหน้าภาควิชา หัวหน้าแผนกวิชา
- 4) ครูผู้สอน

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ การดำเนินงานของสถานศึกษา และปกครองบังคับบัญชา โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหาร และมีคณะกรรมการที่ปรึกษาเป็นที่ปรึกษา

การบริหารสถานศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษา ปรากฏตามแผนภูมิต่อไปนี้



แผนภูมิที่ 9 แสดงโครงสร้างการบริหารของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, กรมอาชีวศึกษา, ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนานิซ, 2529), 12.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้มีบทบัญญัติว่าด้วยการที่รัฐธรรมนูญ ต้องจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็นหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเป็นเข็มทิศชี้้นำในการพัฒนาสังคมไทยให้ยั่งยืนมั่นคง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงเป็นกฎหมายหลักทางด้านการศึกษาฉบับแรกของประเทศไทย ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงในการจัดการบริหารของกรมอาชีวศึกษา โดยปรับเปลี่ยนเป็นสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษาได้จัดทำร่างกฎกระทรวงของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พ.ศ..... การบริหารอาชีวศึกษา ตั้งแต่พ.ศ.2543 เพื่อให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษาพ.ศ.....ดังนี้

ร่างกฎกระทรวงส่วนแบ่งราชการของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 และมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดและส่งเสริมการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยคำนึงถึงความเป็นเลิศทางวิชาชีพ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. จัดทำข้อเสนอแนวนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับ
2. ดำเนินการและประสานงานเกี่ยวกับมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ
3. กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีจัดงบประมาณและสนับสนุนทรัพยากร
4. พัฒนาครูและบุคลากรการอาชีวศึกษา
5. ส่งเสริมประสานงานการอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และรูปแบบความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นและสถานประกอบการ
6. ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการจัดการอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน
7. จัดระบบ ส่งเสริมและประสานงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศและการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ
8. ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและดำเนินการตามที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษามอบหมาย
9. ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อที่ 2 ให้แบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดังต่อไปนี้

1. สำนักอำนวยการ
2. สำนักความร่วมมือ
3. สำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา
4. สำนักนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา
5. สำนักพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรการอาชีวศึกษา
6. สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ
7. สำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา

ข้อ 3 ส่วนราชการของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. สำนักอำนวยการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

ก. ดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยการและงานเลขานุการของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา งานเลขานุการของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประสานราชการ ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป กิจการพิเศษ การประชาสัมพันธ์ และงานเผยแพร่การอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ และงานอื่นใดที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการใด ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ข. พัฒนาระบบ และบริหารงานบุคคลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ค. ดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การพัสดุ งานอาคารสถานที่ งบประมาณ และสินทรัพย์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา การกำหนดและตรวจสอบมาตรฐานอาคาร งานออกแบบและก่อสร้าง รวมทั้งการประสานและส่งเสริมการดำเนินงานของสถานศึกษา

ง. ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมวินัยและระบบคุณธรรม กฎหมาย นิติกรรมและสัญญา งานเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางแพ่ง อาญา งานคดีปกครองและงานคดีอื่นที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

จ. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

2. สำนักความร่วมมือ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

ก. พัฒนาระบบ รูปแบบ หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษา รวมทั้งติดตามและประเมินผล

ข. ส่งเสริมและสนับสนุนเอกชนและสถานประกอบการให้จัดการอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรและมาตรฐานการอาชีวศึกษารวมทั้งการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ค. ส่งเสริม และพัฒนาระบบการสนับสนุนทรัพยากรและการจัดให้มีกองทุนอาชีวศึกษา

ง. ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาองค์กรวิชาชีพ กลุ่มอาชีพและสมาคมอาชีพ

จ. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3. สำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

ก. ดำเนินการเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา รวมทั้งระบบการประกันคุณภาพในภาพรวมของประเทศ

ข. ส่งเสริม และประสานงานการติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ค. ให้คำปรึกษา แนะนำเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการบริหารและการอาชีวศึกษา

ง. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

4. สำนักนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

ก. จัดทำข้อเสนอนโยบาย แผนยุทธศาสตร์การอาชีวศึกษา และเป้าหมายผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา

ข. จัดทำข้อเสนอแนะ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการสนับสนุนทรัพยากรและงบประมาณเพื่อการอาชีวศึกษา รวมทั้งการติดตามและประเมินผล

ค. พัฒนาระบบข้อมูลเครือข่ายสารสนเทศและส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการบริหารจัดการอาชีวศึกษา

ง. ดำเนินงานเกี่ยวกับงานวิเทศสัมพันธ์ การประสานนโยบายและความร่วมมือทางการอาชีวศึกษากับองค์กรและหน่วยงานในและต่างประเทศ

จ. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

5. สำนักพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรการอาชีวศึกษา มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

ก. จัดทำและประเมินมาตรฐานครูและบุคลากรการอาชีวศึกษา พร้อมทั้งจัดทำข้อเสนอ แผนการพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรการอาชีวศึกษา

ข. ติดตามและประเมินผลการพัฒนาสมรรถนะและบุคลากรการอาชีวศึกษา

ค. ดำเนินการจัดฝึกอบรมและพัฒนาครูและบุคลากรการอาชีวศึกษา รวมทั้งประสานความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนในการฝึกอบรมและพัฒนาครู และบุคลากรการอาชีวศึกษา และครูฝึกในสถานประกอบการด้านอาชีพ

ง. วิจัยและพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรม ผลิตและให้บริการเครื่องจักรกลและเทคโนโลยี พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของครูและบุคลากรการอาชีวศึกษา

จ. สร้างและพัฒนารูปแบบการฝึกสมรรถนะของครูและบุคลากรการอาชีวศึกษา และสร้างเครือข่ายการฝึกอบรมวิชาชีพครูและบุคลากรการอาชีวศึกษา

ฉ. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

6. สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

ก. วิจัยและพัฒนามาตรฐานและหลักสูตรแกนกลางการอาชีวศึกษาทุกระดับ

ข. วิจัยและพัฒนามาตรฐาน สื่อต้นแบบ และนวัตกรรมการอาชีวศึกษา

ค. ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาระบบมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษา การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ การกำหนดคุณวุฒิวิชาชีพ มาตรฐานวิชาชีพ มาตรฐานอาชีพ การเทียบประสบการณ์และการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ

ง. พัฒนาระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพในสถาบันการอาชีวศึกษา สถานศึกษา รวมทั้งระบบการเรียนรู้ที่บูรณาการศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และการกีฬากับการอาชีวศึกษา

จ. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

7. สำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

ก. วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษาเพื่อประกอบการเสนอแนะนโยบาย แผนงาน โครงการความต้องการกำลังคนด้านการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมอาชีพ

ข. วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการเรียนการสอนและการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา รวมทั้งติดตามและประเมินผล

ค. ส่งเสริม ผลิต พัฒนา และเผยแพร่ นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ทางการอาชีวศึกษา และการอบรมวิชาชีพเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีการอาชีวศึกษาและคุณภาพของนักเรียน นักศึกษา

ง. รวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดทำสารสนเทศ งานวิจัยการ
อาชีวศึกษา

จ. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
หรือที่ได้รับมอบหมาย

ลำดับ	สถาบันการอาชีวศึกษา	ที่	ชื่อสถานศึกษา
22	ภาคกลาง 5	01	วิทยาลัยเทคนิคกาญจนบุรี
		02	วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี
		03	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
		04	วิทยาลัยสารพัดช่างกาญจนบุรี
		05	วิทยาลัยการอาชีพกาญจนบุรี
		06	วิทยาลัยการอาชีพนมทวน
		07	วิทยาลัยเทคนิคสุพรรณบุรี
		08	วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี
		09	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุพรรณบุรี
		10	วิทยาลัยสารพัดช่างบริหาร-แจ่มใส
		11	วิทยาลัยการอาชีพโพธิ์ทอง
		12	วิทยาลัยการอาชีพสองพี่น้อง

แผนภูมิที่ 10 แสดงรายชื่อสถานศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, กรมอาชีวศึกษา, ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถาน
ศึกษา (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนานิข, 2529), 54.

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

เข้มทอง สิริแสงเลิศ ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ระบบที่โรงเรียนอาชีวศึกษา
เอกชนใช้ประกันคุณภาพการศึกษา คือระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่เน้นการควบคุมการ
ปฏิบัติงานตามสายการบังคับบัญชาและใช้ปฏิทินการศึกษาเป็นเกณฑ์วัดความสำเร็จในการปฏิบัติ
งาน มีการวางแผนปฏิบัติงานระยะ 1 ปีมากที่สุด มีการกำหนดเกณฑ์และมาตรฐานของงาน มีการ
ทบทวนและปรับปรุงการปฏิบัติงานยังไม่พบแบบแผนที่ชัดเจน แต่ขาดปัจจัยสำคัญ ได้แก่ ระบบ
วางแผน ระบบควบคุมคุณภาพขาดการตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอก บุคลากรไม่มีส่วนร่วม

ในการทบทวนผลการปฏิบัติงาน ส่วนประสิทธิผลของระบบ ได้แก่ คุณภาพของกระบวนการบริหาร โรงเรียน คุณภาพนักเรียน และคุณภาพด้านบริการ⁵⁰

สยาม สุ่มงาม ได้ศึกษาเรื่องกระบวนการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหการประกันคุณภาพการศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนนาร่องสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานีเริ่มดำเนินการปีการศึกษา 2541 ระยะเวลาดำเนินงาน 3 ปี โดยขานรับนโยบาย 4 ประกัน มีการดำเนินงานโดยใช้กรอบซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 3 ขั้นตอน (1) การควบคุมคุณภาพการศึกษา (2) การตรวจสอบและปรับปรุงโรงเรียน และ (3) การประเมินคุณภาพโรงเรียนเพื่อให้ได้รับรองมาตรฐานการศึกษา⁵¹

สุวิมล ราชชนบริบาล ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการประกันคุณภาพทางการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย พบว่า สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งได้มีการเผยแพร่หลักการและนโยบายเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาบัน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาส่วนใหญ่มีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับนโยบายของทบวงมหาวิทยาลัย มีรูปแบบกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา 3 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 ประกอบด้วย ระบบกำกับ ระบบสนับสนุน และระบบตรวจสอบ รูปแบบที่ 2 มีองค์ประกอบเช่นเดียวกับรูปแบบที่ 1 มีการเน้นที่การพัฒนาบุคลากรภายในสถาบัน เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ และ รูปแบบที่ 3 มาตรการกำหนดกรอบแนวคิดเป็นขั้นตอน แบ่งกระบวนการออกเป็น 5 ระยะ คือ ระยะที่ 1 สร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่บุคลากรในสถาบัน ระยะที่ 2 จัดตั้งสภาวิชาการขึ้นเป็นองค์กรหลักที่ดูแลเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา และมีการตั้งคณะกรรมการอำนวยการการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อทำหน้าที่ประสานงานนโยบาย และจัดตั้งข้อเสนอเกี่ยวกับหลักเกณฑ์คู่มือสำหรับให้คณะวิชาถือเป็นแนวปฏิบัติ ระยะที่ 3 การกำหนดนโยบายสู่แนวปฏิบัติ และมีการออกเยี่ยมชมหน่วยงาน

⁵⁰ เข็มทอง สิริแสงเลิศ, “การวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์คุุณยบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540), บทคัดย่อ.

⁵¹ สยาม สุ่มงาม, “กระบวนการดำเนินงาน ปัญหา แนวทางการแก้ปัญหการประกันคุณภาพการศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนนาร่อง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิจัยวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541), บทคัดย่อ.

เพื่อดูความคืบหน้าของแต่ละคณะและหน่วยงาน ระยะที่ 4 การปรับปรุง และ ระยะที่ 5 การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ นอกจากนี้พบว่าสถาบันมีวิธีดำเนินงานในการประชุมชี้แจงนโยบาย และแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพในสถาบัน จัดตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพของสถาบัน จัดตั้งหน่วยงาน/คณะ/และผู้รับผิดชอบ จัดทำคู่มือการประกันคุณภาพ กำหนดนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา และน่านโยบายสู่การปฏิบัติในระดับภาควิชา และกำหนดดัชนีบ่งชี้คุณภาพของมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค

ด้านความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ต่อวิธีการดำเนินการควบคุมคุณภาพในหน่วยงาน พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อวิธีดำเนินงานด้านหลักสูตรมากที่สุด ส่วนอีก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอาจารย์ ด้านห้องสมุดและแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ ด้านการวิจัย และด้านบริการวิชาการ ให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก สำหรับความคิดเห็นของอาจารย์ให้ความสำคัญต่อวิธีการด้านหลักสูตรมากที่สุดเช่นกัน อีก 4 ด้าน ให้ความสำคัญในระดับมาก และทั้งผู้บริหารและอาจารย์ให้ความสำคัญด้านนิสิตนักศึกษาในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่ขาดความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการปฏิบัติ และมีความเข้าใจว่าการประกันคุณภาพเป็นการตรวจสอบ หรือการจับผิดการทำงานของบุคลากร นอกจากนี้พบว่า การปรับเปลี่ยนผู้บริหารทำให้การดำเนินงานระหว่างสถาบันคณะและภาควิชาขาดความต่อเนื่อง ทบวงมหาวิทยาลัยขาดความชัดเจนในเรื่องแนวทางการปฏิบัติ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่มีความต้องการตัวอย่างของมหาวิทยาลัยที่ประสบความสำเร็จต้องการคู่มือในการพัฒนาภายในสถาบัน และแนวปฏิบัติในการนำไปใช้⁵²

ปรีชา ศรีสรากรณ์ ได้ศึกษาเรื่อง การใช้กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาพัฒนา นักเรียนรายบุคคล พบว่า การนำเสนอรูปแบบผลการวิจัยมี 4 ลักษณะคือ 1) รูปแบบการสร้าง ความเข้าใจบุคลากร ซึ่งประกอบด้วย หลักสูตรการสร้าง ความเข้าใจ วิธีการสร้าง ความเข้าใจ กิจกรรมการสร้าง ความเข้าใจ และ เทคนิคการสร้าง ความเข้าใจ 2) รูปแบบการควบคุมคุณภาพ การศึกษา ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลการเรียนการสอน การวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารโรงเรียน การจัดทำธรรมเนียมโรงเรียน 3) รูปแบบการตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงโรงเรียน ประกอบด้วย ส่งเสริมการปฏิบัติงานตามแผน ส่งเสริมการประเมินตนเอง ศึกษาพฤติกรรมตนเอง/นักเรียน ให้ความร่วมมือนิเทศ 100% และ 4)รูปแบบการพัฒนา

⁵²สุวิมล ราชชนบริหาร, “คณะศึกษาระบวนการประกันคุณภาพทางการศึกษาใน สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชา อุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541), บทคัดย่อ.

นักเรียนรายบุคคล ประกอบด้วยการสร้างความเข้าใจการวิจัยในชั้นเรียน และการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน⁵³

สำราญ ธรรมโชติ ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานเพื่อรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของบุคลากรโรงเรียนเอกชน สายบริหารธุรกิจ ในอำเภอหาดใหญ่พบว่า บุคลากรโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา สายบริหารธุรกิจ ปฏิบัติงานเพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมและองค์ประกอบด้านงานบริการการศึกษา ด้านกิจการนักเรียน/นักศึกษา ด้านการบริหารงานบุคลากร ด้านการบริหารงบประมาณและการเงิน ด้านความสัมพันธ์กับบ้าน ชุมชนและสถานประกอบการ และด้านงานวิชาการอาชีวศึกษา และเทคนิคการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนองค์ประกอบด้านปรัชญาและนโยบายของโรงเรียนและด้านการบริหารงานอาคารสถานที่อยู่ในระดับมาก ซึ่งบุคลากรโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา สายบริหารธุรกิจที่มีประสบการณ์ต่างกัน ปฏิบัติงานเพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน ยกเว้นองค์ประกอบด้านการบริหารงานบุคลากร และการบริหารงานอาคารสถานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และบุคลากรโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา สายบริหารธุรกิจที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ต่างสังกัดสถานศึกษาต่างกัน ปฏิบัติงานเพื่อรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวม และรายองค์ประกอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001⁵⁴

วิชัย ตรีเล็ก ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบบริหาร ISO 9000 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาพบว่า ทั้งผู้บริหารและครุมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบบริหารISO 9000 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัจจุบันในโรงเรียนนั้น ผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ครูผู้สอนมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบบริหาร ISO 9000 พบว่าผู้บริหารและครุมีความคิดเห็นแตกต่างกันเมื่อจำแนกตามตำแหน่งทางราชการ อายุ และวุฒิทางการศึกษาและผู้บริหารและครุมี

⁵³ปรีชา ศรีสารภรณ์, รายงานผลการวิจัยเรื่องการใช้กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาพัฒนานักเรียนรายบุคคล : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดแสนตอ (กรุงเทพมหานคร : หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี, 2541), บทคัดย่อ.

⁵⁴สำราญ ธรรมโชติ, “ศึกษาการปฏิบัติงานเพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของบุคลากรโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาสายบริหารธุรกิจในอำเภอหาดใหญ่” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2542), บทคัดย่อ.

ความคิดไม่แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามเพศ และอายุการรับราชการ ผู้บริหาร และครูได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม โดยมีผู้เสนอความคิดเห็นมากที่สุดว่า การประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบบริหาร ISO 9000 มีผลดี คือ ทำให้โรงเรียนพัฒนาระบบปฏิบัติการจัดการศึกษาอย่างมีระบบ มีขั้นตอน มีกฎเกณฑ์ มีความต่อเนื่องและมีคุณภาพ ส่วนผลเสียคือ ทำให้การเรียนการสอนด้อยคุณภาพเพราะนำเวลาไปมุ่งมั่นกับระบบบริหาร ISO 9000 อีกทั้งสิ้นเปลืองงบประมาณ บุคลากร ทรัพยากรและเวลา บุคลากรไม่เห็นความสำคัญและไม่ให้ความร่วมมือ ส่วนข้อเสนอแนะคือ ควรจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับระบบบริหาร ISO 9000 แก่บุคลากรในโรงเรียน⁵⁵

อาจารย์ พลเยี่ยม ได้วิจัยเรื่องการดำเนินงานตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่าระดับการดำเนินงานตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่นรวมทุกด้านมีการดำเนินการในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการดำเนินการในระดับปานกลางค่อนข้างมาก มี 2 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน และด้านปรัชญาปณิธาน วัตถุประสงค์และแผนการดำเนินงาน ส่วนที่มีการดำเนินการในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย มี 2 ด้าน คือ ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และด้านระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา ปัญหาด้านการดำเนินการตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ปัญหาสำคัญที่พบคือ ด้านการเรียนการสอน ระบบการสรรหาและการชำระรักษาไว้ซึ่งอาจารย์ที่ทรงคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ คุณธรรมจริยธรรมยังไม่ดีเท่าที่ควร คณาจารย์ที่ไม่มีตำแหน่งทางวิชาการสูงถึงร้อยละ 52 หน่วยงานรับผิดชอบในการให้คำปรึกษา ในการประกอบอาชีพ การหางานทำแก่นักศึกษาไม่เพียงพอในด้านการส่งเสริมการเรียนของนักศึกษา มีอาคารสถานที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนแบบศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองไม่เพียงพอและด้านกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา การพัฒนาการศึกษาด้านสังคมให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย รักประชาธิปไตย รู้จักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรมยังไม่เหมาะสม⁵⁶

⁵⁵วิชัย ตรีเล็ก, “ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้ระบบบริหาร ISO 9000 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542), บทคัดย่อ.

⁵⁶อาจารย์ พลเยี่ยม, “การศึกษากการดำเนินการตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2542), บทคัดย่อ.

สุรัชย์ วังบุญคง ได้ศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของครูโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ปฏิบัติงานการประกันคุณภาพ ในภาพรวมและรายปัจจัยอยู่ในระดับสูงกว่าระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และพบว่าครูโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราชที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาในภาพรวมและรายปัจจัยไม่ต่างกัน รวมทั้งมีปฏิสัมพันธ์ร่วมระหว่างวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา ในภาพรวมของครูโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05⁵⁷

ชาติชาย พิมพิไสย ได้วิจัยเรื่องการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการวางแผนพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และด้านการกระตุ้นส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติตามธรรมนูญโรงเรียน ส่วนปัญหาการปฏิบัติงานการควบคุมคุณภาพการศึกษามีอยู่ในระดับน้อย ปัญหาที่สำคัญคือ ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา และข้อเสนอแนะที่ควรพิจารณาในการประกันคุณภาพการศึกษาดังนี้ การปฏิบัติงานภายในโรงเรียนควรดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในธรรมนูญโรงเรียน การกำกับติดตามควรมีการปฏิบัติอย่างจริงจัง การพัฒนาครูผู้สอนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม⁵⁸

สุกัญญา ภูผาโลก ได้วิจัยเรื่องการดำเนินงานด้านมาตรฐานการเรียนการสอนตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเลยพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจด้านมาตรฐานการเรียนการสอนตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย ทั้ง 10 มาตรฐานโดยภาพรวมอยู่ใน

⁵⁷สุรัชย์ วังบุญคง, “ศึกษาการปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษาของครูโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2543), บทคัดย่อ.

⁵⁸ชาติชาย พิมพิไสย, “การศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543), บทคัดย่อ.

ระดับมาก พบมาตรฐานที่เห็นว่ามีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง ได้แก่ มาตรฐานที่ 8 การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ความสามารถ และความถนัดได้ตามศักยภาพ โดยส่งเสริมจุดเด่นและแก้ไขจุดด้อยของนักเรียนเป็นรายบุคคล มาตรฐานที่ 5 การจัดการเรียนการสอนเชื่อมโยงกับสภาพชุมชน ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มาตรฐานที่ 3 การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนแสดงหาความรู้ด้วยตนเอง มาตรฐานที่ 2 การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ฝึกคิดปฏิบัติจริง ประเมิน และปรับปรุงตนเอง และมาตรฐานที่ 1 วางแผนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของนักเรียน และท้องถิ่น ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านมาตรฐานการเรียนการสอนตามนโยบายประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายมาตรฐานแล้ว มาตรฐานที่พบว่ามีปัญหาน้อย คือมาตรฐานที่ 7 จัดสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศการเรียนการสอน ซึ่งส่งเสริมให้นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข และประสบความสำเร็จและมาตรฐานที่ 6 จัดการเรียนการสอนโดยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่ดีและฝึกฝนจนเป็นนิสัย⁵⁹

ทำเนียบ มหาพรหม ได้วิจัยเรื่องการติดตามการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนได้ปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับคือ ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัย และด้านผลผลิต ซึ่งในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษานั้น มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับคือ ด้านบริหารและการจัดการ ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และด้านบุคลากร เพื่อให้การปฏิบัติงานมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาดีขึ้น จึงควรดำเนินการให้อาจารย์ตระหนักในบทบาทหน้าที่การปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมที่บุคลากรในโรงเรียนมีความรักสามัคคี รักในเกียรติและศักดิ์ศรีความเป็นอาจารย์ มีจิตใจมุ่งมั่นในการพัฒนาองค์กรร่วมกัน ทางโรงเรียนควรจัดฝึกอบรมสัมมนา และประชุมชี้แจงเกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา กำหนดและประกาศคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนให้นักเรียน ผู้ปกครอง และ

⁵⁹สุกัญญา ภูผาโลก, “การศึกษาการดำเนินงานด้านมาตรฐานการเรียนการสอนตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดเลย” (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543), บทคัดย่อ.

ชุมชน ได้รับทราบและร่วมกันปฏิบัติตามอย่างจริงจัง และจัดประชุมวางแผนการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา⁶⁰

งานวิจัยในต่างประเทศ

Acherman ได้ศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาในต่างประเทศ พบว่า ในส่วนของ ผู้ประเมินองค์กรประเมินคุณภาพภายนอก สามารถให้ความสนับสนุนการประเมินคุณภาพภายนอกโดยให้ความสำคัญในการจัดองค์ประกอบผู้ประเมิน ผู้ประเมินไม่ควรมาจากนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาเท่านั้น แต่ควรนำผู้แทนภาคการค้า / อุตสาหกรรม นักวิชาชีพเข้ามาช่วย นอกจากนี้ยังควรทำหน้าที่เป็นตัวกลางรวบรวมข้อมูลสะท้อนกลับจากลูกค้า(นักศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต ฯ) เพื่อเป็นประโยชน์ในการธำรงรักษา และส่งเสริมคุณภาพมาตรฐานการศึกษา⁶¹ ส่วนการศึกษาของ Mill (1993) พบว่า องค์กรอิสระดังกล่าวทำหน้าที่โดยปราศจากการแทรกแซงจากภายนอก สามารถเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกผู้ประเมิน โดยผู้ประเมินจะมีทั้งส่วนผู้ที่มีคุณสมบัติเปรียบเทียบพร้อมในการเป็นผู้ประเมิน และผู้ที่จะต้องผ่านกระบวนการคัดเลือกและฝึกอบรม โดยมีทักษะคล้ายคลึงกับคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบตามมาตรฐานของ ISO คือมีความสามารถ (การศึกษา การฝึกอบรม ทักษะพื้นฐานที่ใช้ในการตรวจสอบ ทักษะเชิงวิชาชีพในศาสตร์นั้น ๆ การใช้ภาษา ประสิทธิภาพการทำงาน ส่วนปัจจัยในด้านบุคคลนั้น ควรมีคุณสมบัติอันเป็นลักษณะภายในตัวบุคคล (ความยุติธรรม ความซื่อสัตย์ ไหวพริบ ความแม่นยำตรงประเด็น ความอดทน ออกล้นในสถานการณ์ที่กดดัน การวิเคราะห์ การตัดสินใจ)⁶²

Straus (1996) ศึกษาถึงผลกระทบของ TQM ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน และการปฏิบัติงานของทีมปรับปรุงสถานศึกษาของสถานศึกษาประถมศึกษาในเมือง วัดดูประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง TQM และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน และ TQM กับ

⁶⁰ทำเนียบ มหาพรหม, “การติดตามการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี” (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543), บทคัดย่อ.

⁶¹Acherman, H. Meeting Quality Requirement. Abstract of Paper, with Additional Comments, Presented at the Organization for Economic Co-operation and Development (OECD), Programme on Institutional Management in Higher Education (IMHE) Seminar, at OECD, Paris, 4-6 December, 1995.

⁶²Mills, B. Introducing Faculty to Cooperative learning, in Wright, W.A. et.al. (eds) Teaching Improvement Practices (Boston, MA : Anker, 1995), 1998.

คะแนนการปฏิบัติงานของคณะครูอาจารย์ โดยการศึกษาเปรียบเทียบกับสถานศึกษาที่ใช้ TQM และไม่ได้ใช้ TQM ผลการวิจัยได้ข้อสรุปว่าเมื่อเปรียบเทียบคะแนนวิชาการอ่าน และวิชาคณิตศาสตร์ของสถานศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม พบว่าคะแนนคณิตศาสตร์สำหรับสถานศึกษาที่ใช้ TQM สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับในด้านการปฏิบัติงานของทีมปรับปรุงสถานศึกษา พบว่าการปฏิบัติงานโดยภาพรวมของทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่เมื่อพิจารณาทางด้าน ผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม งานวิจัยให้ข้อสรุปว่าสิ่งที่สถานศึกษาต้องการอย่างต่อเนื่อง คือ การพัฒนาบุคลากรให้เหมาะสมกับเครื่องมือต่าง ๆ ของ TQM และจะต้องใช้เวลาสำหรับครูอาจารย์ที่จะปรับปรุงการสอน ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อความสำเร็จของการใช้ TQM⁶³

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาของ Brook (1999) และ Hayward (1999) ที่ศึกษาเกี่ยวกับโปรแกรม TQM พบว่า ไม่ได้ส่งผลต่อการจัดการศึกษาทั้งหมด มีรายละเอียด ดังนี้

Brook (1999) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา และกระบวนการวางแผนปรับปรุงการศึกษาสำหรับเด็กการศึกษาพิเศษ ในมลรัฐอิลลินอยส์ การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีเชิงปริมาณและคุณภาพ กล่าวคือ ศึกษาเอกสารจากสถานศึกษา 96 แห่งที่ได้รับการทบทวนคุณภาพภายนอก โดยศึกษาจากเอกสาร ได้แก่ แผนการปรับปรุงสถานศึกษา รายงานการทบทวนตรวจสอบคุณภาพภายนอก และแบบการตอบ (Response Template) เอกสารทั้ง 3 จะถูกนำมาศึกษาเปรียบเทียบ นอกจากนี้มีการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาถึงการรับรู้ของนักการศึกษาสามัญและนักการศึกษาพิเศษที่ได้รับคัดเลือกมาจากสถานศึกษา 3 แห่ง เพื่อจะพิจารณาถึงการรับรู้ถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมของนักการศึกษาพิเศษในการจัดทำเอกสารและผลกระทบของการประกันคุณภาพ และกระบวนการวางแผนปรับปรุงที่มีต่อการศึกษาของนักเรียนการศึกษาพิเศษผลการศึกษาพบว่า

- 1) สถานศึกษา 18 แห่งที่ได้รับการทบทวนคุณภาพภายนอก ไม่ประสบความสำเร็จในการจัดทำแผนปรับปรุงสถานศึกษา
- 2) มีรายงานของทีมทบทวนภายนอกเพียง 61 รายงานจาก 114 รายงานที่มีการกล่าวถึงการศึกษาพิเศษที่เด่นชัดออกมา
- 3) นักการศึกษาพิเศษและนักการศึกษาสามัญจากสถานศึกษาที่ได้รับเลือกมา เชื่อว่า นักการศึกษาพิเศษได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแผนปรับปรุงสถานศึกษา
- 4) สถานศึกษา 17 แห่งที่ได้รับการทบทวนจากภายนอกกล่าวถึงประสิทธิผลของการจัดการศึกษาพิเศษ อย่างไรก็ตาม นักการศึกษาพิเศษและนักการศึกษาสามัญ ไม่เชื่อว่าการ

⁶³Straus, J.A. (1996) The Impact of total quality management on student achievement and school improvement team performance in an urban elementary setting. [CD-ROM]. Abstracts from : Dissertation Abstracts International Item : 19618025.

เปลี่ยนแปลงสำคัญ ๆ เป็นผลมาจากการประกันคุณภาพและกระบวนการวางแผนปรับปรุงสถานศึกษา⁶⁴

ส่วน Hayward (1998) ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยปรับหลักการของ TQM มาใช้กับการศึกษา และพัฒนาแนวทางการดำเนินการ เทคนิค และเครื่องมือคุณภาพ ซึ่งใช้แนวทางของ TQE (Total Quality Education) ที่พัฒนาขึ้นมา การวิจัยครั้งนี้ศึกษาศานศึกษาาระดับประถมศึกษาของรัฐในประเทศแอฟริกาใต้ ใช้เวลา 3 ปี โดยมีวงจรการทำงานตั้งแต่การศึกษาดำเนินการ การคิดแนวทางการพัฒนาและการนำไปปฏิบัติ หลังจากนั้นมีการสำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครองและชุมชน โดยใช้แบบสอบถาม พบว่าการบริหารจัดการตามแนวทาง TQE สามารถพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของผู้เรียนและครู หลักสูตรการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมทางกายภาพ กิจกรรมนอกสถานศึกษา การพัฒนาบุคลากร และการบริหารจัดการได้ สรุปได้ว่า หลักการ TQM ที่นำมาใช้สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดขึ้นได้⁶⁵

นอกจากนั้น Neville (1998) ศึกษาถึงการประกันคุณภาพและการวางแผนปรับปรุงในสถานศึกษาประถมศึกษา 2 แห่ง โดยศึกษาเป็นกรณีตัวอย่างของการปฏิรูปสถานศึกษาของมลรัฐอิลลินอยส์ วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาถึงประสิทธิผลของโปรแกรมการประกันคุณภาพและการปรับปรุงการวางแผนของคณะกรรมการการศึกษาของรัฐอิลลินอยส์ การดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 คัดเลือกสถานศึกษาที่จะศึกษา ขั้นที่ 2 ศึกษาจากเอกสารข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา ขั้นที่ 3 เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อสืบค้นและตะล่อมกล่อมเกล่า (probe) ให้ทราบเกี่ยวกับการรับรู้ในการเปลี่ยนแปลง และค่านิยมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพและการวางแผนปรับปรุง จากนั้นจึงนำบันทึกข้อมูลภาคสนามมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่า 1) กิจกรรมของโปรแกรมการประกันคุณภาพและการวางแผนปรับปรุง ทำให้เกิดความพึงพอใจในด้านความร่วมมือและความสนใจที่เพิ่มมากขึ้น เกี่ยวกับวงจรธรรมชาติของการวางแผนปรับปรุงสถานศึกษา 2) กรอบแนวคิดของรัฐไม่ได้เข้าไปกำหนดแนวทางการดำเนินการทางวิชาการที่มีอยู่ในแผนการปรับปรุงสถานศึกษา 3) ข้อถกเถียงเกี่ยวกับหลักสูตรซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมและโอกาสในการเข้าไปสังเกตการสอนของ

⁶⁴Brooks, E.A. Quality assurance and improvement planning and the education of special education students. [Online], accessed 20 April 1999. Abstract from : ProQuest File : Dissertations Abstracts Item: 9927765.

⁶⁵Hayward, R.P.D. "Action Research on total quality education in a South African primary school," Dissertation Abstracts International 59 (1999) : 4019-A.

กลุ่มเพื่อนร่วมวิชาชีพ ได้รับการสนับสนุนให้ดำเนินการตามโปรแกรมการประกันคุณภาพและการวางแผนปรับปรุง แต่ไม่มีหลักฐานชัดเจนว่าโปรแกรมนี้สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับหลักสูตร 4) บทบาทของคะแนนจากแบบทดสอบมาตรฐานในระบบสถานศึกษา ยังถือเป็นตัวบ่งชี้เบื้องต้นของการปรับปรุงสถานศึกษา และ 5) ภาพพจน์ที่สถานศึกษามีต่อคณะกรรมการการศึกษาของรัฐดีขึ้น สืบเนื่องจากความริเริ่มที่จะแสดงความรับผิดชอบ⁶⁶

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ของบุคลากรในการดำเนินการตามหลักการ TQM และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง มีผู้วิจัยไว้ดังนี้

Rodgers (1998) ศึกษาถึงการรับรู้ของครูต่อการดำเนินการบริหารคุณภาพ (TQM) ในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ในหลักการของ TQM มีการยอมรับข้อมูลป้อนกลับจากผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายที่จะมากำหนดคุณภาพ และนำมาใช้เพื่อจูงใจและฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงาน ในการพัฒนาระบบงานที่สำคัญเพื่อให้เกิดคุณภาพ ดังนั้น การศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะสำรวจขอบข่ายการดำเนินงานตามระบบ TQM ในสถานศึกษาของรัฐของ Maricopa County และพิจารณาถึงผลกระทบของการดำเนินการของ TQM ที่มีต่อสถานศึกษา ในประเด็นเหล่านี้ 1) การวางแผนยุทธศาสตร์ 2) การวิเคราะห์ข้อมูล 3) การฝึกอบรมบุคลากร 4) การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากร 5) ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน 6) การมีส่วนร่วมของนักเรียน 7) การประเมินผลบริการ 8) ความพึงพอใจของลูกค้า และ 9) ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน จากนั้นจึงศึกษาถึงการรับรู้ของครูในสถานศึกษาที่กำลังดำเนินการในระบบ TQM ซึ่งมีจำนวน 1 แห่ง พบว่าการรับรู้ของครูในสถานศึกษาที่กำลังใช้ระบบ TQM แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับครูจากสถานศึกษา 56 แห่งที่ไม่ได้ใช้ระบบ TQM ตามประเด็นทั้ง 9 ประเด็น ดังนี้ 1) มีความตระหนักถึงการกำหนดภารกิจและการพัฒนาเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ 2) มีการนำข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์ประสิทธิผลของโปรแกรม 3) มีการฝึกอบรมครูอย่างต่อเนื่อง 4) ครูอาจารย์ได้รับแรงเสริมให้มีการประเมินและแก้ปัญหา รวมทั้งการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร 5) ครูมีคุณธรรมและมีความพึงพอใจในงาน 6) นักเรียนตระหนักถึงผลการเรียนของตนและสามารถประเมินความสำเร็จได้ 7) บริการใหม่ ๆ ได้รับการประเมิน เพื่อจะให้ความมั่นใจว่าผลที่ได้เป็นที่พึงพอใจ 8) ความพึงพอใจของลูกค้าได้มาจากการสำรวจความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองและโรงเรียน 9) ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนจากการทำ

⁶⁶Neville, L.B. "Quality assurance and improvement planning in two elementary schools : Case studies in Illinois School reform," *Dissertation Abstracts International* 60 (1999) : 963-A.

แบบทดสอบมาตรฐานมีคะแนนสูงขึ้น กล่าวโดยสรุปแล้ว ประเด็นทั้ง 9 ประเด็นนั้น จากการรับรู้ของครูพบว่ามีความเห็นในทางบวกต่อการปรับปรุงสถานศึกษา⁶⁷

Newby (1998) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (TQM) กับสถานศึกษาระดับประถมศึกษา เพื่อที่จะสำรวจเกี่ยวกับการรับรู้ของบุคลากรในสถานศึกษาต่อคุณภาพเป็นการศึกษาเปรียบเทียบสถานศึกษามีนำระบบ TQM มาใช้แล้ว 4 แห่ง และสถานศึกษาที่ยังไม่ได้ใช้อีก 4 แห่ง โดยใช้การเปรียบเทียบข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่าจากการเปรียบเทียบ ข้อมูลเชิงปริมาณ แสดงให้เห็นความแตกต่างของสถานศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม ในด้าน 1) การได้รับการฝึกฝนและความคุ้นเคยกับแนวคิดของ TQM และแนวการปฏิบัติต่าง ๆ ของสถานศึกษา 2) ความแตกต่างในเรื่องการสนองความต้องการของผู้ปกครองและนักเรียน และแนวคิดเกี่ยวกับการใช้ความพึงพอใจเป็นสิ่งที่วัดระดับความมีคุณภาพ 3) ประเด็นเรื่องคุณภาพกลายเป็นเป้าหมายแรกของสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม ข้อมูลเชิงปริมาณในด้านคุณภาพไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพสะท้อนให้เห็นว่า ทั้ง 2 กลุ่มมีความพึงพอใจในงานต่ำ และรู้สึกว่าคุณครูหรือครูสูงมากในฐานะที่เป็นครู และข้อมูลเชิงคุณภาพสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณในประเด็นเกี่ยวกับการพิจารณาความต้องการ และความพึงพอใจของผู้ปกครองและนักเรียน สถานศึกษาที่ไม่ได้ใช้ TQM จะไม่สนใจความต้องการของผู้ปกครองและนักเรียน แต่สนใจคะแนนสอบและระเบียบวิธี ส่วนสถานศึกษาที่ใช้ TQM ระบุว่า คุณภาพ คือ ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง⁶⁸

สรุป

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้เกิดความมั่นใจแก่นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม เพื่อสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนจบการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาเป็นที่ยอมรับของสังคม กระบวนการพัฒนาโดยอาศัยผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา การมีส่วนร่วมและการร่วมคิดร่วมทำ การกระจายอำนาจทางการศึกษา การแสดงความรับผิดชอบที่

⁶⁷Rodgers, C.G. (1998) Teacher perceptions of Total Quality Management practices in elementary schools. [CD-ROM] Abstracts from : Dissertation Abstracts International Item : 19910284.

⁶⁸Newby, E.F. (1998) Total quality management and the elementary school. [CD-ROM] Abstracts from : Dissertation Abstracts International Item : 19820768.

ตรวจสอบได้ มาตรฐานการอาชีวศึกษาได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ กระบวนการดำเนินงานประกอบด้วย 12 มาตรฐาน จำแนกเป็นมาตรฐานด้านผู้สำเร็จการศึกษาและผู้เรียน 3 มาตรฐาน 14 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานด้านกระบวนการ 5 มาตรฐาน 22 ตัวบ่งชี้และมาตรฐานด้านปัจจัย 4 มาตรฐาน 18 ตัวบ่งชี้ ขั้นตอนการประกันคุณภาพในสถานศึกษาตามแนวของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติมีภารกิจหลัก 3 ขั้นตอนคือ ประกอบด้วย 1) การเตรียมการ โดยสร้างความตระหนักแก่บุคลากร รวมทั้งการพัฒนาด้านความรู้และทักษะ แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อรับผิดชอบ 2) การดำเนินงานตามหลักการบริหารที่เป็นระบบครบวงจร (PDCA) คือ Plan การวางแผนการปฏิบัติงาน, Do การปฏิบัติดำเนินการตามแผน, Check การตรวจสอบประเมินผล และ Act การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน 3) การรายงาน โดยจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี รวบรวมผลการดำเนินงาน วิเคราะห์ตามมาตรฐาน และเขียนรายงาน การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จึงเป็นการสร้างให้สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา มีคุณภาพทางการศึกษา สร้างความมั่นใจแก่นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม นอกจากนี้ สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา ควรเปิดโอกาสให้ชุมชน ท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สามารถติดตาม ตรวจสอบได้ รวมทั้งและมีรายงานสู่

สาธารณชน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของ
อาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษา
จังหวัดกาญจนบุรี และทราบแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษา
จังหวัดกาญจนบุรี การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยใช้อาชีวศึกษา
จังหวัดกาญจนบุรี 6 สถานศึกษาเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอน
การดำเนินการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยอย่างมีระบบและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
ให้แล้วเสร็จตามกำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดของวิธีการศึกษาและ
ขั้นตอนการดำเนินงานการวิจัยไว้เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมโครงการวิจัย เพื่อให้เป็นระบบการดำเนินงานตามโครงการ
โดยการศึกษาสภาพปัญหาผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสภาพของการจัดกิจกรรม
การเรียน การสอนและสภาพการบริการ การตรวจสอบปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของอาชีวศึกษา
จังหวัดกาญจนบุรี 5 สถานศึกษา โดยศึกษา เอกสาร ดำรา ข้อมูล สถิติ สารสนเทศ วรรณกรรมที่
เกี่ยวข้อง นำผลมาจัดทำโครงการวิจัยตามคำแนะนำและความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว
เสนอโครงการวิจัยต่อภาควิชา เพื่อขอความเห็นชอบและอนุมัติโครงการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นดำเนินการวิจัย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือและนำเครื่องมือไป
เก็บข้อมูลจากประชากร นำข้อมูลไปที่ได้ตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและ
แปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนการเสนอร่างรายงานผลการวิจัยต่อ
คณะกรรมการผู้ควบคุมสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขตามที่คณะกรรมการ
เสนอแนะพิมพ์และส่งรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
เพื่ออนุมัติการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ประกอบด้วยแผนแบบการวิจัย ประชากร ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

แผนแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีแผนแบบการวิจัยในลักษณะของประชากรกลุ่มเดียวศึกษาสถานการณ์ไม่มีการทดลอง (the one shot non-experimental case study) ได้ดังนี้



S หมายถึง ประชากรที่ศึกษา

X หมายถึง ตัวแปรที่ศึกษา

O หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ทั้งหมดจำนวน 6 สถานศึกษาที่เปิดทำการสอน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษาทั้ง 6 แห่ง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 6 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 19 คน ครู-อาจารย์ผู้สอน จำนวน 279 คน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงประชากรและผู้ให้ข้อมูลของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

ที่	ประชากร	ผู้ให้ข้อมูล			รวม
		ผอ.	ผช.ผอ.	อาจารย์	
1	วิทยาลัยเทคนิคกาญจนบุรี	1	4	91	96
2	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี	1	3	39	43
3	วิทยาลัยสารพัดช่างกาญจนบุรี	1	2	33	36
4	วิทยาลัยการอาชีพกาญจนบุรี	1	4	35	40
5	วิทยาลัยการอาชีพพนมทวน	1	2	3	6
6	วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี	1	4	53	58
รวม		6	19	254	279

ที่มา : เอกสารประกอบบัญชีรายละเอียดเงินรายวัลประจำปีข้าราชการ 2547.

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรพื้นฐานกับตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

1. **ตัวแปรพื้นฐาน** เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ อายุราชการ ประสบการณ์ในการทำงาน และวุฒิการศึกษา

2. **ตัวแปรที่ศึกษา** เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในตามแนวของคู่มือการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กรมอาชีวศึกษา ดังนี้

2.1 การเตรียมการ หมายถึง การเตรียมความพร้อมของบุคลากรสร้างความตระหนัก พัฒนาความรู้และทักษะและแต่งตั้งกรรมการที่รับผิดชอบ

2.2 การดำเนินงาน หมายถึง การปฏิบัติการในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน ดังนี้

1) วางแผนการปฏิบัติงาน (P) มีการกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษา จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย กำหนดระยะเวลา กำหนดงบประมาณ กำหนดผู้รับผิดชอบ

2) การดำเนินงาน (D) มีการจัดส่งเสริมสนับสนุนจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากร กำกับติดตามให้การนิเทศ

3) ตรวจสอบประเมินผล (C) มีการวางกรอบการประเมินจัดหาหรือจัดทำเครื่องมือ เก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล แปลความหมาย

4) นำผลการประเมินมาปรับปรุง (A) มีการปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากรวางแผนในระยะต่อไป จัดทำข้อมูลสารสนเทศ

2.3 การรายงาน จัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี โดยรวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมิน วิเคราะห์ค่ามาตรฐาน เขียนรายงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) จำนวน 6 ข้อ จำแนกเป็น เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่และประสบการณ์ในการทำงาน จำนวน 6 ข้อ มีลักษณะเป็นตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (forced choice)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในและปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพ ซึ่งได้ปรับปรุงและพัฒนาจากแบบสอบถามของนางสาววัชรีย์ เทพพุทธรังกูร ตามกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสำนักงานคณะกรรมการประเมินการศึกษาแห่งชาติ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของไลเคิร์ต (Likert) โดยกำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีความหมายดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีการดำเนินการหรือมีปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมากที่สุด มีน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง มีการดำเนินการหรือมีปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมาก มีน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง มีการดำเนินการหรือมีปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับปานกลาง มีน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง มีการดำเนินการหรือมีปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับน้อย มีน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 1 หมายถึง มีการดำเนินการหรือมีปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

2. การสนทนากลุ่ม (focus group) เพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาของจังหวัดกาญจนบุรี จากรองผู้อำนวยการสถานศึกษา 6 คน และครูที่ทำหน้าที่ดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในจาก 6 สถานศึกษารวม 12 คน

การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง แล้วนำผลการศึกษามาปรับปรุงเครื่องมือโดยการปรึกษาอาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์

2. ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษาและเนื้อหา ให้สอดคล้องกับงานการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โดยใช้ค่าเทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence)

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับวิทยาลัยเทคนิคสุพรรณบุรี และวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี ผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ 8 คน อาจารย์ผู้สอน 30 คน รวมผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 38 คน

4. นำคะแนนสอบถามที่ได้กลับมาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)¹ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นแอลฟาเท่ากับ 0.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ทำหนังสือถึงคณบดีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี 6 สถานศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามข้อมูลทุกคน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยประสานงานกับผู้อำนวยการสถานศึกษา 6 สถานศึกษา โดยขอความอนุเคราะห์รวบรวมแบบสอบถามส่งคืนผู้วิจัยหรือเดินทางไปรับด้วยตนเอง

3. การรวบรวมข้อมูล การสนทนากลุ่ม (focus group) โดยเชิญรองผู้อำนวยการสถานศึกษา 6 สถานศึกษา และครูที่ทำหน้าที่ดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในจาก 6 สถานศึกษา

¹Lee J. Cronbach, Essentials of Psychological Testing, 3rd ed. (New York : Harper & Row Publishing, 1974), 161.

รวม 12 คน สนนทากลุ่ม (focus group) และผู้จัดบันทึกการวิเคราะห์สรุปผลของการสนทนา 1 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิจัยครั้งนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ความถี่ (f) และค่าร้อยละ (%)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของ เบสท์ (Best)² ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 แสดงว่า การดำเนินงาน/ปัญหาการประกันการคุณภาพภายใน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 แสดงว่า การดำเนินงาน/ปัญหาการประกันการคุณภาพภายใน อยู่ในระดับระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 แสดงว่า การดำเนินงาน/ปัญหาการประกันการคุณภาพภายใน อยู่ในระดับระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 แสดงว่า การดำเนินงาน/ปัญหาการประกันการคุณภาพภายใน อยู่ในระดับระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 แสดงว่า การดำเนินงาน/ปัญหาการประกันการคุณภาพภายใน อยู่ในระดับระดับมากที่สุด

3. การวิเคราะห์การสนทนากลุ่ม (focus group) ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

²John W. Best, Research in Education (Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall Inc., 1970), 190.

สรุป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบ 1) สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี 2) ปัญหาในการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี 3) แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ อาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 6 สถานศึกษา โดยมี ผู้อำนวยการสถานศึกษา 6 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 19 คน ครู จำนวนทั้งหมด 279 คน เป็นผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภท คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสำนักงานคณะกรรมการประเมินการศึกษาแห่งชาติ และการสนทนากลุ่ม เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลและการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง “การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี 2) ปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี และ 3) แนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้เครื่องมือในการวิจัย 2 ประเภท คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม และสภาพการดำเนินงานและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน และสนทนากลุ่ม (focus group) เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี โดยนำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้ทำหน้าที่ดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ส่งจำนวนแบบสอบถามไป 279 ฉบับ แล้วได้คืนมา 221 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.33 นำมาวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามจำแนกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

ตอนที่ 3 ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษา
จังหวัดกาญจนบุรี

ตอนที่ 4 แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษา
จังหวัดกาญจนบุรี

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นครูในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 5 แห่ง ซึ่งเป็นผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและรักษาการในตำแหน่งครู-อาจารย์ผู้สอน เป็นแบบสอบถาม จำนวน 221 ฉบับ เมื่อพิจารณาแยกตามเพศ อายุ อายุราชการ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามในสถานศึกษาของระดับ
อาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

ข้อมูลสถานภาพส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	153	69.23
1.2 หญิง	68	30.77
รวม	221	100.00
2. อายุ		
2.1 ไม่เกิน 30 ปี	30	13.57
2.2 31 – 40 ปี	51	23.08
2.3 41 – 50 ปี	46	20.82
2.4 51 ปีขึ้นไป	94	42.53
รวม	221	100.00
3. อายุราชการ		
3.1 ไม่เกิน 10 ปี	39	17.65
3.2 11 – 15 ปี	46	20.81
3.3 16 – 20 ปี	13	5.88
3.4 21 ปีขึ้นไป	123	55.66
รวม	221	100.00
4. ระดับการศึกษา		
4.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	5	2.26
4.2 ปริญญาตรี	111	50.23
4.3 สูงกว่าปริญญาตรี	105	47.51
รวม	221	100.00
5. ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน		
5.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	5	2.26
5.2 รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	15	6.79
5.3 ครูผู้สอน	201	90.95
รวม	221	100.00
ข้อมูลสถานภาพส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
6. ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน		
6.1 ไม่เกิน 5 ปี	33	14.93
6.2 6 – 10 ปี	43	19.46
6.3 11 – 15 ปี	26	13.12
6.4 16 ปีขึ้นไป	116	52.49
รวม	221	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นชายจำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 69.23 เป็นหญิงจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 30.77 อายุ 51 ปีขึ้นไป มากที่สุด จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 42.53 รองลงมาคือ อายุ 31-40 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 23.08 และอายุไม่เกิน 30 ปี น้อยที่สุด จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 13.52 อายุราชการ 21 ปีขึ้นไป มากที่สุด จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 55.66 รองลงมามีอายุราชการ 11-15 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 20.81 และ 16-20 ปี น้อยที่สุด จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 5.88 ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีจำนวนมากที่สุด 111 คน คิดเป็นร้อยละ 50.23 รองลงมาสูงกว่าปริญญาตรี 105 คน คิดเป็นร้อยละ 47.51 ต่ำกว่าปริญญาตรีมีจำนวนน้อยที่สุด 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.26 ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน เป็นครูมีจำนวนมากที่สุด 201 คน คิดเป็นร้อยละ 90.95 รองลงมาเป็นผู้ช่วยการศึกษาศึกษา 15 คน คิดเป็นร้อยละ 6.79 และเป็นผู้อำนวยการศึกษาศึกษา น้อยที่สุด 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.26 ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน 16 ปีขึ้นไป มีจำนวนมากที่สุด 116 คน คิดเป็นร้อยละ 52.79 รองลงมา 6-10 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 19.46 และประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบันน้อยที่สุด 26 คน คิดเป็นร้อยละ 13.12

ตอนที่ 2 การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี
การวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าระดับของการดำเนินงานการประกันคุณภาพ ภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี โดยรวม

สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	ระดับ
1. การเตรียมการ	3.84	0.53	มาก
2. การดำเนินงาน	3.97	0.87	มาก
2.1 การวางแผนการปฏิบัติงาน (P)	4.06	0.62	มาก
2.2 การดำเนินงาน (D)	3.94	0.78	มาก
2.3 การตรวจสอบประเมินผล (C)	3.88	0.60	มาก
2.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุง (A)	3.95	0.62	มาก
3. การรายงาน	3.92	0.60	มาก
รวม	3.92	0.53	มาก

จากตารางที่ 5 การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.92$, $\sigma = 0.53$) โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ การดำเนินงาน ($\mu = 3.97$, $\sigma = 0.87$) การรายงาน ($\mu = 3.92$, $\sigma = 0.60$) และการเตรียมการ ($\mu = 3.84$, $\sigma = 0.53$)

เมื่อจำแนกผลการวิเคราะห์ข้อมูล การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี เป็นรายด้าน ปรากฏผลดังตารางที่ 6-8

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าระดับของการดำเนินงานการประกันคุณภาพ ภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการเตรียมการ

การเตรียมการ	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	ระดับ
การเตรียมการ			
1. จัดประชุมชี้แจงนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ	3.93	0.59	มาก
2. จัดระดมความคิดเพื่อกำหนดมาตรฐานอาชีวศึกษาในการประกันคุณภาพ	3.88	0.68	มาก
3. เชิญวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพแก่บุคลากร	3.11	1.06	ปานกลาง
4. ส่งเสริมให้บุคลากรศึกษาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับประกันคุณภาพภายใน	3.75	0.77	มาก
5. แต่งตั้งคณะกรรมการ การประกันคุณภาพภายใน	4.53	0.71	มาก
รวม	3.84	0.76	มาก

มหาวิทยาลัยศิลปากร สาขาวิชานิติศาสตร์

จากตารางที่ 6 การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการเตรียมการ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.84, \sigma = 0.76$) โดยแต่งตั้งคณะกรรมการ การประกันคุณภาพภายใน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.53, \sigma = 0.71$) รองลงมาคือ จัดประชุมชี้แจงนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ ($\mu = 3.93, \sigma = 0.59$) และเชิญวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพแก่บุคลากร มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.11, \sigma = 1.06$)

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าระดับของการดำเนินงานการประกันคุณภาพ ภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการดำเนินงาน

การดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	ระดับ
1. วางแผนการปฏิบัติงาน	4.06	0.62	มาก
1.1 มีการวางแผนการกำหนดเป้าหมายในการดำเนินการ	3.89	0.72	มาก
1.2 มีการวางแผนเตรียมลำดับความสำคัญข้อมูลการอาชีวศึกษา	4.26	4.26	มาก
1.3 มีการวางแผนกำหนดแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	4.37	0.86	มาก
1.4 มีการวางแผนด้านงบประมาณและระยะเวลาเพื่อใช้ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	3.34	0.79	ปานกลาง
1.5 มีการวางแผนกำหนดผู้รับผิดชอบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	4.48	0.79	มาก
2. ดำเนินการตามแผน	3.94	0.78	มาก
2.1 มีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจก่อนนำไปใช้	3.85	0.65	มาก
2.2 มีกำกับ ติดตามการปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินงานที่ได้วางไว้	3.77	0.69	มาก
2.3 มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานเป็นทีมและมีความสุข	4.10	0.97	มาก
2.4 จัดอุปกรณ์ เครื่องมือให้ในการดำเนินงาน	4.00	1.07	มาก
2.5 มีการนิเทศให้คำแนะนำในการดำเนินการ	4.00	1.13	มาก
3. ตรวจสอบประเมินผล	3.88	0.60	มาก
3.1 มีการวางกรอบการประเมิน	4.25	0.92	มาก
3.2 มีการแปลความหมายข้อมูลรายบุคคลและข้อมูลของสถานศึกษา	3.48	0.86	ปานกลาง
3.3 มีการจัดทำเครื่องมือการประเมินแต่ละมาตรฐาน	3.61	0.91	มาก

ตารางที่ 7 (ต่อ)

การดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	ระดับ
3.4 มีระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียน ผู้ปกครอง ครู อาจารย์และชุมชน	4.19	1.00	มาก
3.5 มีการรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลรายบุคคล ข้อมูลของสถานศึกษา	4.17	1.00	มาก
4. นำผลการประเมินมาปรับปรุง	3.95	0.62	มาก
4.1 มีการปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร	4.11	1.00	มาก
4.2 มีคณะกรรมการประเมินภายในสถานศึกษา	4.02	0.76	มาก
4.3 มีการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย ของสถานศึกษา	3.99	0.77	มาก
4.4 มีการประชุมปรึกษาหารือของคณะกรรมการ จัดทำข้อมูลสารสนเทศ	3.95	0.72	มาก
4.5 มีกำหนดแนวทางพัฒนาจุดแข็งและปรับปรุง จุดอ่อน เพื่อวางแผนการดำเนินงานนี้ต่อไป	3.49	0.89	ปานกลาง
รวม	3.97	0.87	มาก

จากตารางที่ 7 การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการดำเนินงาน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.97$, $\sigma = 0.87$) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ วางแผนการปฏิบัติงาน ($\mu = 4.06$, $\sigma = 0.62$) นำผลการประเมินมาปรับปรุง ($\mu = 3.95$, $\sigma = 0.62$) ดำเนินการตามแผน ($\mu = 3.94$, $\sigma = 0.78$) และตรวจสอบประเมินผล ($\mu = 3.88$, $\sigma = 0.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีเพียง 3 ข้อ มีอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีกำหนดแนวทางพัฒนาจุดแข็งและปรับปรุงจุดอ่อน เพื่อวางแผนการดำเนินงานนี้ต่อไป ($\mu = 3.49$, $\sigma = 0.89$) มีการแปลความหมายข้อมูลรายบุคคลและข้อมูลสถานศึกษา ($\mu = 3.88$, $\sigma = 0.86$) และมีการวางแผนด้านงบประมาณและระยะเวลาเพื่อใช้ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ($\mu = 3.34$, $\sigma = 0.79$) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าระดับของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการรายงาน

การรายงาน	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	ระดับ
1. มีการรวบรวมผลการดำเนินงาน	4.36	0.85	มาก
2. มีคณะกรรมการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน	4.26	0.92	มาก
3. มีการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานแต่ละมาตรฐาน	3.56	0.77	มาก
4. มีการรายงานการประเมินตนเอง	3.72	0.84	มาก
5. มีการนำเสนอผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ	3.25	1.13	ปานกลาง
รวม	3.83	0.90	มาก

จากตารางที่ 8 การดำเนินงานการรายงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.83$, $\sigma = 0.90$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ มีการรวบรวมผลการดำเนินงาน ($\mu = 4.36$, $\sigma = 0.85$) มีคณะกรรมการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.92$) มีการรายงานการประเมินตนเอง ($\mu = 3.72$, $\sigma = 0.84$) และมีการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานแต่ละมาตรฐาน ($\mu = 3.56$, $\sigma = 0.77$) ยกเว้นมีการนำเสนอผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.25$, $\sigma = 1.13$)

ตอนที่ 3 ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี
การวิเคราะห์ระดับปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังปรากฏในตารางที่ 9-12

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าระดับของปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวม

ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	ระดับ
1. การเตรียมการ	2.40	0.77	น้อย
2. การดำเนินงาน	2.48	0.85	น้อย
2.1 การวางแผนการปฏิบัติงาน (P)	2.42	0.78	น้อย
2.2 การดำเนินงาน (D)	2.48	0.76	น้อย
2.3 การตรวจสอบประเมินผล (C)	2.53	0.80	ปานกลาง
2.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุง (A)	2.49	0.78	น้อย
3. การรายงาน	2.39	0.78	น้อย
รวม	2.45	0.73	น้อย

จากตารางที่ 9 ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.45$, $\sigma = 0.73$) โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ การดำเนินงาน ($\mu = 2.48$, $\sigma = 0.85$) การเตรียมการ ($\mu = 2.40$, $\sigma = 0.77$) และการรายงาน ($\mu = 2.39$, $\sigma = 0.78$)

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าระดับของปัญหาการดำเนินงานการประกัน
คุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการเตรียมการ

ปัญหาด้านการเตรียมการ	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	ระดับ
1. จัดประชุมชี้แจงนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ	2.41	0.77	น้อย
2. จัดระดมความคิดเพื่อกำหนดมาตรฐานอาชีวศึกษาในการประกันคุณภาพ	2.39	0.89	น้อย
3. เชิญวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพแก่บุคลากร	2.39	0.85	น้อย
4. ส่งเสริมให้บุคลากรศึกษาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับประกันคุณภาพภายใน	2.57	0.99	ปานกลาง
5. แต่งตั้งคณะกรรมการการประกันคุณภาพภายใน	2.25	0.96	น้อย
รวม	2.40	0.89	น้อย

จากตารางที่ 10 ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการเตรียมการ โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.40, \sigma = 0.89$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 3 ข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปน้อยดังนี้ จัดประชุมชี้แจงนโยบายมาตรการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ ($\mu = 2.41, \sigma = 0.77$) จัดระดมความคิดเพื่อกำหนดมาตรฐานอาชีวศึกษาในการประกันคุณภาพ เชิญวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพแก่บุคลากร ($\mu = 2.39, \sigma = 0.89$) แต่งตั้งคณะกรรมการการประกันคุณภาพภายใน ($\mu = 2.25, \sigma = 0.96$) และมีปัญหาอยู่ในระดับกลาง 1 ข้อ คือ ส่งเสริมให้บุคลากรศึกษาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับประกันคุณภาพภายใน ($\mu = 2.57, \sigma = 0.99$)

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าระดับของปัญหาการดำเนินงานการประกัน
คุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการดำเนินงาน

ปัญหาด้านการดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	ระดับ
1. วางแผนการปฏิบัติงาน	2.42	0.78	น้อย
1.1 มีการวางแผนการกำหนดเป้าหมายในการ ดำเนินการ	2.43	0.79	น้อย
1.2 มีการวางแผนเตรียมลำดับความสำคัญข้อมูล การอาชีวศึกษา	2.34	0.88	น้อย
1.3 มีการวางแผนกำหนดแนวทางการ ดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	2.37	0.80	น้อย
1.4 มีการวางแผนด้านงบประมาณและระยะเวลา เพื่อใช้ในการดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายใน	2.50	0.89	ปานกลาง
1.5 มีการวางแผนกำหนดผู้รับผิดชอบการดำเนิน ประกันคุณภาพภายใน	2.51	0.86	ปานกลาง
2. ดำเนินการตามแผน	2.48	0.85	น้อย
2.1 มีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจก่อนนำแผน ไปใช้	2.48	0.81	น้อย
2.2 มีกำกับ ติดตามการปฏิบัติตามแนวทางการ ดำเนินงานที่ได้วางไว้	2.49	0.82	น้อย
2.3 มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุก คนทำงานเป็นทีมและมีความสุข	2.53	0.84	ปานกลาง
2.4 จัดอุปกรณ์ เครื่องมือให้ในการดำเนินงาน	2.40	0.85	น้อย
2.5 มีการนิเทศให้คำแนะนำในการดำเนินการ	2.50	0.87	ปานกลาง
3. ตรวจสอบประเมินผล	2.53	0.80	ปานกลาง
3.1 มีการวางกรอบการประเมิน	2.51	0.82	ปานกลาง
3.2 มีการแปลความหมายข้อมูลรายบุคคลและ ข้อมูลของสถานศึกษา	2.55	0.83	ปานกลาง
3.3 มีการจัดทำเครื่องมือการประเมินแต่ละ มาตรฐาน	2.51	0.85	ปานกลาง

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	ระดับ
3.4 มีระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียน ผู้ปกครอง ครู อาจารย์และชุมชน	2.57	0.89	ปานกลาง
3.5 มีการรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลรายบุคคล ข้อมูลของสถานศึกษา	2.71	0.95	ปานกลาง
4. นำผลการประเมินมาปรับปรุง	2.49	0.78	น้อย
4.1 มีการปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร	2.52	0.86	ปานกลาง
4.2 มีคณะกรรมการประเมินภายในสถานศึกษา	2.43	0.88	น้อย
4.3 มีการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย ของสถานศึกษา	2.47	0.90	น้อย
4.4 มีการประชุมปรึกษาหารือของคณะกรรมการ จัดทำข้อมูลสารสนเทศ	2.39	0.83	น้อย
4.5 มีกำหนดแนวทางพัฒนาจุดแข็งและปรับปรุง จุดอ่อน เพื่อวางแผนการดำเนินงานต่อไป	2.48	0.86	น้อย
รวม	2.48	0.85	น้อย

จากตารางที่ 11 ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการดำเนินงาน โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.48$, $\sigma = 0.85$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 3 ข้อ โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยดังนี้ การนำผลการประเมินมาปรับปรุง ($\mu = 2.49$, $\sigma = 0.78$) ดำเนินการตามแผน ($\mu = 2.48$, $\sigma = 0.85$) วางแผนการปฏิบัติงาน ($\mu = 2.42$, $\sigma = 0.78$) และมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ ตรวจสอบประเมินผล ($\mu = 2.53$, $\sigma = 0.80$)

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าระดับของปัญหาการดำเนินงานการประกัน
คุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการรายงาน

ปัญหาด้านการรายงาน	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	ระดับ
1. มีการรวบรวมผลการดำเนินงาน	2.44	0.84	น้อย
2. มีคณะกรรมการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน	2.42	0.85	น้อย
3. มีการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานแต่ละมาตรฐาน	2.52	0.86	ปานกลาง
4. มีการรายงานการประเมินตนเอง	2.31	0.86	น้อย
5. มีการนำเสนอผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ	2.28	0.87	น้อย
รวม	2.39	0.86	น้อย

จากตารางที่ 13 ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการรายงาน พบว่า โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.39$, $\sigma = 0.86$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ระดับน้อย 3 ข้อ จากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยดังนี้ มีการรวบรวมผลการดำเนินงาน ($\mu = 2.44$, $\sigma = 0.84$) มีคณะกรรมการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน ($\mu = 2.42$, $\sigma = 0.85$) มีการรายงานการประเมินตนเอง ($\mu = 2.31$, $\sigma = 0.86$) มีการนำเสนอผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ($\mu = 2.28$, $\sigma = 0.87$) และมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ มีการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานแต่ละมาตรฐาน ($\mu = 2.52$, $\sigma = 0.86$)

ตอนที่ 4 แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

ในการวิจัยการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไป 6 สถานศึกษา ได้รับข้อมูลกลับ 5 สถานศึกษา ดังนั้น ในการจัดสนทนากลุ่ม (focus group) จึงประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูที่การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน จาก 5 สถานศึกษา จำนวน 10 คน ผลจากการสนทนากลุ่ม (focus group) เพื่อทราบแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ปรากฏผลดังนี้

1. **ด้านการเตรียมการ** แนวทางในการเตรียมการเพื่อพัฒนาบุคลากรในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย การพัฒนาความรู้และทักษะในการประกันคุณภาพภายใน และการแต่งตั้งคณะกรรมการ สรุปแนวทางได้ 3 ประการ ดังนี้

1.1 การส่งบุคลากรในสถานศึกษาไปเข้ารับการอบรมตามที่หน่วยงานต้นสังกัดจัดให้ โดยส่งบุคลากรแกนนำของวิทยาลัย และให้บันทึกเกี่ยวกับความรู้ที่ได้รับและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานตามแบบฟอร์มที่กำหนด

1.2 ผู้บริหารเป็นผู้อบรมให้ความรู้ หลังจากที่ผู้บริหารได้เข้ารับการอบรมจากหน่วยงานอื่น ๆ เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้มีความรู้ มีความสามารถ มีภาวะผู้นำ เป็นที่ยอมรับ สามารถให้การอบรมแก่บุคลากรในวิทยาลัย และสามารถให้คำปรึกษาแก่ครูที่มีปัญหาได้

1.3 การศึกษาดูงานจากวิทยาลัยอื่น ๆ ที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรได้มีโอกาสเห็นในสภาพจริงของสถาบันอื่น เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติมากขึ้น

2. ด้านการดำเนินงาน

2.1 วางแผนการปฏิบัติงาน ควรเริ่มต้นที่การจัดทำธรรมนูญวิทยาลัยสู่แผนปฏิบัติการ 3 ปี และแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งเกิดจากการประชุมปรึกษาร่วมกันของผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน เพื่อหาข้อสรุปความต้องการหรือแนวทางที่ต้องการให้วิทยาลัยพัฒนา ในการนำเข้าสู่กระบวนการวางแผนการปฏิบัติงาน โดยทุกขั้นตอนต้องผ่านความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา จากนั้นผู้บริหารและครูจัดทำโครงการ และกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการต่าง ๆ ทั้งโครงการที่ต่อเนื่องจากการศึกษาที่ผ่านมา หรือโครงการใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการปฏิบัติงาน และนโยบายในการพัฒนาวิทยาลัย 6 ด้าน คือ บุคลากร อาคารสถานที่ ธุรการ การเงิน วิชาการ กิจกรรมนักเรียนนักศึกษา และสัมพันธ์ชุมชนอย่างต่อเนื่องทุกปี

2.2 การดำเนินการตามแผน ในช่วงแรก ของการดำเนินงาน ไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ วิทยาลัยจะต้องปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ให้สามารถดำเนินงานต่าง ๆ ได้ตามแผนการดำเนินงานอย่างมีระบบ ในระยะต่อมาครูควรควบคุมการทำงานต่าง ๆ ในที่วางไว้อยู่ในระบบ

2.3 การตรวจสอบประเมินผล ในการตรวจสอบการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้บริหารวิทยาลัยควรเป็นประธานกรรมการตรวจสอบ มีการแต่งตั้งกรรมการเพื่อเป็นผู้นิเทศ กำกับติดตามการปฏิบัติงานตามโครงการต่าง ๆ ในการตรวจสอบ นิเทศติดตาม ควรเป็นการตรวจสอบที่ไม่เป็นทางการ แต่เป็นการร่วมปรึกษาหารือ ถึงผลการปฏิบัติงาน การบรรลุตามจุดมุ่งหมายตามที่คาดการณ์ไว้ ค้นหาปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้งานไม่บรรลุเป้าหมาย วิเคราะห์ข้อดี และข้อที่ควรพัฒนาของแต่ละโครงการ ควรมีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือทุกเดือน เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ภาวะคุกคามและแนวทางพัฒนาต่อไป

2.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุง ควรนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน โดยขั้นตอนนี้จะเกิดควบคู่ไปกับการปฏิบัติงาน เมื่อมีการปรึกษาหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ถ้าพบจุดบกพร่องสามารถนำมาแก้ไขได้ทันที โดยให้ครูมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นและช่วยเหลือกัน มีการสรุปผลการดำเนินงานทุกสิ้นปีการศึกษา เพื่อใช้ผลการปฏิบัติงานเป็นแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการในปีต่อไป พร้อมทั้งรายงานต่อผู้บริหาร ประชาชน ผู้ปกครองนักเรียน นักศึกษา ในแต่ละปีการศึกษา

3. ด้านการรายงาน ควรจัดทำรายงานสรุปผลการปฏิบัติงานของวิทยาลัยในรอบปี ผลการประเมินแต่ละโครงการ เพื่อรายงานต่อผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยงานต้นสังกัด และรายงานให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนทราบ ในส่วนการรายงานให้ชุมชน ควรจัดรูปแบบของการประชุมชี้แจงผลการปฏิบัติงานในรอบปี โดยจัดปีละครั้งหรือสองครั้งขึ้นอยู่กับความเหมาะสม และใช้เป็นโอกาสสอบถามความต้องการต่างๆ ของชุมชนที่ต้องการให้วิทยาลัยพัฒนา รวมทั้งข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน เพื่อวิทยาลัยจะได้นำข้อมูลประกอบการวางแผนการปฏิบัติงานต่อไป

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี 2) ปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี และ 3) ทราบแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครู จำนวนทั้งสิ้น 279 คน ในการรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้รับจากแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 221 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.33 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภท คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และการสนทนากลุ่ม (focus group) สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยเพื่อนำไปสู่การอภิปรายผลดังนี้

1. การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การดำเนินงาน การรายงาน และการเตรียมการ
2. ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การดำเนินงาน การเตรียมการ และการรายงาน

3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ดังนี้

3.1 การเตรียมการ เพื่อพัฒนาบุคลากรในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน โดยการส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม ให้ผู้บริหารเป็นผู้ให้การอบรม และการศึกษาดูงานจากวิทยาลัยอื่น ๆ ที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3.2 ด้านการดำเนินงาน ในการวางแผนปฏิบัติงาน ควรเริ่มจากการจัดทำธรรมนูญวิทยาลัยสู่แผนปฏิบัติการ 3 ปี และแผนปฏิบัติการประจำปี โดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน มีการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้อย่างมีระบบ มีการตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยมีผู้บริหารเป็นประธานกรรมการตรวจสอบ มีคณะกรรมการนิเทศติดตามตรวจสอบอย่างไม่เป็นทางการเพื่อทราบปัญหา อุปสรรค เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานต่อไป

3.3 ด้านการรายงาน ควรจัดทำรายงานสรุปผลการปฏิบัติงานของวิทยาลัยทุกรอบปี เพื่อเสนอผู้บังคับบัญชา หน่วยงานต้นสังกัด คณะกรรมการสถานศึกษา ที่ประชุมผู้ปกครอง และชุมชน พร้อมทั้งสอบถามความต้องการของชุมชนที่ต้องการให้วิทยาลัยพัฒนาเพื่อประกอบกรวางแผนการปฏิบัติงานต่อไป

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยนำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า การประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 47 และ 48 ได้กำหนดให้มีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา โดยเริ่มให้มีการประเมินมาตรฐานภายนอกครั้งแรกในปีการศึกษา 2544 ทำให้สถานศึกษาเกิดการตื่นตัวที่จะดำเนินการประกันคุณภาพภายในเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก และผู้บริหารได้สร้างความตระหนักและพัฒนาความรู้และทักษะด้านการประเมินตนเองให้แก่บุคลากร แต่งตั้งคณะทำงานประเมินคุณภาพภายใน ทำหน้าที่ประสานงานและดำเนินงานตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1) การวางแผน ประกอบด้วยเตรียมระบบข้อมูลสารสนเทศ การจัดทำธรรมนูญโรงเรียนและแผนพัฒนาคุณภาพโรงเรียน ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษา จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย การกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณและ

ผู้รับผิดชอบ 2) การปฏิบัติตามแผน โดยกำกับติดตามและนิเทศการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และ และ 3) การตรวจสอบการประเมินผล โดยกำหนดกรอบการประเมิน เก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล แปลความหมายและตรวจสอบ/ปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร การวางแผนการดำเนินงาน ในระยะต่อไป และจัดทำรายงานการประเมินตนเอง มีการเตรียมการเพื่อสร้างความพร้อมให้แก่ บุคลากรและจัดให้มีกลไกในการดำเนินงาน หลังจากนั้นบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาและ ผู้เกี่ยวข้องจึงร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันตรวจสอบ และร่วมกันปรับปรุง ให้บรรลุวัตถุประสงค์ ของการประเมินผลภายในสถานศึกษา และที่สำคัญก็เพื่อการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา ดังนั้น เมื่อมีการวางแผนที่ดีย่อมส่งผลไปสู่การดำเนินงานที่ดีด้านอื่น ๆ ด้วย จึงทำให้การประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี อยู่ในระดับมาก ดังที่ ชาติชาย พิมพิไสย ได้วิจัยเรื่องการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานประกันคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับสุวิมล ว่องวานิช กล่าววาระบบการปฏิบัติงานดำเนินงานประเมินผลภายในสถานศึกษาเป็นระบบย่อยที่ สอดคล้องกับขั้นตอนการทำงานตามวงจร PDCA ซึ่งจะมีผลสอดคล้องเชื่อมโยงถึงกันทุกด้าน ส่วนแพตริเซีย (Patricia) ได้วิจัยเรื่องการประเมินการก้าวไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษาและ การควบคุมการปฏิบัติในประเทศเยอรมัน สวีเดน ฝรั่งเศส นิวซีแลนด์และออสเตรเลีย ผลการวิจัย พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจนในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา กลไกทาง สังคมช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในประเทศเยอรมันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาย จาก จังหวัดหนึ่งไปอีกจังหวัดหนึ่ง การประกันคุณภาพการศึกษาและควบคุมการประเมินถือว่าเป็น สิ่งสำคัญของครูที่ต้องรับผิดชอบต่ออาชีพของตนซึ่งต้องดำเนินไปอย่างมีเหตุผลและมีกระบวนการ ที่ชัดเจน ในประเทศสวีเดนเกิดการเปลี่ยนแปลงในการประกันคุณภาพการศึกษา จนถึงการ ประเมินครูในสถานศึกษา ซึ่งต้องเกิดการพัฒนาอย่างชัดเจน ในประเทศฝรั่งเศสให้ความสำคัญ และเชื่อถือกับการใช้ข้อสอบภายนอกโรงเรียนมีการควบคุมจากส่วนกลาง ในประเทศนิวซีแลนด์ ให้ความสำคัญกับการประเมินจากบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา นำเอาระบบการสอบ มาตรฐานกลางซึ่งอ้างอิงไปสู่การยอมรับที่เป็นมาตรฐาน มีการเตรียมการอย่างมีแบบแผนสู่การ ควบคุมคุณภาพ และการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและการศึกษาขั้นสูงต่อไป และวินด์แฮมได้เสนอระบบการจัดสรรสนเทศทางการศึกษาเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพในสถานศึกษา สิ่งที่ดีถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในระบบดังกล่าวคือ การกำหนดตัวบ่งชี้ ซึ่งจะใช้เป็นสารสนเทศในการกำหนดสถานะปัจจุบัน และสถานะที่เป็นเป้าประสงค์ อันจะนำไปสู่ การกำหนดแนวทาง ในการพัฒนาระบบการศึกษาจากสถานะปัจจุบันให้ได้ตามเป้าประสงค์

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการดำเนินงานซึ่งการวางแผนการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารนำกระบวนการ PDCA มาใช้ในการประเมินผลภายในสถานศึกษา เพื่อให้การทำงานนั้นมีการประเมินตนเองไปพร้อมกันอย่างต่อเนื่อง ดังที่ ประชุมรودประเสริฐ กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผนไว้ว่า การวางแผนจะช่วยให้มีการใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุด ช่วยให้ผู้ปฏิบัติหรือผู้บริหารสามารถคาดการณ์ล่วงหน้า และแก้ไขปัญหาเพื่อให้ได้ดำเนินการตามแบบอย่างต่อเนื่องทันเหตุการณ์ นอกจากนี้ มณฑล ทราซัว ซึ่งได้ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารฝ่ายวางแผนและพัฒนาของวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา พบว่า การวางแผน การนำแผนไปปฏิบัติ การติดตาม การควบคุม และประเมินผล สามารถแก้ปัญหาอุปสรรคได้ทุกด้าน ซึ่งผู้บริหารจะต้องให้ความร่วมมือและเอาใจใส่ในด้านการวางแผน และการอบรมให้ความรู้และความเข้าใจในเรื่องของการวางแผนเป็นอย่างดี นอกจากนี้ถ้ามีการวางแผนที่ดีย่อมส่งผลเชื่อมโยงทั้งระบบ คือส่งผลไปสู่องค์ประกอบอื่น ๆ ด้วย

สำหรับด้านการรายงานผล ซึ่งมีค่าเฉลี่ยในระดับมากเป็นอันดับสุดท้าย อาจเนื่องมาจากเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการประกันคุณภาพภายใน แต่เมื่อพิจารณาความสำคัญแล้วเราจะพบว่า การเขียนรายงานการประเมินตนเอง มีความสำคัญมาก มิใช่เฉพาะจัดทำขึ้นเพื่อรายงานต้นสังกัดเท่านั้น แต่ต้องรายงานให้ชุมชนทราบด้วย ดังผลการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์หมิ่นทิน และการปฏิบัติงานประเมินผลภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของ สุกัญญา แซ่มซ้อย ที่พบว่า การจัดทำรายงานการประเมินผลตนเองของสถานศึกษา เป็นการจัดทำขึ้นมาเพื่อรายงาน หน่วยงานต้นสังกัด ส่วนการรายงานให้ชุมชนทราบยังไม่ปรากฏชัดเจน ในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี พบว่าเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมที่ให้ความรู้ความเข้าใจ มีการแต่งตั้งคณะทำงานอย่างชัดเจน ผู้บริหารอำนวยความสะดวกสนับสนุนบุคลากรทำให้ทำงานอย่างมีความสุข มีระบบการนิเทศกำกับติดตาม กระตุ้นส่งเสริม มีการออกแบบเครื่องมือประเมินอย่างครอบคลุมประเด็นและกลุ่มเป้าหมาย มีระบบสารสนเทศ มีการนำผลประเมินมาปรับปรุง กำหนดโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาและมีการเขียนรายงานประเมินตนเอง ภาคเรียนละ 1 ครั้ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุกัญญา แซ่มซ้อย ที่พบว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จในการปฏิบัติงานประเมินสถานศึกษาขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของผู้บริหาร ความพร้อมในการทำงานของบุคลากร การทำงานเป็นทีม การปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ความรู้สึกการเป็นเจ้าของร่วมกัน และการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิบัติงานประเมินผลภายในสถานศึกษา

2. ด้านปัญหาในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติภาระหน้าที่ความรับผิดชอบการจัดการศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ

การศึกษาของโรงเรียนที่สอดคล้องกับนโยบายและนำไปปฏิบัติจนเกิดเป็นรูปธรรม เป็นต้นว่า บุคลากรมีการเตรียมความพร้อมด้านการเตรียมเอกสาร หลักฐาน แบบรายงานผล การประสานงาน กับองค์กรภายนอก และการสร้างความเข้าใจ จึงทำให้ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานการ ประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี อยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับ ชาติชาย พิมพิไสย ที่ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานการควบคุมคุณภาพการศึกษามีอยู่ในระดับน้อย และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ สมพงษ์ เกษมสิน ที่พบว่าหากสถานศึกษามีสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมาก ย่อมส่งผลให้ระดับปัญหาลดลง ในขณะที่การวิจัยครั้งนี้พบว่าปัญหาด้านการประเมินเป็นปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลาง และเป็นปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทุก ๆ ปัญหา นั่นเป็นเพราะว่าในการตรวจสอบประเมินผลมีการดำเนินการที่ค่อนข้างต่ำกว่าทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับการแปลความหมาย ข้อมูล ยังมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าในทุกเรื่อง อาจเป็นเพราะบุคลากรยังมีประสบการณ์น้อย จึงให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าวนี้ไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ที่ได้กล่าวว่า การประเมินเป็นกระบวนการใช้ดุลยพินิจและ/ หรือค่านิยมและข้อจำกัดต่าง ๆ ในการพิจารณาคัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยการเปรียบเทียบผลที่ได้รับกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. แนวทางในการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีในแต่ละด้าน ดังนี้ 1) ด้านการเตรียมการพัฒนาความรู้และทักษะในการประกันคุณภาพภายใน ควรใช้วิธีการส่งครูของวิทยาลัยไปอบรม แล้วนำความรู้มาขยายผลให้ครูในวิทยาลัย ดังที่ ถนอมพร เลาทจรัสแสง และสุทธิพร คล้ายเมืองปักย์ กล่าวถึงการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ของครูจะต้องจัดอบรมให้ครูได้ตระหนักถึงปัญหาและความสำคัญ เพื่อจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีต่อไป สอดคล้องกับ อุทัย หิรัญโต กล่าวว่า การศึกษาอบรมจัดเป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคคลในหน่วยงาน เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร สอนให้คนได้เรียนรู้เข้าใจหลักวิทยาการวิธีปฏิบัติถูกต้องทันสมัยและเหมาะสม อีกทั้งเป็นการสร้างเสริมคุณวุฒิ สมรรถภาพในการปฏิบัติงาน และศึกษาดูงานจากวิทยาลัยอื่น ๆ ที่ประสบความสำเร็จเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน พร้อมทั้งผู้บริหารเป็นผู้อบรมให้ความรู้ 2) ด้านการดำเนินงานในการวางแผนการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษานำบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มาร่วมวางแผนในการปฏิบัติงานของวิทยาลัยคือ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน เป็นผู้ร่วมกำหนดความต้องการเพื่อวิทยาลัยนำไปวางแผนการปฏิบัติงานบริหารหลัก 6 ด้าน ได้แก่ บุคลากร อาคารสถานที่ ธุรการ การเงิน วิชาการ กิจการ นักเรียน นักศึกษา และสัมพันธ์ชุมชน ส่วนดำเนินการตามแผน ครูทุกคน

ในวิทยาลัยต้องมีความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานตามแผน มีการปรึกษาหารือในการปฏิบัติงาน ร่วมรับผิดชอบ มีการทำงานเป็นทีม เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ตามแนวทางกรมวิชาการที่ว่า การทำงานเป็นทีมเป็นการทำงานร่วมกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ที่มีเป้าหมายเดียวกัน เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์เกี่ยวกับสมาชิกของกลุ่มต้องมีความรับผิดชอบ ร่วมกัน โดยสมาชิกในกลุ่มต้องช่วยเหลือพึ่งพากัน เพื่อให้งานประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวิมล ว่องวานิช ที่พบว่าการทำงานเป็นทีมเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้การ ดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาประสบความสำเร็จ ในด้านการตรวจสอบ ประเมินผลให้ผู้บริหารเป็นประธานในการนิเทศกับติดตาม เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติงาน การนิเทศ กำกับติดตามเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้ดำเนินการตามแผน สอดคล้องกับ จำรัส นองมาก ที่กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาต้องอาศัยการนิเทศอย่างเป็นระบบ และ วิไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ กล่าวว่า การนิเทศเป็นการกระตุ้นให้การทำงานประสบผลสำเร็จ สำหรับการนำผลการประเมินมา ปรับปรุงงานเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องมาจากขั้นตอนของการตรวจสอบ โดยนำผลการตรวจสอบ ปรึกษาหารือกัน เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน และหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน อย่างต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติที่ว่า การประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติต่อเนื่อง จึงส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยไม่ได้เป็นการเพิ่มภาระในการปฏิบัติงานของบุคลากร

3) การรายงาน เมื่อมีการตรวจสอบงาน ปรับปรุงการปฏิบัติงานแล้วควรจัดทำรายงานเสนอ หน่วยงานต้นสังกัด และรายงานให้ชุมชนทราบโดยวิธีการจัดประชุมชี้แจง ในขณะที่เดียวกันก็จะ สอบถามความต้องการและข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาจากชุมชนเพื่อนำมากำหนดแนวทางการ จัดการศึกษาของวิทยาลัยต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากข้อค้นพบของการวิจัยและการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะใน การวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัด กาญจนบุรี อยู่ในระดับมาก เพื่อรักษาสภาพผลการประเมินและพัฒนาให้ถึงระดับมากที่สุด ผู้บริหารควรเพิ่มการเตรียมการ โดยให้คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง เข้าอบรม พัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และศึกษาดูงานในวิทยาลัยอื่น ๆ เพื่อนำความรู้และประสบการณ์กลับมาวางแผนการ ดำเนินงานอย่างเป็นระบบและชัดเจน

2. ควรดำเนินการประกันคุณภาพ ด้วยการตรวจสอบประเมินผล ควรมีการจัดระบบข้อมูลพื้นฐานการศึกษา และการพัฒนาระบบสารสนเทศอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางสำหรับผู้มีความสนใจและศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอาชีวศึกษาในโอกาสต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

1. ควรศึกษาอิทธิพลของตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลต่อความสำเร็จกับการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี
2. ควรศึกษาการพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายใน หลากหลายรูปแบบ เพื่อแบบที่เหมาะสมที่สุดกับอาชีวศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการจัดทำระบบสารสนเทศสถานศึกษา.

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544.

_____. แนวทางการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544.

_____. ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา : กรอบและแนวทางการดำเนินงาน. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานทดสอบการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544.

กรมสามัญศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ. เอกสารชุดแนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2544.

_____. การประกันคุณภาพการศึกษา เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2542.

_____. เอกสารชุดการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2543.

กรมอาชีวศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : งานประกันคุณภาพการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์, 2545.

_____. คู่มือการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : งานประกันคุณภาพการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์, 2545.

เข็มทอง สิริแสงเลิศ. “การวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

จงดี แซ่ตัน. “การวิเคราะห์ความเหมาะสมของวิธีการประเมินตัวบ่งชี้มาตรฐานการศึกษาในการประเมินผลภายในของโรงเรียน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

จิตติมา เทียมบุญประเสริฐ. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : บริษัท วี.เจ. พรินติ้ง, 2544.

ชาติชาย พิมพ์ไผ่. “การศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.

ทำเนียบ มหาพรหม. “การติดตามการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี.” วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.

ปทีป เมธาคณวุฒิ. เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

ปนัดดา เจียรกุล และคณะ. “รายงานผลการสัมมนาเราเอง การนิเทศการศึกษา : กลยุทธ์เพื่อการประกันคุณภาพ.” กรุงเทพมหานคร : สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

ปรีชา ศรีสราภรณ์. รายงานผลการวิจัยเรื่องการใช้กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาพัฒนา นักเรียนรายบุคคล : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดแสนตอ. กรุงเทพมหานคร : หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี, 2541.

ไพบุลย์ แจมพงษ์. “การประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.” วารสารการศึกษาเอกชน 7, 7 (มิถุนายน 2541) : 27-40.

รุ่ง แก้วแดง. ประกันคุณภาพการศึกษาทุกคนทำได้ไม่ยาก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2544.

วรภัทร์ ภูเจริญ. แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด, 2544.

วันชัย ศิริชนะ. “การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับสถาบัน อุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

วารินทร์ สิ้นสูงสุด. การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : สยามมิตรการพิมพ์, 2542.

วิชัย ตรีเล็ก. “ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบ บริหาร ISO 9000 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา.” วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.

- วิรุพห์ แสงงาม. “การประกันคุณภาพเพื่อรับรองมาตรฐานของโรงเรียนเอกชนประเภท
สามัญศึกษาในจังหวัดปัตตานี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2543.
- วีระ สุภากิจ. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติในโรงเรียน.
กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2539.
- วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ และศิเรก วรรณเศียร. “มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา.”
เอกสารวิชาการประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการ. การปฏิรูปการเรียนรู้
ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพนักเรียน. กรุงเทพฯ, ม.ป.ป.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. ทฤษฎีการประเมิน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เท็กซ์
แอนด์ เจอร์นัล บลิเคชั่น จำกัด, 2545.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. “การประกันคุณภาพการศึกษา.” วารสารวิชาการ
1 (พฤษภาคม 2541) : 33-35.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. วิธีวิทยาการประเมินศาสตร์แห่งคุณค่า. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. วิธีวิทยาการประเมินศาสตร์แห่งคุณค่า. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- สยาม สุ่มงาม. “กระบวนการดำเนินงาน ปัญหา แนวทางการแก้ปัญหาการประกันคุณภาพ
การศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนนำร่อง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิจัยวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. การพัฒนาระบบการประเมินตนเอง.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2543.
- _____. การพัฒนาระบบสารสนเทศเชิงคุณภาพในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
การศาสนา, 2543.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. คู่มือการประเมินผลภายในของสถานศึกษาตาม
มาตรฐานการศึกษา : การออกแบบระบบการประเมินภายใน. กรุงเทพมหานคร :
ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น, 2543.
- _____. แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร :
บริษัทพิมพ์ดี จำกัด, 2545.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.

กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิก, 2542.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. การประเมินตนเองและรายงาน เล่ม 6.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2542.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร : บริษัทจุดทอง จำกัด, 2545.

สำราญ ธรรมโชติ. “ศึกษาการปฏิบัติงานเพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของบุคลากรโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาสายวิชาบริหารธุรกิจในอำเภอหาดใหญ่.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2542.

สุกัญญา ภูผาโคก. “การศึกษาการดำเนินงานด้านมาตรฐานการเรียนการสอนตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดเลย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.

สุรัชย์ ว่างบุญคง. “ศึกษาการปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษาของครูโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2543.

สุวิมล ราชชนบริบาล. “คณะศึกษาระบวนการประกันคุณภาพทางการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

สุวิมล ว่องวานิช. คู่มือการประเมินผลภายในสถานศึกษา : การออกแบบการประเมินผลภายใน. กรุงเทพมหานคร : วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น, 2544.

_____. รายงานการวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา.

กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด, 2543.

อาภรณ์ พลเยี่ยม. “การศึกษาการดำเนินการตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2542.

อำรุง จันทวานิช. “การประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.” วารสารข้าราชการครู 19 (กุมภาพันธ์ – มีนาคม 2544) : 5-9.

อุทุมพร จามรมาน. วิธีทำประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
พินนี้, 2544.

ภาษาต่างประเทศ

Acherman, H. Meeting Quality Requirement. Abstract of Paper, with Additional Comments, Presented at the Organization for Economic Co-operation and Development (OECD), Programme on Institutional Management in Higher Education (IMHE) Seminar, at OECD, Paris, 4-6 December, 1995.

Best, John W. Research in Education. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall Inc., 1970.

Brooks, E.A. (1999). Quality assurance and improvement planning and the education of special education students. [Online]. Abstract from : ProQuest File : Dissertations Abstracts Item: 9927765.

Cronbach, Lee J. Essentials of Psychological Testing. 3rd ed. New York : Harper & Row Publishing, 1974.

Hayward, R.P.D. Action Research on total quality education in a South African primary school. Doctoral dissertation, University of South Africa, 1998. Dissertation Abstracts International. 59 (1999) : 4019 A.

Hong Kong Education Department. School self-evaluation. Available from : <http://www.ed.gov.hk/qai/qai-c.htm> 2001. 25 (June 2000) : 10.

Katz, Daniel, and Kahn, Robert L. The Social Psychology of Organization. 2nd ed. New York : John Wiley and Son, 1978.

Macbeath. Schools speak for themselves towards a framework for self-evaluation. London : Routledge, 1999.

Mills, B. Introducing Faculty to Cooperative learning, in Wright, W.A. et.al. (eds) Teaching Improvement Practices. Bolton, MA : Anker, 1995.

Neville, L.B. Quality assurance and improvement planning in two elementary schools : Case studies in Illinois School reform. Doctoral dissertation, Illinois state University, 1998. Dissertation Abstracts International 60 (1999) : 963 A.

- Nevo. School-Based Evaluation : A Dialogue for School Improvement. Oxford : Elsevier Science, 1995.
- Newby, E.F. Total quality management and the elementary school. [CD-ROM] Abstracts from : Dissertation Abstracts International Item : 19820768.
- Patricia, Broafoot. “Approach to Quality Assurance and Control in Other Country.”
Paper Present at the Annual Meeting of the American Education Research Association.
(April 1994) : 4-8.
- Rodgers, C.G. Teacher perceptions of Total Quality Management practices in elementary schools.
[CD-ROM] Abstracts from : Dissertation Abstracts International Item : 19910284.
- Straus, J.A. The Impact of total quality management on student achievement and school improvement team performance in an urban elementary setting. [CD-ROM].
Abstracts from : Dissertation Abstracts International Item : 19618025.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาคผนวก สงวนลิขสิทธิ์

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ส่วนวนลิขสิทธิ์



ที่ ศธ.0520.203.2/2082

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
นครปฐม 73000

20 กรกฎาคม 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายพงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายวิโรจน์ พวงอินทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง
“การดำเนินการประกันคุณภาพภายในอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี”

ดังนั้นจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
เพื่อการวิจัยที่แนบมาพร้อมนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวนชม ชินะตั้งกูร)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทร 0 3421 9136

โทรสาร 0 3421 9136



ที่ ศธ.0520.203.2/2083

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
นครปฐม 73000

20 กรกฎาคม 2548

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสิริมา เจริญศรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายวิโรจน์ พวงอินทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง
“การดำเนินการประกันคุณภาพภายในอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี”

ดังนั้นจึงขอกความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
เพื่อการวิจัยที่แนบมาพร้อมนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวนชม ชินะตั้งกูร)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทร 0 3421 9136

โทรสาร 0 3421 9136



ที่ ศธ.0520.203.2/2084

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
นครปฐม 73000

20 กรกฎาคม 2548

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน นายอำนวยการ พงษ์สมบูรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายวิโรจน์ พวงอินทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง
“การดำเนินการประกันคุณภาพภายในอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี”

ดังนั้นจึงขอกความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
เพื่อการวิจัยที่แนบมาพร้อมนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวนชม ชินะตั้งกูร)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทร 0 3421 9136

โทรสาร 0 3421 9136



ที่ ศธ.0520.203.2/2085

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
นครปฐม 73000

20 กรกฎาคม 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายสมศักดิ์ เล่าหะกิจ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายวิโรจน์ พวงอินทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง
“การดำเนินการประกันคุณภาพภายในอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี”

ดังนั้นจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
เพื่อการวิจัยที่แนบมาพร้อมนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวนชม ชินะดังกูร)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทร 0 3421 9136

โทรสาร 0 3421 9136



ที่ ศธ.0520.203.2/2086

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
นครปฐม 73000

20 กรกฎาคม 2548

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน นายวีระ สำเนียงแจ่ม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายวิโรจน์ พวงอินทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง
“การดำเนินการประกันคุณภาพภายในอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี”

ดังนั้นจึงขอกความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
เพื่อการวิจัยที่แนบมาพร้อมนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวนชม ชินะตั้งกูร)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทร 0 3421 9136

โทรสาร 0 3421 9136

ภาคผนวก ข

มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

สงวนลิขสิทธิ์

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Alpha if Item Deleted
S1	82.1053	411.9346	.7579	.	.9672
S2	82.1579	411.1095	.6873	.	.9676
S3	82.1316	413.2525	.5718	.	.9684
S4	82.2368	409.5370	.7060	.	.9674
S5	82.3684	410.8336	.7576	.	.9672
S6	82.3158	411.7895	.7417	.	.9673
S7	82.0263	409.1074	.8244	.	.9668
S8	82.1842	409.3435	.7979	.	.9669
S9	82.2895	415.6707	.6621	.	.9677
S10	82.1579	406.8933	.7535	.	.9671
S11	82.0789	407.5341	.8127	.	.9668
S12	81.8947	406.5292	.7680	.	.9670
S13	82.1579	412.9474	.7060	.	.9675
S14	82.1053	412.3129	.6168	.	.9681
S15	82.3158	412.6003	.6939	.	.9675
S16	82.2895	405.4004	.8211	.	.9667
S17	82.3158	412.6003	.7764	.	.9671
S18	82.2368	408.5640	.7306	.	.9673
S19	82.0526	415.2945	.5588	.	.9684
S20	82.3421	414.5014	.6592	.	.9677
S21	82.3421	405.8528	.7769	.	.9670
S22	82.1579	429.3257	.2504	.	.9701
S23	82.5263	409.5533	.7768	.	.9670
S24	82.0526	416.9161	.5185	.	.9687
S25	82.3947	412.0292	.7196	.	.9674
S26	82.3947	408.5156	.7668	.	.9671
S27	82.3158	416.2760	.5930	.	.9681
S28	82.2895	411.6166	.6815	.	.9676
S29	82.1579	403.5960	.7941	.	.9668
S30	82.1316	399.8471	.7984	.	.9668

Reliability Coefficients 30 items

Alpha = .9685 Standardized item alpha = .9689

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Alpha if Item Deleted
S1	84.8684	452.8201	.8373	.	.9651
S2	84.8158	455.9922	.7338	.	.9657
S3	84.8158	463.0733	.4790	.	.9677
S4	84.9211	459.6422	.5925	.	.9667
S5	84.4737	469.8777	.3953	.	.9680
S6	84.5789	457.1693	.7448	.	.9657
S7	84.7632	455.6451	.8355	.	.9652
S8	84.8684	458.3336	.8010	.	.9655
S9	84.8684	474.8741	.2597	.	.9691
S10	84.1842	467.2895	.5458	.	.9669
S11	84.9737	452.0263	.8757	.	.9649
S12	84.6842	453.7895	.8713	.	.9650
S13	85.2632	457.5505	.6903	.	.9660
S14	85.2895	461.8329	.6915	.	.9661
S15	85.1579	460.7852	.7214	.	.9659
S16	84.8158	453.9381	.8553	.	.9650
S17	84.3947	470.0292	.4077	.	.9678
S18	84.6316	452.9417	.7229	.	.9658
S19	84.6053	449.3805	.7448	.	.9657
S20	85.0526	455.1323	.7396	.	.9657
S21	85.1579	449.4339	.8015	.	.9652
S22	84.4474	471.3350	.4064	.	.9677
S23	84.9737	453.5398	.8134	.	.9652
S24	84.6053	450.6238	.6679	.	.9664
S25	85.0526	458.1053	.7807	.	.9655
S26	84.5526	462.6323	.6913	.	.9661
S27	84.7895	458.9275	.7373	.	.9658
S28	84.6053	451.9751	.8342	.	.9651
S29	85.1316	445.3606	.8545	.	.9648
S30	85.0263	443.1074	.8775	.	.9647

Reliability Coefficients - 30 items

Alpha = .9671

Standardized item alpha = .9685

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา



ที่ ศธ.0520.107 (นฐ) / 4497

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

15 กันยายน 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี

ด้วย นายวิโรจน์ พวงอินทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การ ดำเนินการประกันคุณภาพภายในอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี” มีความประสงค์จะขอเก็บ รวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครู ในหน่วยงานของท่าน เพื่อ ประกอบการทำสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์ จากท่าน โปรดแจ้งโรงเรียนทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แก่นักศึกษา

ดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-3424-3435, 0-3421-8788

ปณิธานของบัณฑิตวิทยาลัย “มุ่งมั่นให้บริการ พัฒนางานให้มีคุณภาพ”



ที่ ศธ.0520.107 (นฐ) / 4498

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

15 กันยายน 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่างกาญจนบุรี

ด้วย นายวิโรจน์ พวงอินทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การ ดำเนินการประกันคุณภาพภายในอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี” มีความประสงค์จะขอเก็บ รวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครู ในหน่วยงานของท่าน เพื่อ ประกอบการทำสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์ จากท่าน โปรดแจ้งโรงเรียนทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แก่นักศึกษา

ดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-3424-3435, 0-3421-8788

ปณิธานของบัณฑิตวิทยาลัย “มุ่งมั่นให้บริการ พัฒนางานให้มีคุณภาพ”



ที่ ศธ.0520.107 (นฐ) / 4499

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

15 กันยายน 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยาลัยการอาชีพกาญจนบุรี

ด้วย นายวิโรจน์ พวงอินทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การ ดำเนินการประกันคุณภาพภายในอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี” มีความประสงค์จะขอเก็บ รวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครู ในหน่วยงานของท่าน เพื่อ ประกอบการทำสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์ จากท่าน โปรดแจ้งโรงเรียนทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้นักศึกษา

ดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-3424-3435, 0-3421-8788

ปณิธานของบัณฑิตวิทยาลัย “มุ่งมั่นให้บริการ พัฒนางานให้มีคุณภาพ”



ที่ ศธ.0520.107 (นฐ) / 4500

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

15 กันยายน 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยาลัยการอาชีพพนมทวน

ด้วย นายวิโรจน์ พวงอินทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การ
ดำเนินการประกันคุณภาพภายในอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี” มีความประสงค์จะขอเก็บ
รวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครู ในหน่วยงานของท่าน เพื่อ
ประกอบการทำสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์
จากท่าน โปรดแจ้งโรงเรียนทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้นักศึกษา

ดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-3424-3435, 0-3421-8788

ปณิธานของบัณฑิตวิทยาลัย “มุ่งมั่นให้บริการ พัฒนางานให้มีคุณภาพ”



ที่ ศธ.0520.107 (นฐ) / 4501

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

15 กันยายน 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาบุรี

ด้วย นายวิโรจน์ พวงอินทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การ ดำเนินการประกันคุณภาพภายในอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี” มีความประสงค์จะขอเก็บ รวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครู ในหน่วยงานของท่าน เพื่อ ประกอบการทำสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์ จากท่าน โปรดแจ้งโรงเรียนทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แก่นักศึกษา

ดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-3424-3435, 0-3421-8788

ปณิธานของบัณฑิตวิทยาลัย “มุ่งมั่นให้บริการ พัฒนางานให้มีคุณภาพ”



ที่ ศธ.0520.107 (นฐ) / 4502

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

15 กันยายน 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี

ด้วย นายวิโรจน์ พวงอินทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การ ดำเนินการประกันคุณภาพภายในอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี” มีความประสงค์จะขอเก็บ รวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครู ในหน่วยงานของท่าน เพื่อ ประกอบการทำสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์ จากท่าน โปรดแจ้งโรงเรียนทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แก่นักศึกษา

ดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-3424-3435, 0-3421-8788

ปณิธานของบัณฑิตวิทยาลัย “มุ่งมั่นให้บริการ พัฒนางานให้มีคุณภาพ”

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

คำชี้แจง

1. การวิจัยเรื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพภายในอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี มีจุดประสงค์ที่จะทราบสภาพการดำเนินการและปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี โดยยึดแนวคิดที่พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในที่ขั้นตอนของเดมมิ่ง (Deming) คือ การวางแผน (P) ปฏิบัติตามแผน (D) การตรวจสอบ (C) และการปรับปรุงแก้ไข (A)

2. แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในและปัญหาได้ การดำเนินงานการประกันคุณภาพ ตามกรอบแนวคิดเกี่ยวกับวงจรควบคุมคุณภาพ PDCA จำนวน 30 ข้อ

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาใช้เวลาตอบแบบสอบถาม

นายวิโรจน์ พวงอินทร์

นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] ที่ท่านเห็นว่าตรงกับสถานภาพส่วนตัวของท่านมากที่สุด

สถานภาพ	สำหรับผู้วิจัย
1. เพศ [] ชาย [] หญิง	[] 1
2. อายุ [] ไม่เกิน 30 ปี [] 31 – 40 ปี [] 41 – 50 ปี [] 51 ปีขึ้นไป	[] 2
3. อายุราชการ [] ไม่เกิน 10 ปี [] 11 – 15 ปี [] 16 – 20 ปี [] 21 ปีขึ้นไป	[] 3
4. ระดับการศึกษา [] ต่ำกว่าปริญญาตรี [] ปริญญาตรี [] สูงกว่าปริญญาตรี	[] 4
5. ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน [] ผู้บริหารโรงเรียน [] ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน/ครูวิชาการ [] ครูผู้สอน	[] 5
6. ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน [] ไม่เกิน 5 ปี [] 6 – 10 ปี [] 11 – 15 ปี [] 16 ปีขึ้นไป	[] 6

ตอนที่ 2 การดำเนินการประกันคุณภาพในอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในทุกสดมภ์ช่องที่ตรงกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในและปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยฯ ของท่านมากที่สุดโดยค่าคะแนนมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง การดำเนินการประกันคุณภาพภายในวิทยาลัยมากที่สุด
- 4 หมายถึง การดำเนินการประกันคุณภาพภายในวิทยาลัยมาก
- 3 หมายถึง การดำเนินการประกันคุณภาพภายในวิทยาลัยปานกลาง
- 2 หมายถึง การดำเนินการประกันคุณภาพภายในวิทยาลัยน้อย
- 1 หมายถึง การดำเนินการประกันคุณภาพภายในวิทยาลัยน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	สภาพการดำเนินการ					ระดับปัญหาการดำเนินการ					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1.	ด้านการเตรียมจัดประชุมชี้แจงนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับประกันคุณภาพ			✓					✓			

ข้อที่	การดำเนินการประกัน คุณภาพภายใน	สภาพการดำเนินการ					ระดับปัญหาการดำเนินการ					สำหรับ ผู้วิจัย	
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
1.	ด้านการเตรียม จัดประชุมชี้แจงนโยบายและ มาตรการเกี่ยวกับการประกัน คุณภาพ												<input type="checkbox"/>1
2.	จัดระดมความคิดเพื่อกำหนด มาตรฐานอาชีวศึกษาในการ ประกันคุณภาพ												<input type="checkbox"/>2
3.	เชิญวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการ ประกันคุณภาพแก่นบุคลากร												<input type="checkbox"/>3
4.	ส่งเสริมให้บุคลากรศึกษาความรู้ เพิ่มเติมเกี่ยวกับประกันคุณภาพ ภายใน												<input type="checkbox"/>4
5.	แต่งตั้งคณะกรรมการการประกัน คุณภาพภายใน												<input type="checkbox"/>5
6.	การดำเนินการวางแผนการ ปฏิบัติงาน มีการวางแผนการกำหนดเป้าหมาย ในการดำเนินการ												<input type="checkbox"/>6
7.	มีการวางแผนเตรียมลำดับความ สำคัญข้อมูลการอาชีวศึกษา												<input type="checkbox"/>7
8.	มีการวางแผนกำหนดแนวทางการ ดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน												<input type="checkbox"/>8
9.	มีการวางแผนด้านงบประมาณและ ระยะเวลาเพื่อใช้ในการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายใน												<input type="checkbox"/>9
10.	มีการวางแผนกำหนดผู้รับผิดชอบ การดำเนินประกันคุณภาพภายใน												<input type="checkbox"/>10

/ข้อ 11. การดำเนิน...

ข้อที่	การดำเนินการประกัน คุณภาพภายใน	สภาพการดำเนินการ					ระดับปัญหาการดำเนินการ					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
11.	การดำเนินงาน มีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ ก่อนนำแผนไปใช้											<input type="checkbox"/>11
12.	มีกำกับ ติดตามการปฏิบัติตาม แนวทางการดำเนินงานที่ได้วางไว้											<input type="checkbox"/>12
13.	มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ บุคลากรทุกคนทำงานเป็นทีมและ มีความสุข											<input type="checkbox"/>13
14.	จัดอุปกรณ์ เครื่องมือให้การ ดำเนินงาน											<input type="checkbox"/>14
15.	มีการนิเทศให้คำแนะนำในการ ดำเนินการ											<input type="checkbox"/>15
16.	ตรวจสอบประเมินผล มีการ วางกรอบการประเมิน											<input type="checkbox"/>16
17.	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำ เครื่องมือการประเมิน											<input type="checkbox"/>17
18.	มีการจัดทำเครื่องมือการประเมิน แต่ละมาตรฐาน											<input type="checkbox"/>18
19.	มีระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก นักเรียน ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และชุมชน											<input type="checkbox"/>19

/ข้อ 22. มีการปรับปรุง...

ข้อที่	การดำเนินการประกัน คุณภาพภายใน	สภาพการดำเนินการ					ระดับปัญหาการดำเนินการ					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	นำผลการประเมินมาปรับปรุง											
20.	มีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล รายบุคคล และข้อมูลของ สถานศึกษา											<input type="checkbox"/>20
21.	มีการปรับปรุงการปฏิบัติงานของ บุคลากร											<input type="checkbox"/>21
22.	มีคณะกรรมการประเมินภายใน สถานศึกษา											<input type="checkbox"/>22
23.	มีการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของ สถานศึกษา											<input type="checkbox"/>23
24.	มีการประชุมปรึกษาหารือของ คณะกรรมการจัดทำข้อมูล สารสนเทศ											<input type="checkbox"/>24
25.	มีกำหนดแนวทางพัฒนา จุดแข็งและปรับปรุงจุดอ่อนเพื่อ วางแผนการดำเนินงานนี้ต่อไป											<input type="checkbox"/>25
26.	การรายงาน มีการรวบรวมผลการดำเนินงาน											<input type="checkbox"/>26
27.	มีคณะกรรมการวิเคราะห์ผลการ ดำเนินงาน											<input type="checkbox"/>27
28.	มีการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน แต่ละมาตรฐาน											<input type="checkbox"/>28
29.	มีการรายงานการประเมิน ตนเอง											<input type="checkbox"/>29
30.	มีการนำเสนอผลการประเมินให้ ผู้เกี่ยวข้องทราบ											<input type="checkbox"/>30

